

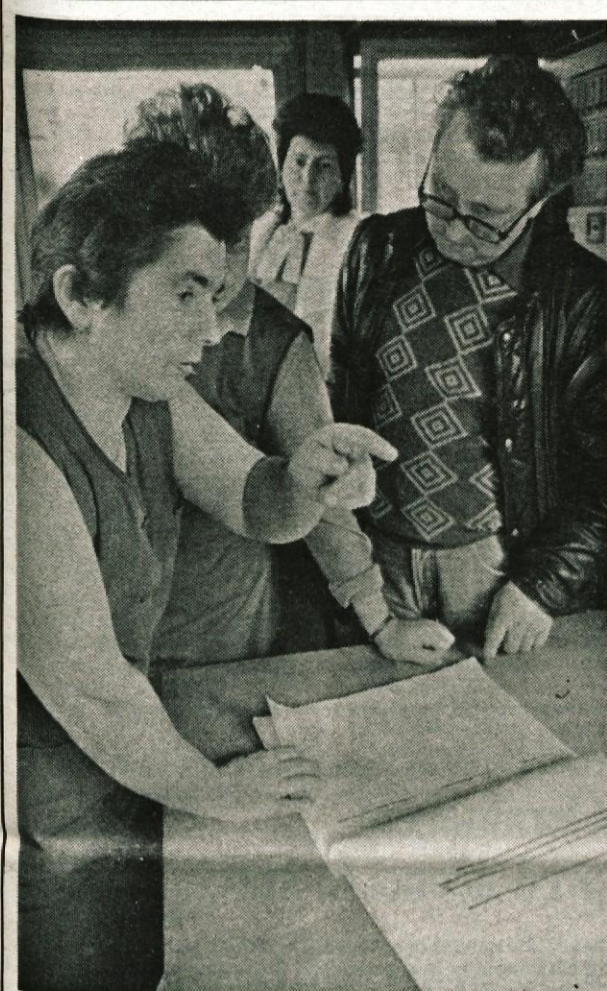

str. 3

■ Datum odločanja naj bo določen čimprej

str. 15

■ V devetih mesecih 27 mrtvih

Begunje, 19. novembra - Elanovi delavci so danes iskali svoja imena na seznamih, že jutri in nato tja do petka bodo delili delavske knjižice. Brez dela jih bo ostalo približno 400, po analizah pa je odveč 700 ljudi. Napočil je torej najbolj kruti trenutek, čeprav je usoda stečajnega postopka še vedno odvisna od tega, kakšna bo odločitev drugostopenjskega sodišča: bo stečaj potrjen ali ne. Novi stečajni upravitelj Milan Čučnik se zdaj ukvarja s tako rekoč edino možno rešitvijo za Elan, saj naj bi Elanovo proizvodnje v najem vzelo podjetje Šport Elan 2000, ki so ga ustanovili, ko je slovenska vlada nakazala 14 milijonov dinarjev pomoči, žal je je bilo že približno polovico v obliki prispevkov vrnjene državi. Kako bodo sfinancirali proizvodnjo, še ni znano, zanjo seveda potrebujejo denar, menda v Elanu nekaj ponudb imajo. Foto: G. Šinik

Predlogi vlade na področju delovne zakonodaje

Z zakonskimi škarjami nad pravice

Ljubljana, novembra - Na zadnji seji slovenske vlade so precej pozornosti namenili spremembam na področju delovne zakonodaje, kjer se bodo krčile dosedanje pravice. To v imenu lastne razbremenitve terjaja slovensko gospodarstvo.

Gre za dvojce zakonov, ki urejata to področje, in sicer zakon o delovnih razmerjih in zakon o zaposlovanju ter zavarovanju za primer brezposelnosti. Predlagane spremembe osnutka prvega zakona drugače rešujejo vprašanje presežnih delavcev, saj bo možen veliko hitrejši poseg v delovno razmerje kot doslej. Čas čakanja na delo se bo zmanjšal s 24 na samo 6 mesecev. Razmejeni bodo začasni in trajni presežki: začasni, kjer bi bilo delavcev nepotrebno za manj kot šest mesecev, se bodo reševali na različne načine, medtem ko bi delavcem, ki bi bili na čakanju več kot pol leta, po tem času poteklo delovno razmerje in postali bi brezposelni. To obdobje naj bi bil tudi nekakšen odpovedni rok. Po tej spremembi je pričakovati nov val brezposelnih, saj velike tovarne že zdaj napovedujejo, da imajo četrtino delavcev odveč, le delo-

vna zakonodaja jim ni omogočala, da bi jih postavili na cesto. Sicer pa na sekretariatu za delo menijo, da je v Sloveniji ta čas odveč okoli 100.000 zaposlenih. Že zdaj pa je brezposelnih okoli 50.000 ljudi. Če se bo nova zakonodaja naglo uveljavila, jim lahko prištejemo še novih 115.000.

Zaradi navala, ki ga je posledično pričakovati na zavode za zaposlovanje, je vlada predlagala, da se obrusijo tudi pravice brezposelnih. Denarna nadomestila za slednje naj bi bila nižja, 60 odstotkov povprečnega OD, izplačanega v zadnjih treh mesecih. Ne bodo pa nižja od 80 odstotkov najnižjega zneska, ki še omogoča socialno varnost delavca. Omejili naj bi tudi čas prejemanja nadomestila. Hkrati z restriktivnimi ukrepi vlada snuje tudi program aktivnega zaposlovanja. ●D.Ž.

Rezultati gorenjskega gospodarstva slabši od slovenskega

Na Gorenjskem petina izgub

Kranj, novembra - Gorenjsko gospodarstvo v slovenskem predstavlja približno desetino, vendar pa ima ob devetmesečju 18,6 odstotka izgub, saj je izguba slovenskega znašala 12 milijard dinarjev, izguba gorenjskega gospodarstva pa 2,2 milijarde dinarjev. V že tako pičli akumulaciji je gorenjski delež le 3,8-odstoten.

Gorenjski delež v skupnem prihodu slovenskega gospodarstva je 9,5-odstoten, v z izvozom ustvarjenem pa 11-odstoten, v odhodkih pa je 10-odstoten. V dohodku je gorenjski delež 8-odstoten, v dobičku 6,5-odstoten. Akumulacija slovenskega gospodarstva je znašala le 2,1 milijarde dinarjev, gorenjskega pa le dobrih 82 tisoč dinarjev. Akumulacija na zaposlenega je v slovenskem gospodarstvu znašala 3.328 dinarjev v gorenjskem gospodarstvu 1.161 dinarjev. Izguba na zaposlenega je v slovenskem gospodarstvu znašala 18.307 dinarjev, v gorenjskem 31.459 dinarjev. Povprečna plača pa je v slovenskem gospodarstvu znašala v letošnjem devetih mesecih 4.984 dinarjev, v gorenjskem gospodarstvu 4.547 dinarjev. ●M.V.

Po devetih mesecih v loški občini

V izgubi petnajst podjetij

Škofja Loka, 19. novembra - V prvih devetih mesecih letos je prikazalo izgubo petnajst škofjeloških podjetij, in to v skupni višini 202.926.000 dinarjev, kar je trikrat več kot ob polletju.

V podjetjih z izgubo je zaposlenih 5438 delavcev oziroma 38 odstotkov vseh delavcev v občinskem gospodarstvu. Po višini izgube je daleč v ospredju RUŽV, ki ima na zaposlenega delavca 224.423 dinarjev izgube. Brez upoštevanja RUŽV se je izguba od polletja v devetih mesecih povečala za 92 odstotkov. Od petnajstih podjetij jih je dvanajst prikazalo izgubo že v polletju. ●H. J.

Danes in jutri bo zasedala republiška skupščina

Soglasje za plebiscit

Slovenski izvršni svet je v nedeljo oblikoval izhodišča za zakon o plebiscitu, ki jih bo obravnaval republiški parlament.

Kranj, 19. novembra - Danes in jutri bo zasedala republiška skupščina. Za sejo je predlagan obsejni dnevni red, na katerem so pomembne zadeve, med njimi osnutki zakonov o privatizaciji podjetij, o Agenciji Republike Slovenije za privatizacijo, o Skladu Republike Slovenije za razvoj, osnutek zakona o zadrugah, o zavodih, o civilnih invalidih vojne, o osebnem imenu, o javnih shodih in javnih prireditvah, o žičnicah in vlečnicah, o prometnem davku itd. Dnevni red je obsežen, razen tega gre za zadeve, na katere imajo slovenske politične stranke različne poglede, kar še posebej velja za zakone s področja privatizacije. Na dnevnem redu pa bodo dodatno izhodišča zakona o plebiscitu, za katerega vlada v republiki politično soglasje, razhajanja pa so glede roka, kdaj ga izvesti, pa tudi glede vsebine vprašanj, ki naj bi jih zastavili glasovalcem, upravičencev za glasovanje. Demosova koalicija zagovarja čim prejšnjo organizacijo plebiscita, opozicija pa ni za pretirano naglo. Pričakujemo, da bo na tokratni seji parlamenta doseženo soglasje, za primer zapletov in pomanjkanja časa na tokratni seji pa je predvideno, da bi se skupščina ponovno sestala 27. novembra. ● J. Košnjek

Jesenice - S svečano podelitvijo Čufarjevih priznanj in novo premiero v Gledališču Toneta Čufarja se je minulo soboto zaključil letošnji kulturni teden v jeseniški občini. Svojevrsten pregled ljubiteljske gledališke ustvarjalnosti je letos minil v znamenju 80-letnice Gledališkega društva Jesenice in 45-letnice delovanja Gledališča Tone Čufar. Ob tej priložnosti je predsedstvo skupščine občine Jesenice odlikovalo kolektiv Gledališča Tone Čufar z malo plaketo občine Jesenice. ●L.M. Foto: Gorazd Šinik

Začela se je sezona smučarskih skokov

Prva zmaga Franciju Petku

Planica, 18. novembra - V nedeljo so se v Planici prvič v letošnji sezoni pomerili smučarji skakalci. Po prvi, sicer pregledni tekmi, je za našo reprezentanco razveseljiva zmaga mladega Francija Petka, ki je za seboj pustil znane smučarske skakalce, Felderja, Vettorija, Kuttina in druge, ki so prav tako kot naši te dni trenirali v Planici. Tudi ostali naši so dobro skakali, posebej Miran Tepeš, ki je bil tretji. Te dni naši skakalci odhajajo na treninge in tekmo v St. Moritz, prve tekme za svetovni pokal pa bodo na sporedu v začetku decembra v Lake Placidu in Thunder Bayju. Marca prihodnje leto pa bo Planica gostila najboljše v smučarskih poletih. ● V.Štanovnik

Tržič - Štirinajst dni bo v Paviljonu NOB odprta prodajna razstava likovnih del, ki so jih tržiški, pa tudi drugi gorenjski likovni umetniki namenili v korist prizadetim v naravni ujni v začetku novembra letos. Na razstavi je več kot trideset del, njihova skupna vrednost pa presega stotisoč din. Kot je na otvoritvi povedal tržiški župan, bodo tako zbrani denar namenili obnovi v poplavi prizadetim kulturnim ustanovam. Razstavo je odprl dr. Andrej Capuder, republiški sekretar za kulturo, ki je za svoje ministrstvo tudi kupil eno od slik. Kulturni program so popestrili mešani pevski zbor Peko pod vodstvom Jožefa Močnika in dramski igralec Andrej Kurent. ●L.M. Foto: Gorazd Šinik

KOZMETIČNI SALON IN SAVNA
KERN MARTA, KOROSKA 5, 64000 KRANJ
TEL.: (064) 23-650 (HOTEL CREINA)

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

Z Jugoslavijo ali brez?

Zdi se, da je v slovenski javnosti odgovor na vprašanje v naslovu znan: (šlo bi tudi) brez! Da pa ne bi temu ali onemu političnemu vodstvu kdo očital, kako se je samovoljno odločilo o tako kapitalnem vprašanju, naj bi se o njem izrekli še na vseljenskem glasovanju - plebiscitu.

Stvari seveda niso tako preproste, kot se zdi. Bili so časi, ko je Slovenija Jugoslavijo še kako potrebovala; denimo takrat, ko je ta nastala in je bila Slovenija izpostavljena silovitemu pritisku s severa in od zahoda, z nemške in italijanske strani. Ivan Hribar, zdaj že legendarni slovenski liberalni politik v svojih spominih opisuje, kako je na poti proti Krfu sedel v ladijskem salonu in se pogovarjal z Nikolo Pašičem. Ta mu je zaupal, da so med vojno hodili k njemu »resni možje« in ga nagovarjali, naj sklene separatni mir z Dunajem in tako reši, kar se rešiti da - za Srbijo. On pa da je videl, kako bi s tem prepustil brate okraj Drine na milost in nemilost Avstricem in je vztrajal v boju za zedinjenje.

Naj bo vse to res ali ne, dejstvo je, da si je dal ta prevežani srbski politik svoje zasluge bogato poplačati. Tudi sicer so znali Srbi zmeraj krepko zaračunati drugim (jugo)slovanskim narodom in državam svoj osvojevalni in zedinjevalni inženiring. Od Crnega Jurija do prve svetovne vojne je bila glavni sponzor njihovih bojev proti Turkom Carska Rusija, po tej vojni pa so svoje zasluge zaračunali severozahodnim delom nove države, ki so jo imeli za razširjeno Srbijo. Sedanji federalni dacar Ante Marković je pred dnevi v zvezni skupščini oklical »neko veliko banko«, katere izgube znašajo kar štiri milijarde dolarjev. V poučenih krogih se ve, da gre za sistem Beobanke, denar pa je šel za nezasluzene plače, za pokrivanje izgub in za sponzoriranje novih velikosrbskih političnih projektov. Ante, ki si tako kupuje srbsko in armadno potrpežljivost in naklonjenost, je nadalje vsem neposlušnim oznalil še eno črno izbiro: ali boste spoštovali veljavno ustavo in zakon (in plačevali beogradske račune), vse dokler se ne sprejme nova ustava (pri čemer ni nobenega zagotovila, da bo »moderna federacija« kaj cenejša) ali pa bomo naredili red z diktaturo (se pravi: na silo izterjali, kar nam gre).

Slovenski (iz)računi so drugačni; stroški, ki jih prinaša osamosvojitve so precejšnji, a vseeno bistveno manjši od plačevanja zveznih storitev (od diplomatskih do vojaških), katerih učinki so kontraproduktivni in pogosto naravnani celo proti interesom RS.

Slovinci bi torej lahko shajali tudi brez Jugoslavije. Drugo je vprašanje, kaj bi Jugoslavija brez nas. Beogradska carsija in JLA ter njuna (realsocialistična) gigantomanija bi se brez harača, ki ga izterjuna na severozahodu države sesula še prej, kot se bosta sicer. Srbija je danes soočena s »kruto« perspektivo, da bo morala prvič po skoraj dvestoletnem obstoju svoje novodobne državnosti začeti živeti od svojega lastnega dela. To pa ji očitno ne diši. Spet drugo je vprašanje, kako se na našo osamosvojitve in morebitno odcepitev odzovejo v svetu. Osrednji problem evropske varnosti in sodelovanja zdaj ni več v razmerju med njenim vzhodom in zahodom, zdaj gre za ohranitev miru in ravnovesja na Vzhodu samem. Vsak prečeden, prejšnji primer, na katerega bi se lahko sklicevali tisti, ki želijo oditi iz SZ, bi gotovo naletel na neugoden odziv tako v Moskvi kot v Washingtonu. Razpad oziroma preobrazba sovjetskega imperija in njegove jugoslovanske kopije sta neizbežna; toda to se mora zgoditi na nekatastrofalen način in RS mora k temu po svoje pomagati. Podobno je menda sporočilo, ki ga vse bolj spritni Čehom in Slovonom prinaša George Bush, prvi ameriški predsednik na obisku v njihovi skupni državi od njene ustanovitve v letu 1918, ko je njegov predhodnik Wilson tako njim kot nam pomagal na začetku poti k nacionalni samoodločbi. - Pa ne, da smo sedem desetletij kasneje spet na začetku?

Z Jugoslavijo ali brez - ne v enem ne v drugem primeru nam ne bo lahko. Eno pa je gotovo: hitimo počasi, preudarno in neutrudno k zastavljenemu cilju, k osamosvojitvi Slovenije!

Miha Naglič

Razprava o osnutku nove ustave

Jesenice, 19. novembra - V četrtek, 22. novembra, bo ob 17. uri v dvorani jeseniške skupščine javna razprava o osnutku nove slovenske ustave. Razpravo organizirajo jeseniške stranke, organizirane v DEMOS. ●D.S.

Ustavna razprava v Kranju

Kranj, 20. novembra - Stranka demokratične prenove v Kranju organizira v soboto, 24. novembra, ob 9.30 v dvorani 14 kranjske občinske skupščine razpravo o osnutku nove ustave Republike Slovenije. Uvodničar bo Miran Potrč, podpredsednik komisije za ustavno vprašanja skupščine Republike Slovenije. ●J.K.

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug s srebrno zvezdo

Ustanovitelj in izdajatelj ČP Glas, Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana, TOZD TČR Ljubljana

Predsednica časopisnega sveta Kristina Kobal

naročnina za IV. trimesečje je 160,00 din

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Stefan Zargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (v. d. odgovorne urednika), Vilma Stanovnik (sport, turizem, poslovne informacije), Danica Dolenc (za dom in družino, zanimivosti, Tržič), Danica Zavrl - Zlebir (socialna politika, gorenjski kraji in ljudje), Andrej Žalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Lea Mencinger (kultura), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopi, kronika, Škofja Loka), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, Radovljica), Darinka Sedelj (razvedrilo, Jesenice), Stojan Saje (družbene organizacije, ekologija), Jože Košnjek (notranja politika, sport), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Gorazd Šinik (fotografija), Igor Pokorn (oblikovanje), Ivo Sekane, Nada Prevc in Mirjana Drakaler (tehnično urejanje) in Marjeta Vožlič (lektoriranje).

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1, Kranj
Tekoči račun pri SDK: 51.500.603-31999
Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, uredništvo 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960.

Neobjavljenih pisem in slik ne vračamo. Časopis je oprošten prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

Kar 4500 prosilcev, 38 odstotkov več kot lani

Naval na republiške štipendije

Kranj, 12. novembra - Za t.i. republiške štipendije (iz združenih sredstev, razlike h kadrovskim štipendijam in štipendije za posebno nadarjene) se je za to šolsko oziroma študijsko leto pri Zavodu za zaposlovanje Kranj prijaviło kar 4500 gorenjskih srednješolcev in študentov. V primerjavi z minulim letom jih je kar 38 odstotkov več, v primerjavi z letom 1988 pa celo 81 odstotkov več. S tem se začne podirati usmeritev, ki je delovala vrsto let, namreč, naj bi bile kadrovske štipendije prevladujoča oblika štipendiranja, ostale pa dopolnilne, ki naj bi postopno ugasnile. Po oceni bosta letos oba jezička na tehtnici v isti višini.

Znamenja so se pokazala že ob uradnem razpisu kadrovskih štipendij za to šolsko leto, ki predstavljajo samo še 54 odstotkov razpisa prejšnjega leta. Zato je bilo logično pričakovati, da bo mladina iskala pot do republiške štipendije. Še pose-

bej, ker je bilo število dejansko podeljenih kadrovskih štipendij potem še nižje od razpisnega, saj so nekatera podjetja, ki so se znašla v težavah, v celoti ali delno preključale razpis. Prenekatera (Iskra, Železarna, Elan, BPT) so odrekla denarno

injekcijo celo svojim »stari« štipendistom. Žal vsi od njih niso mogli uveljavljati razlike h kadrovskim štipendijam oziroma se preleviti v republiške štipendiste, ker je cenzus za kadrovske štipendije znatno višji (sto odstotkov) od cenzusa za republiške štipendije (letos 55 odstotkov povprečnega dohodka na družinskega člana v preteklem letu).

In še tretji (verjetni) razlog skokovitega navala na republiške štipendije, to je upadanje življenjskega standarda; krog družin v cenzusu se je povečal, čeprav je bil en del izločen z znižanjem cenzusa.

Denar za prvo tranšo izplačil štipendij je Zavod za zaposlovanje dobil iz republiškega proračuna brez problemov.

Obstaja pa resna bojazen, kako bo naprej. Če bo manjkalo denarja, kar je dokaj verjetno, bo prišlo v poštev bodisi linearno zniževanje štipendij ali blokiranje naraščanja (zadnja valorizacija je bila 1. maja) v spet vidni inflaciji. Trenutna osnovna povprečna republiška štipendija za srednješolce znaša 1346 dinarjev, tej osnovi so dodani še stroški prevoza v šolo in dodatek na učni uspeh. ●H. Jelovčan

65 odstotkov loških delavcev za Svobodne sindikate

Občinski sindikat najbolj priročen

Škofja Loka, 12. novembra - Svobodni sindikati Slovenije so legitimni zastopniki škofjeloških delavcev, so na četrtkovem posvetu ugotovili predsedniki sindikatov podjetij iz te občine, saj se je vanje včlanilo več kot 9000 delavcev ali 65 odstotkov vseh zaposlenih, kar je spričo politične pestrosti občine presenetljivo visoka številka. Žal so v nekaterih podjetjih temu sindikatu tudi zaprli vrata. Zanimivo pri tem pa je, da prav iz teh podjetij delavci množično prihajajo v pravno posvetovalnico občinskega sveta, sami iščejo stike s sindikatom in se včlanjujejo.

V škofjeloški občini, razen Svobodnih sindikatov, trenutno ni drugega sindikata (t.i. Tomšičevega, Plohovega ali kranjskega), obstaja le samostojni sindikat v RUŽV, ki pa je voljan sodelovati s Svobodnimi sindikati pri reševanju problema odvečnih delavcev v rudniku.

Na četrtkovem posvetu so sprejeli projekt nove območne organiziranosti Svobodnih sindikatov, v katero se združujejo štirje gorenjski občinski sveti (razen Kranja), z delovno skupnostjo, ki namesto prejšnjih devetnajstih delavcev zdaj šteje le devet. Vendar pa so ob tem predsedniki sindikatov škofjeloških podjetij odločno povedali, da se občinski svet ne sme oddaljiti oziroma odtujiti iz občine, nasprotno, zahtevali so, da se čimprej kadrovske izoblikuje. Ne pristajajo na prevladujočo vlogo republiških

panožnih sindikatov, ki so centralizirani v Ljubljani in oddaljeni od vsakodnevnih dogajanj in nujnih hitrih intervencij, pri čemer se je prav občinski sindi-

V škofjeloškem svetu Svobodnih sindikatov Slovenije so proti predlogu, da bi za pomoč prizadetim v poplavah namesto bruto plače namenili samo neto izplačila in da bi prispevke pobrala javna poraba. Sindikat bo na ev. tako zasnovan predlog zakona protestiral.

V četrtek v Radovljici

O plebiscitu in ustavi

Radovljica, 19. novembra - Radovljiški odbor Socialistične stranke Slovenije pripravlja v četrtek, 22. novembra, ob 17. uri v dvorani knjižnice Antona Tomaža Linhartarja v Radovljici javno razpravo o plebiscitu in osnutku nove slovenske ustave. Na vprašanja udeležencev bosta odgovarjala Darja Lavtižar - Bebler, članica ustavne komisije republiške skupščine, in Vojko Volk, ki je bil med glavnimi pobudniki socialistov za plebiscit o samostojni Sloveniji. ●C.Z.

Kranjska vlada o problemih osnovnega šolstva

Stroški požirajo plače

Kranj, 15. novembra - Medtem ko so bili kranjski šolniki zadnja leta s plačami prav v slovenskem vrhu, so v letošnjih prvih osmih mesecih s povprečno plačo 6178 dinarjev pristali na republiškem povprečju (6095 dinarjev), medtem ko so bili v primerjavi s kranjskim gospodarstvom za 24 odstotkov na boljšem. Kot bi se še lani upirali poenotenju šolskih plač v Sloveniji, so letos z vsem srcem za to, saj jim več ali manj proslulo kranjsko gospodarstvo, po katerem se (tudi) uravnavajo, ne daje obetov, da bi kaj kmalu spet ugledali boljše čase.

Kot kaže, bodo prihodnje leto tudi plače osnovnošolskih učiteljev v Sloveniji poenotene in sedanje visoke razlike med občinami odpravljene. Kot je na včerajšnji seji kranjske vlade povedal ravnatelj Prešernove šole Borut Chvatal, tudi predsednik aktivna osnovnošolskih ravnateljev, ne gre samo za vprašanje nazadovanja njihovih plač, ampak tudi za visoke materialne in druge stroške šol, ki že požirajo plače; okto-

bra, denimo, je za plače ostalo samo še dobrih 67 odstotkov dotirane dvanajstine (v boljših letih se je ta delež sukla nad 80 odstotki). Tako po oktobrski 20-odstotni valorizaciji dotacij šole tudi niso mogle popraviti plač za celih 20 odstotkov, ampak le za 10 do 15 odstotkov.

Člani izvršnega sveta, ki so se ob problematiki osnovnega šolstva sicer na široko razgovorili, šolnikom niso mogli nič-

kat doslej pokazal v najboljši luči.

Precej govora je bilo na posvetu tudi o uveljavljanju kolektivnih pogodb. Čeprav Zakon o delovnih razmerjih ne vsebuje sankcij za zamujanje roka, v katerem morajo v podjetjih uskladiti akte z določili pogodbe, bodo v sindikatu vztrajali, da se pogodba začne uresničevati v zakonitem roku. Ugotavljajo namreč, da vodstvom v nekatere

podjetjih godi trenutno brezpravno stanje ter zavlačujejo z uresničevanjem splošne kolektivne pogodbe, sklicujoč se na podpis panožnih kolektivnih pogodb, ki pa jih nekaj časa očitno še ne bo. S spoštovanjem splošne kolektivne pogodbe sindikati želijo prehiteti menedžerske pogodbe in novo zakonodajo o privatizaciji, v nasprotnem primeru vidijo velike socialne napetosti in nemire. ●H. Jelovčan

Gimnaziji se vračata na štiri konference

Osramočeni pred učenci in starši

Kranj, 19. novembra - Republiški strokovni svet za vzgojo in izobraževanje je že spomladi ob sprejetju gimnazijskega programa menil, da je v gimnaziji lahko tudi manj redovalnih konferenc kot štiri. Tudi kranjska in škofjeloška sta se - kot prenekatera druga - v svojih delovnih načrtih opredelili za dve. Jeseni pa je ministrstvo prepovedalo spremembe vsem šolam, ki niso vključene v uradni eksperiment pri Zavodu RS za šolstvo.

Kaj zdaj? Kot je dejala ravnateljica škofjeloške gimnazije Vladka Jan, je učiteljski zbor osramočen pred učenci in starši. Prvo konferenco, čeprav bolj informativne narave, so prisiljeni speljati, čeprav so še na roditeljskih sestankih obljubljali le dve ocenjevalni obdobji v celem šolskem letu. Enako so že storili tudi v kranjski gimnaziji. Pomočnik ravnatelja Slavko Brinovec je povedal, da so sicer običajno strogo konferenco nadomestili z oddelčnimi konferencami in obvestili starše o uspehu otrok na roditeljskih sestankih. Napetosti, pritiskov na učence zaradi preverjanj znanj je bilo vednarle nekaj manj kot prejšnja leta.

To, namreč zmanjšanje pritiskov na učence, je bil tudi eden od poglavitnih ciljev odprave štirih redovalnih konferenc v srednjih šolah. Očitno pa bodo otroci in učitelji na zeleno luč morali počakati do prihodnjega leta, če se bo seveda uradni eksperiment v trinajstih poskusnih šolah osmesel.

Ob tem pa ne gre samo za »izdajo« učencev ali osramočenje učiteljev. Gre za vse bolj očitno razhajanje med šolsko stroko in politiko, ki vnaša nemir in škoduje kvalitetnemu delu v šolah. ●H. Jelovčan

sar obljubiti, posebno ker je kranjska občina tik pred tem, da bo na cesti ostalo štiri tisoč delavcev. Bolj kot trenutne razmere jih je zanimalo, kakšna bo vsebinska in prostorska prihodnost (slednja bo najbrž tudi po entnem financiranju iz republike prepuščena občinam) osnovnih šol. Do leta 1996 bo namreč število otrok še vedno naraščalo, in sicer povprečno za dva razreda na leto, prostorsko stisko, zlasti v mestnih šolah-velikankah, bo še dodatno povečalo napovedano podaljšanje šolanja na devet let, vprašanje je tudi, kaj bo prineslo prilagajanje evropskemu delovnemu času. Že zdaj je namreč v centralnih šolah pouk skoraj stoodsotno dvoimenški, povprečje »zbijajo« le podružne šole. Take šole, s prek tisoč učenci, so nehumane, učitelje in učence delajo živčne, so še daleč od zamisli o prijazni šoli.

Poleg rednega vzdrževanja je poseben problem tudi obnova

šol. Pri šoli Staneta Žagarja na Planini sanitarni inšpektorji nenehno opozarjajo, da je namesto barakarskega provizorija, v katerem so učenci nižjih razredov, treba zgraditi pošten prizidek, ravni strehi na šolah Franceta Prešerna in Bratstva in enotnosti sta »požrli« že toliko denarja, da ga je v popravila neracionalno sploh še kaj vlagati, ampak bi bilo najbolje zgraditi novi strehi, primerni našim podnebnim razmeram. Vprašanje je seveda spet denar za popravilo projektantskih zmot.

Kranjski izvršni svet je nazadnje sprejel le en konkreten sklep, ki pa se obravnava problematike neposredno ne dotika. Gre za novi zakon o zavodih, ki bo sedanje ravnatelje postavil na prepih. Kranjska vlada je republiški naslovila pobudo, naj med kriteriji za nastavitve ravnateljev prednjači strokovnost, ne politična pripadnost. ●H. Jelovčan

Stališča "vlade v senci" do slovenskega plebiscita

Datum odločanja naj bo določen čimprej

Osamosvajanje Slovenije mora pomeniti povečevanje naših razvojnih možnosti ter zagotavljanje socialnih, političnih in človeških pravic, ki so danes v Jugoslaviji resno ogrožene, ocenjuje slovenska "vlada v senci", katere predsednik Emil Milan Pintar in člana Peter Bekeš in dr. Drago Petrič so včeraj obiskali naše uredništvo.

Kranj, 19. novembra - Gospodarske razmere v Jugoslaviji se z očitnim neuspehom Markovičeve politike naglo poslabšujejo. S tem narašča nezadovoljstvo ljudi. Zaostrujejo se nacionalna, socialna, ideološka in religiozna nasprotja. Ocenjujemo, da v Jugoslaviji ni rešne pripravljenosti in ne pogojev za spopad z gospodarsko krizo, pač pa se povečuje nevarnost libanizacije in celo uveljavitve policijskih in polvojaških uprav. Posebej tragično za Slovenijo bi bilo, če bi bili še tretjič v tem stoletju potegnjeni v vojne obračune, česar ob zaostrovanju sedanjih razmer ni mogoče povsem izključiti.

V izjavi piše, da ideje in predlogi za reševanje krize ne smejo biti stvar prestiža posameznih političnih strank. Slovenci moramo oblikovati skupno strategijo razvoja in sprejemanja temeljnih političnih odločitev. Zato je plebiscit stvar predsedstva republike in republiške skupščine. Naloga vlade pa je, da opravi ne samo vse potrebne ekonomske in politične analize, ampak sklene tudi dogovore in sporazume o političnem in gospodarskem sodelovanju suverene države Slovenije z mednarodnimi organizacijami ter posameznimi državami, predvsem sosednjimi. V vladi v senci smo pripravljene verjeti, da je vladajoča koalicija preko svojih mednarodnih povezav te sporazume že sklenila, sicer bi bil plebiscit skrajno neodgovorni avturizem, ki bi slejkoprej peljal v razbitje narodove enotnosti. Zato naj predsedstvo in skupščina čim prej ocenita položaj in čim prej določita datum plebiscita. Ritem osamosvajanja je treba uskladiti s hitrostjo gospodarske preobrazbe in uveljavljanja pravne države, procese pa naravnati tako, da

ni izključena takojšna razdružitev (odcepitev), če bi jo naglo poslabšanje razmer v Jugoslaviji izsililo.

Sicer pa je Emil Milan Pintar povedal, da so končali v vladi v senci prvo fazo delovanja. Naša ocena je, da smo tričetrtinsko uspešno to fazo končali. Dogovorili smo se, da dobivamo na vpogled vsa gradiva izvršnega sveta. Zdi se mi, da smo nekaj uspehov pri tem dosegli. Dogovorili smo se, da gremo po kongresih prenoviteljev in ZSMS liberalne stranke v drugo fazo, ki naj bi bila predvsem strokovna. Mi bomo poudarjeno delali na stroki in tu vidimo nekaj sklopov vprašanj. Od zakona o privatizaciji do vseh spremljajočih zakonov, vključno z davčno zakonodajo, potem je tu civilna družba, kjer se bo predvsem pojavil zakon o informiranju, kjer se bo pokazalo, ali imamo civilno družbo ali je ta družba zategnjena, da se je država vsilila družbi, zanimiv bo sam sistem države, četrti sklop pa so infrastrukturne dejavnosti, tako gospodarske kot družbene. Ta druga faza bo trajala do trenutka,

ko se bodo objavile volitve.

Peter Bekeš je dejal, da bo veliko povezav z novo ustavo. Gre za spremembo koncepcije občine, za odprto vprašanje regionalizma, in gre za, v ustavi zelo nejasno, zelo nepregledno formulacijo položaja same uprave in njene postavitve v sistemu. Tu so odprta vprašanja na področju varnostnega sistema, ki so bila doslej kratkoročno v skupščini urejevana z dopolnili ustave in ustavnimi zakoni, po sprejemu ustave pa bo treba ta koncept domisliti in tu se bomo mi vključili s svojimi predlogi. To velja za javno varnost, za zakon o notranjih zadevah, ki bo prišel čez dober mesec v proceduro, enako pa velja za področje državne varnosti, kjer bo nov koncept. Mi smo za službo, ki bo pod kontrolo parlamenta, da bo mogoča zakonita kontrola njenega delovanja. Popolnoma odprt, s strani sedanjega vlade, je položaj pravosodja. Absolutno izhodišče naj bo spoštovanje ustavnosti in zakonitosti, spoštovanje samostojnosti in neodvisnosti vse te veje oblasti in tudi sodnikov pri sojenju in takšna racionalna organizacija dela, da bo mogoče postopke racionalno zaključevati v republiki. Zavzemali za krepitev materialne osnove, ker brez te osnove samostojnosti in neodvisnosti ni, to je bila ena najšibkejših točk doslej, ter za krepitev strokovnega kriterija.

Dr. Drago Petrič je menil, da je v zdravstvu velik del socialne. Preprečiti bi morali, da bi bilo to

politično torišče boja. Je občutljiva zadeva, ki je potrebna za vse ljudi, ne glede na pripadnost. Tudi zdravniki v Hipokratovi prisegi zagotavljajo zdravstvo vsem ljudem. Že v prejšnjem sistemu nam je bilo jasno, da so potrebne korenite spremembe. Izbrati tiste, ki najbolj odgovarjajo slovenskemu narodu. To je sistem zavarovalništva, ki ga ima napredni del Evrope, na primer Nemčija, kjer vpliv vlade pada in se večja vpliv zavarovancev. Pri tem mora biti večji delež zasebnih sredstev. Kjer vlada diktira, se potrošnja povečuje. Treba je najti sistem, ki ne bo udaril po posamezniku, kjer pa bo soudeležba ljudi večja, tako pri denarju kot pri odločanju, kaj bi radi imeli. Izhodišča so sedaj praktično ista, kot smo jih zastavili pred dvema letoma. Ne moremo preiti na tržne mehanizme, za kar so bile ideje, kjer je udarec po žepih ogromen. Treba je biti previden, da ne bomo še poslabšali stanja, ker imamo različno stanje po Sloveniji, po kadrih in plačah. Gledati moramo tudi na socialno varnost zaposlenih in ne moremo v zdravstvu odpuštili 30, 40 odstotkov kadra, ne da bi pred tem kaj naredili. Sistemi socialne varnosti tudi v kapitalizmu dobro delujejo. Zato ne smemo drveti. Sproti moramo reševati socialne probleme. Nevarna je taka diferenciacija. Na koncu bomo imeli spet kup revežev, kar pa ni cilj. To se ne tiče samo zdravstva, ampak tudi drugih področij. ● J. Košnjek

Javna tribuna o novih slovenskih državnih simbolih

Panter niti ne, mogoče Triglav ali pa kaj tretjega

OLjubljana, 13. novembra - Mlada iniciativa pri SDZ (MLIN) je skupaj s Slovenskim grboslovnim in zastavoslovnim društvom sinoči v Cankarjevem domu priredila javno tribuno na temo "Novi državni simboli republike Slovenije", ki se je je udeležilo kakih 80 obiskovalcev, med njimi tudi strokovnjaki s področja heraldike, zgodovinarji in profesorji fakultete za arhitekturo. Očitno je, da za panterja ljudje niso preveč navdušeni, več simpatij je požel Triglav, današnja javna tribuna pa je pokazala, da pot do novi slovenskih simbolov še zdaleč ne bo lahka, saj so mnenja precej različna.

"Svobodno ljudstvo lahko izbere simbole, kakršne hoče, ne glede, kaj meni o tem stroka. Simbolov nam ne more nihče vsiliti," je v uvodu dejal Erik Tomas, predsednik Slovenskega grboslovnega in zastavoslovnega društva. Možnosti za nove simbole je precej, vprašati pa se moramo ali se želimo navezati na slovensko zgodovino: Karantanija, Samova država, trobojnica iz leta 1848, simboli vojvodine Kranjske... ali pa bomo spet dobili neke vsiljene simbole, ideološkega izvora, kot je to značilno za našo polpreteklo zgodovino.

Z nevsiljevanjem simbolov se strinja tudi MLIN, ki je sicer predlagal srebrni grb s črnim panterjem. V MLIN-u predlagajo, da se ustanovi skupščinska komisija, sestavljena iz strokovnjakov različnih področij (heraldike, zgodovine, oblikovanja...), ki naj bi pripravila osnutke za končno rešitev. Bili pa so tudi predlogi, da bi za nove simbole razpisali javni natečaj.

Obiskovalci javne tribune so bili večinoma proti uveljavitvi panterja kot novega Slovenskega grba, več simpatij pa so kazali za Triglav kot pravi Slovenski simbol. Tudi sedanje trobojnice naj ne bi menjali, kljub temu da je precej držav z zelo podobnimi zastavami. Tiste dežele, ki pa imajo želje po enaki trobojnici, kot je slovenska (gre za nekatere v vzhodni Evropi), naj same razmišljajo o drugih barvah, saj bomo mi pred njimi postali samostojna država, je menil eden od razpravljalcev. Še veliko bo napisanega in izrečenega, preden bomo dobili nove simbole, pravgotovo pa velja, kar je dejal oblikovalec Stane Bernik: "Ubog je narod, ki si mora simbole izmišljati. Narod simbole ima ali pa nima." Menim, da Slovenci imamo nekaj, na kar smo ponosni, torej imamo tudi simbole. ● Igor Kavčič

Poziv

Članom stranke demokratične prenove Kranj, somišljenikom in simpatizerjem, občanom in delavcem občine Kranj ter delovnim organizacijam.

Ujma, ki je prizadela 1. novembra 1990 Slovenijo, je imela svoje najhujše posledice tudi v Savinjski dolini. Na veliko načinov bomo pomagali, vendar, kakor smo lahko prebrali, le približno 5 odstotkov škode bomo pokrili s sistemskimi viri, ljudje pa bodo še vedno v stiski.

Povezali smo se z Rdečim križem in občino Mozirje in se dogovorili, da bomo pomagali otrokom Osnovne šole Blaža Arnič iz Luč pri Savinji. Zanje bomo zbirali denar za šolske potrebščine in šolsko malico ter štipendije za vse tiste, ki jih je ujma najbolj prizadela in so ostali brez sredstev za preživetje.

Zato pozivamo, da svoje prispevke kot pomoč prizadetim nakažete na Žiro račun Rdečega križa Kranj, številka 51500-678-80331 z oznako »za šolo iz Luč«.

Delovne organizacije pa prosimo, da nam javijo, če so pripravljene štipendirati katerega od otrok iz moziške občine.

Na ujmo bomo kmalu pozabili, stiske družin in njihovih otrok pa bodo ostale, zato nam pomagajte, da bo naša pomoč trajna.

Stranka demokratične prenove Kranj

Predlog Liberalne stranke za nove registrske tablice

Tablice brez ideoloških oznak

Vozniki naj bi po predlogu liberalne stranke dobili za dodatno plačilo tudi to možnost, da bi oznako tablice določili sami oz. da bi si za oznako izbrali svoje ime.

Kranj, 17. novembra - V Liberalni stranki Slovenije menijo, da so tudi registrske tablice za motorna cestna vozila eden od znakov slovenske državnosti, zato predlagajo, da bi jih postopno, na željo voznikov, zamenjali z novimi, na katerih ne bi bilo "preživelih, proslulih ideoloških oznak".

Primer tablice z oznako imena

Po predlogu liberalne stranke naj bi oznake registracij zaleje vse slovenske občine in ne samo občin, ki predstavljajo pokrajinska središča (KRanj, CELje, Novo Mesto, KoPer...). Za oznako naj bi praviloma izbrali prvo črko občine (C-Celje); v primeru, da je ime občine sestavljeno iz dveh besed, dve črki (SG - Slovenj Gradec); v primeru, da se več občin začne na isto črko, pa naj bi tista z največjim številom prebivalcev, imela v oznaki samo prvo, začetno črko, ostalim pa bi dodali še drugo črko imena.

Oznaki občine naj bi na tablici sledil grb, izdelan po grboslovnih pravilih in v barvah, grbu pa dve nalepki z vencem števil od 1 do 12, kar bi ustrezalo dvanajstim mesecem leta; v sredini venca pa bi bila letnica - npr. 90 za leto 1990. Ena nalepka bi kazala mesec in leto konca obveznega zavarovanja, druga datum zapadlosti tehničnega pregleda. Nalepke bi bile izdelane tako, da bi jih bilo mogoče preprosto nalepiti, vendar tudi tako, da se jih ne bi dalo zlorabljati.

Da bi registrskim tablicam odvzeli "birokratsko svinvino in živalsko resnost" dotedanje vse-

zasegajoče okostenele uprave", liberalci predlagajo, da bi si vozniki sami izbrali sestavo črk in števil. T svoboda naj bi bila le tehnično omejena, sicer pa vsebinsko popolnoma neomejena: vozniki naj bi si za znak tablice lahko izbrali tudi svoje ime, svoj priimek, začetne črke imena in priimka, le del imena...

Pod grbom bi bilo izpisano ime občine, nad registrsko številko pa napis, nekakšna "samopredstavitev" občine: Celje - sedež celjskih grofov, Postojna - kraj tisočerih jam in milijonov kapnikov... Ime naj bi si vsaka občina izbrala sama.

Tablice naj bi bile iz tanke aluminijaste pločevine, na sprednji strani prebarvane z odbojno belo barvo in z (lipo) zelenim obrobim in odbojnim pasom. Za štirikolesna vozila na bi bile dolge pol metra in široke 14 centimetrov, za motorna kolesa pa kvadratne (24 x 24 cm). Na željo lastnikov ali v primeru, če bi bil prostor za namestitev tablice na uvoženem vozilu premajhen, bi lahko tablice, praviloma namenjene za motorna kolesa, uporabljali tudi za automobile. ● C. Zaplotnik

Pogovor o denacionalizaciji v Trziču

Tudi v Trziču se na iniciativo Demosa pripravlja razgovor o denacionalizaciji.

Sestanek bo v četrtek, 22. novembra, ob 19. uri v dvorani tovarne Peko v Trziču. Na pogovore o denacionalizaciji so vabljivi vsi prizadeti in zainteresirani, ki jih zanima trenutno stanje in položaj okrog razlašene imovine.

Ob tej priložnosti bi ustanovili tudi Združenje lastnikov razlaščenega premoženja v Trziču.

Pogovoru bodo prisostvovali predstavniki občine Trzič in člani občinske komisije za sprejem in klasifikacijo vlog. Kot gostje pa se bodo pogovorov udeležili republiški sekretar za pravosodje in upravo dr. Rajko Pirnat in predsednik Zveze lastnikov razlaščenega premoženja iz Ljubljane g. Izgoršek s še nekaterimi člani odbora.

Slov. demokratična zveza Trzič

VAŠ VO DIČ

ZA PRIJETEN IN UGODEN NAKUP

<p>CELOVEC HEILIGENGESTRPLATZ 4</p>	<p>STEREO - RADIOREKORDER Z VGRAJENIM MIKROFONOM PRIKLJUČKOM ZA SLUŠALKE NA BATERIJE IN TOK</p> <p style="text-align: right;">498.-</p>
	<p>UNIVERSUM - BARVNI TV DALJINSKO VODENJE 12 PROGRAMOV KABEL - TUNER</p> <p style="text-align: right;">3.490.-</p>
	<p>PROFI - SUŠILEC ZA LASE 1500 WATOV Z ZRAČNIM TUŠEM ZA TRAJNO</p> <p style="text-align: right;">498.-</p>
	<p>ELIN-GRILL-PLOŠČA SNEMLJIVA NEOPRIJEMNA GRILL-PLOŠČA</p> <p style="text-align: right;">498.-</p>
<p>TEHTNICA ZA GOSPODINJSTVO NOSILNOST 2 kg 3 LETA GARANCIJE</p> <p style="text-align: right;">198.-</p>	<p>PRIVILEG-TALNI SESALEC 1000 WATOV BREZSTOPENJSKO REGULIRANJE Z DODATNO OPREMO</p> <p style="text-align: right;">998.-</p>

DOBRODOŠLI PRI **VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA**

V Cerkljah pošta v prenovljenih prostorih - Čeprav nekatere PTT enote oziroma pošte na Gorenjskem še vedno poslujejo v utesnjenih prostorih, je PTT podjetje Kranj, podobno kot pred časom Ljubljanska banka-Gorenjska banka Kranj, tudi že posodobilo nekatere pošte na Gorenjskem z uvajanjem sodobnejše tehnologije ob okencih. V Cerkljah je Ljubljanska banka-Gorenjska banka Kranj že pred dvema letoma v zgradbi, kjer ima svoje prostore tudi pošta, odkupila prostore od lastnika, PTT podjetje pa prostore za adaptacijo avtomatske telefonske centrale. Takrat namreč za prenavo pošte niso imeli dovolj denarja. Letos, v začetku septembra, pa so začeli urejati tudi poštne prostore. Po zasnovi arhitekta Janeza Glavana je notranjo opremo izdelal PTT servis Ljubljana, prenovljeno pošto pa so odprli v začetku tega meseca. Prostore so sodobno urejeni; škoda je le, da ni bilo možnosti za razširitev. Z ureditvijo poštne prostorov je tako hiša, katere lastnik je bil svojčas bivši ljubljanski župan Hribar, dobila celostno in privlačno podobo. Je namreč natančen posnetek nekdanjega stanja. - A. Ž.

Priložnost

Od povabila in opozorila hkrati krajevnim skupnostim, da je pred nami novo srednjeročno obdobje in je treba pripraviti okvirne programe za naslednja štiri leta, je sicer minilo že precej časa. Kako in koliko so bili uspešni v krajevnih skupnostih na Gorenjskem pri pripravi in usklajevanju oziroma opredeljevanju ter razvrščanju posameznih nalog skupaj s kraji, je ta trenutek še težko ugotoviti in oceniti. Težko pa je bilo ali pa je še, ponekod tudi ugovodom v krajevnih skupnostih lotiti se priprav tovrstnih programov.

Srednjeročni program razvoja namreč ni ravno enostavna ali pa celo zanemarljiva zadeva. Tako je bilo in tudi v prihodnje, kar zadeva denar, ne bo pri razvoju krajevnih skupnosti najbrž prav nič drugače. Tam, kjer so bili že doslej navajeni, da so rešitev vsakega problema, potrebe načrtovali z lastnim deležem ob pomoči občine oziroma posameznih denarnih virov v njej, so najbrž tokrat ubrali enako pot. Naloga pa je bila letos vedno težka in težja prav za vse, saj je tokrat v pozivu za sestavo programov tudi zahtevalo, da morajo biti programi oziroma posamezni deli le-teh denarno ovrednoteni in opremljeni s predvidenimi nosilci nalog - svet KS, komunalna, društvo ali drugi.

Priprave in sprejemanje oziroma potrjevanje srednjeročnih planov v krajevnih skupnostih, ki naj bi bili praviloma na zborih krajanov, pa marsikje novim vodstvom KS ni le naloga, ki je morda doslej niso najbolj poznali, marveč je hkrati tudi priložnost, da se spopadejo z uresničevanjem nalog in problemov, za katere so ljudje v krajih prepričani, da jih je v prihodnjih štirih letih treba rešiti. Torej je gre tudi za priložnost za potrditev uspešnosti in sposobnosti... ● A. Žalar

Zanimivo predavanje

Radovljica - Mala dvorana v knjižnici v Radovljici je bila minuli torek nabito polna. Privabil je naslov Dve leti med Tibetom, Japonsko in Indonezijo, pa tudi avtor, 32-letni Cveto Podlogar z Bleda. Okoličani ga namreč dokaj dobro poznajo kot svetovnega popotnika. Njegovo predavanje je bilo neposredno, domače in zelo zanimivo, vendar pa nekoliko predolgo, saj je trajalo več kot dve uri in pol. Pa tudi zadnji del je bil kar nekako prehitro obdelan. Mnogi prekrasni diapozitivi so bili prikazani zelo na kratko in veliko zanimivih reči Podlogar zaradi pomanjkanja časa ni utegnil povedati. Naslednjic bi bilo bolje tako obsežno predavanje razdeliti na dva dela. Poslušalcev in gledalcev zato ne bi bilo nič manj. ● (ik)

Gasilski častniki

Kranj - Gasilska zveza Slovenije je pred nedavnim imenovala nekatere nove gasilske častnike. Iz občinske gasilske zveze Kranj je bil za gasilskega častnika imenovan Milan Benedik, iz občinske gasilske zveze Radovljica pa Marko Ferjan in Oskar Kranjc. ● (ip)

Telefoni bodo kmalu zvonili

Kranj - Številne naročnike telefonov v Bitnjah, Joštu in Stražišču že nekaj časa najbolj zanima, kdaj bodo zazvonili telefoni, saj so telefonske akcije na posameznih območjih v tem delu kranjske občine končane. V PTT podjetju Kranj smo izvedeli, da so gradbena in montažna dela na krajevnem kabelskem omrežju razdelilne avtomatske telefonske centrale Stražišče v krajevnih skupnostih Bitnje, Jošt in Stražišče končana. Opravljeni so bili tudi že interni in občinski tehnični pregledi. Manjše ugotovljene pomanjkljivosti bodo odpravljene do srede (jutri), nakar bo ponovni pregled. Po tem bo treba dobiti še uporabno dovoljenje, za kar predvidevajo, da bodo dobili potrebna soglasja komunalnih organizacij do petka. Opravljen je bil tudi že interni tehnični prevzem centrale, ugotovljene pomanjkljivosti pa naj bi bile odpravljene do sobote. V vseh treh krajevnih skupnostih so tudi že podpisane pogodbe za vključitev telefonskih priključkov. V PTT podjetju Kranj ocenjujejo, da bo po 29. novembru oziroma po pridobitvi dovoljenja vse nared, da bodo lahko začeli z vključevanjem telefonov po določenem redu. ● A. Ž.

Po neurju v krajevni skupnosti Gorenja vas

Cel hrib je lezel v grapo

Na Srednjem brdu mora najprej reči besedo stroka.

Gorenja vas, 19. novembra - Dobrih štirinajst dni po ujmi, ki je naredila ogromno škodo tudi v Poljanski dolini v škofjeloški občini, še posebej na cestah, brežinah in drugih komunalnih napravah v krajih in vaseh v krajevni skupnosti Gorenja vas, je slika že precej podobna kolikor toliko zasilon urejenim razmeram. Predvsem velja to za ceste, ki so jim v operativnem štabu v krajevni skupnosti dali prednost pred vsemi drugimi sanacijami.

"Za ceste bi lahko morda celo ugotovili, da so ta hip skoraj takšne, kot so bile pred ujmo," razlaga tajnik krajevnih skupnosti Ivo Petrovič. Predvsem velja to za tiste, po katerih vozijo avtobusi. Veliko dela pa nas čaka še na brežinah, strugah, kamnometih, opornih zidovih in drugih komunalnih napravah. Urejevanje cest, ki smo jih morali najprej usposobiti, je v prvih desetih dnevih veljalo skoraj 260 tisoč dinarjev. To so ceste Tesnar - Kopačnica, Kopačnica - Leskoviča, Klovžar - Suša, ceste v Gorenji vasi, Volaka - Čabrače, Gorenja vas - Hlavče njive in Hotavljice - Hlavče njive, Hotavljice - Srednje brdo in Tesnar - Klovžar."

Takoj je bila vključena v sanacijo vsa razpoložljiva mehanizacija Rudnika in Marmorja, še posebej pa velja poudariti zavzetost pri odpravljanju škode oziroma "odpiranju cest" zasebnika Cirila Potočnika, ki je hkrati tudi član operativnega štaba v Gorenji vasi. Minuli teden so škodo ocenjevali tudi že vodarji, kjer pa že kaže, da bo treba zagotoviti kar precej denarja iz elementarja, saj bo PUH saniral škodo le na objektih, ki jih je v preteklosti gradil, na drugih, starejših, pa ne. Marsikje pa si bo stroške sanacije treba razdeliti med različne naslove. Posebna komisija je tudi že pregledala škodo na vseh vodovodih v krajevni skupnosti.

"Pavel Klemenčič - Kosmačev s Srednjega brda 8: "Vodo smo usmerjali in na ta način ustavljali usade... Vse je lezlo v grapo... In kar precej škode nam je naredilo predvsem na košeninah..."

priča solidarnosti in organiziranemu prostovoljnemu delu krajanov na več krajih v krajevni skupnosti. Medtem ko mostu na Hotavljah ni pomoči in bo za povezavo na Slajko potreben nov, pa so kraji, lastniki zemljišč, urejali Vranškovo grapo. V nekaj dneh so pri vzhodu grape položili več kot 70 metrov cevi z metrskim premerom. "Nekateri imajo še vedno avtomobile tam gori" je po-

Solidarnost ni zatajila

Sicer pa smo bili v soboto

V soboto so domačini "odpirali" Vranškovo grapo...

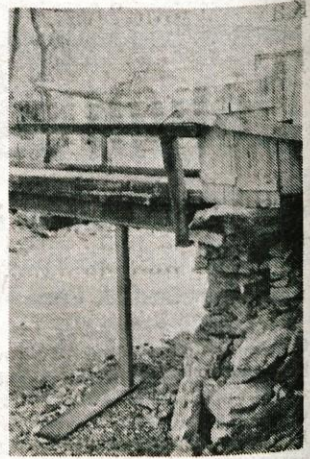

Marjan Bogataj - Komovčev iz Stare Oselice 40: "Pri mostu na Hotavljah, ki ga bo treba obnoviti, je cesto v Slajko, odrezalo, Vranškovo grapo pa zasulo. Delamo po cele dneve..."

Na Srednjem brdu se na vsakem koraku kažejo razpoke... Najprej bo morala reči svoje stroka...

vedal Marjan Bogataj - Komovčev iz Stare Oselice. "Delamo po cele dneve. Jože Mravlja in Mrakov Janko sta vzela kar dopust... Sicer pa smo danes tukaj še Janko Likar, oba Justina, pa Jurij Primožič..." Tako je že vse dneve povsod, kjer je voda delala škodo. Operativni štab v krajevni skupnosti je organiziral delo in poskrbel za mehanizacijo, ljudje pa so delali in si v veliki meri delili stroške za hrano in druge. "Če bi vse, kar so kraji že naredili, delalo kakšno podjetje, bi bili stroški ogromni," je med potjo proti Srednjemu brdu poudaril Ivo Petrovič.

Za malo pa bi tudi most na Hotavljah odneslo...

Stanko Filipič - Kumarjev s Srednjega brda 7: "Ne vem, da bi bilo kdaj toliko vode tukaj. Marikaj pa povedo nekatera stara imena. Imamo Usade, Prebrnico, Apnenko... Sicer pa mi je med drugim zasulo okrog 30 arov travnika..."

Zemlja je kar odtekala

Na Srednjem brdu, pod katerim so na eni strani Hotavljice in Kopačnica, na drugi pa Volaka, pa je slika še danes podobna pravi grozljivki. Tukaj ljudje v dobrih desetih hišah sami ne morejo več kaj prida narediti; niti krajevna skupnost ne. Besedo bodo morali reči strokovnjaki - geologi.

Ko se je po nekajdnevem deževju tisti četrtek začelo usipati kot bi iz škafe ulival, je nankrat cel hrib začel lesti v grapo, ki ima ime Usade. Izviri so na vsakem koraku vreli iz pobočja in zemlja z drevjem je kar odtekala. Rudniški geologi so že pred časom naredili projekt za sanacijo grape in že takrat je bil eden glavnih pogojev ureditev kanalizacije oziroma odvodnjavanja. Lani je bilo celo že nekaj denarja, pogoj pa je bil, da se tudi v kraju lotijo dela.

Nedavna ujma je dosedanje strokovne ocene samo potrdila. Srednje brdo je treba najprej temeljito strokovno pregledati in se lotiti sanacije, sicer bodo domačije - predvsem kmetije v tem delu še naprej v negotovosti... ● A. Žalar

Krajevna skupnost Velésovo

Čez dve leti mrliške vežice

Poleg nekaterih komunalnih del so uspeli dobiti 80 tisoč dinarjev za samostan v Adergasu, sprejeta pa je bila tudi pobuda za gospodinjstvo šolo.

Velésovo, 19. novembra - "V svetu krajevnih skupnosti želimo, da bi na občini nekatere stvari hitreje reševali in da bi izvršni svet imel več razumevanja za krajevne skupnosti," je pred dnevi med obiskom v krajevni skupnosti, ko smo se pogovarjali o nekaterih letošnjih delih in programu za naslednje srednjeročno obdobje, poudaril predsednik sveta KS Franc Čebulj.

Na komunalnem področju je v zadnjih nekaj mesecih po volitvah v krajevni skupnosti bilo več akcij. Tako so na primer s prostovoljnimi delom in pomočjo Gozdnega gospodarstva sanirali cesto v Češnjevku in deponijo lesa, z delom in prispevkom krajanov položili blizu 100 metrov kanalizacijskih cevi v Adergasu, pokrpali asfalt, obnovili javno razsvetljavo, nabavili odbojnik za cesto (zahvala Cestnemu podjetju) ter zabojnik za smeti pri pokopališču... d" Sicer pa smo na našo pobudo in s posredovanjem predsednika IS ter Dompiana uspeli dobiti 80 tisoč dinarjev za samostan, lotili smo se

pridobivanja zemljišča za mrliške vežice, za kar se zahvaljujemo Frančiški Markun in sprejeta je bila naša pobuda o gospodinjstvu šoli v Adergasu. Zdaj smo sredi akcije za saniranje divjih odlagališč, ki jih nameravamo spremeniti v kmetijske površine. Še posebej bi pri tem opozoril krajanje naše KS in iz sosednjih krajev; saj bomo po sanaciji odlagališč proti vsakomur, ki bi še odlagal smeti, ukrepali. Začela se je tudi že akcija za zbiranje denarja za ureditev mostu v Velésovem, kjer so stalne poplave. Sicer pa smo denar za nekatera dela dobili tudi pri prepregah in kameli oziroma prireditvah, opravljenih

pa je bilo tudi že nekaj sto prostovoljnih ur," je povedal Franc Čebulj.

Za naprej pa so si na zboru krajanov v začetku meseca postavili tudi precej zahteven srednjeročni program. Tako nameravajo na primer zgraditi avtobusna izogibalšča in čakalnice, razširiti cesto v Velésovem in obnoviti asfalt na več cestah, pridobiti projekte za ureditev hudournikov Velésovo in Praprotna Polica, zgraditi most v Velésovem in Češnjevku, vzdrževati zelenice, vsa spominska obeležja, prirediti različne prireditve po starih običajih, organizirati vsako leto očiščevalne akcije, podpirati društveno dejavnost...

"Med pomembnejšimi akcijami pa bo vsekakor izgradnja mrliške vežice, parkirišča in parka, telefonije, ureditev vrtca, najti moramo dobrega gospodarja za

Franc Čebulj

Velésovski samostan. Naša usmeritev bo podpiranje drobne-ga gospodarstva, turizma pod Krvavcem. Cesta Senčur - Traha bi morala dobiti asfalt, razmislimo pa tudi o kabelski ali satelitski TV. Odločili pa smo se še, da bomo naslednje leto praznik imeli 11. decembra, v spomin na leto 1238, ko se je v Adergasu začela gradnja samostana. Prostore KS in društev pa bomo najbrž preselili v Adergas. ● A. Žalar

Kako živimo?

Tonemo v revščino

Resda tanka družbena plast zadnje čase doživlja nezadržni razcvet blaginje, zato pa je na drugi videti vse hujšo revščino. Vanjo tone vse več ljudi. Res pa je tudi, da dandanes ene in druge plati ne skrivamo več, kot smo jo nekdam.

Od leta 1986, kar je bila na Slovenskem izdelana posebna metodologija spremljanja življenjskih stroškov, se je življenjski standard slovenskih družin poslabšal kar za tretjino. Kaj vse nas še čaka, saj večina našega prebivalstva že zdaj ne zmora obvladovati povprečnih življenjskih stroškov, mnogi niti minimalnih ne, grozeča brezposelnost in stečaj pa obetajo, da v številnih družinah za preživetje ne bo več dveh plač, temveč ena sama...

Večkrat na leto se povrnemo k analizi povprečnih življenjskih stroškov v Sloveniji, ki jih spremljajo že štiri leta. Ugotovitev so vsakokrat manj optimistične, suhoparne statistične številke pa odsliskavajo vedno večjo revščino. Po cenah iz letošnjega aprila so povprečni življenjski stroški tričlanske družine znašali 15.500 dinarjev, štiričlanske 19.800 dinarjev, petčlanske 23.000 dinarjev. Minimalni stroški tričlanske družine so znašali 9.000 dinarjev, štiričlanske 11.750 in petčlanske 14.000 dinarjev. Kolikšne plače dobivamo, vsakdo ve najbolje sam, potem pa si lahko izračuna, ali sodi njegova družina med tiste s povprečno ali minimalno socialno varnostjo. Žal je vse več tudi takih, ki so s svojimi prejemki celo pod spodnjo mejo! Povprečna plača na Slovenskem znaša nekaj nad pet tisočakov. Sodeč po gornjih številkah lahko štiričlanska družina z dvema povprečnima dohodkoma pokrije le minimalne stroške, za povprečne stroške bi potrebovala že tri plače.

Statistika lahko postreže tudi z drugačno primerjavo, namreč z letnih življenjskih stroškov s povprečnimi mesečnimi dohodki. Pred štirimi leti je bilo za pokritje povprečnih življenjskih stroškov v tričlanskem gospodinjstvu potrebnih 25 povprečnih dohodkov, letos pa že 38. Za štiričlansko družino je

bilo leta 1986 zadosti 31 povprečnih osebnih dohodkov, letos pa že 47. Minimalno socialno varnost si je tričlanska družina pred štirimi leti lahko zagotovila že s 14 osebnimi dohodki, letos z 22. Štiričlanska družina je tedaj za pokritje minimalnih stroškov potrebovala 18 povprečnih plač, letos pa 28. Življenje se je torej dražilo hitreje, kot je rasla cena delu. Ljudje pa so se prilagajali, kolikor se je le dalo, največkrat s sivo ekonomijo, vrličkarstvom, nakupi na čerke in kredit (česar metodologija izračunavanja življenjskih stroškov ne vključuje), kar je lajšalo utapljanje v revščini.

Revščina zdaj poleg dejstva, da dajemo v lonec cenejšo hrano, kupujemo na razprodajah in družinski proračun bogatimo s sivimi in črnimi zaslužki, dobiva nove razsežnosti. Tovarnam grozijo stečaji, kar pomeni toliko in toliko nezaposlenih. Ker je v gmotni krizi tudi država, je prerezala nadomestila za brezposelnost in jim omejila čas trajanja. Delovnih mest pa ni. Še več slovenskih družin se bo znašlo na socialnem dnu.

Kje na tej lestvici od revščine do solidnega standarda so naši naključni sogovorniki?

Tončka Rogelj iz Kranja: »Sem upokojenka z najnižjo pokojninsko osnovo in varstvenim dodatkom. Odkar sem v poko-

ju, tega je zdaj štiri leta, se mi je gmotni položaj poslabšal, vendar ne tarnam. Živim skromno, tudi v pokoju še malo delam, saj vsak dinar pravi pride. Seveda se je treba marsičemu odreči, celo pri hrani si ni mogoče privoščiti vsega, kar bi si človek rad.«

Gabrijela Rizner iz Kranja: »Ocenjujem, da je moja družina v povprečnem socialnem položaju. Trije ljudje živimo od dveh plač, tako da prihodki zadoščajo za vsakdanje ži-

vljenjske stroške. Tistim, ki imamo delo, še ni najhuje, ta čas gotovo živijo najslabše ljudje, ki so ostali na cesti brez dela. Sicer pa nobeno delovno mesto ni več varno.«

Vinko Škodlar iz Kranja: »Žena prejema pokojnino, jaz plačo, sin pa je že samostojen, tako da s svojimi prejemki povprečno shajamo. Če si skromen, kar gre. Za zdaj se nam še ni treba odrekati osnovnim stvarim, kot je hrana ali obleka. Pač pa smo se odrekli turizmu in zabavi.«

Tea Djokić iz Škofje Loke: »Dandanes je vsaj vedno upanja kot prej, da s svojim delom in znanjem nekaj ustvariš. Prej delo in lastna iniciativa nista bila preveč cenjena. Kot profesorica zgodovine sem bila več let zaposlena za določen čas, zdaj pa ustanavljam firmo. Naša družina ima ta čas največ stroškov z investicijo. Sicer pa živimo pri starših in ob skupnem gospodinjstvu je manj stroškov, kot bi jih bilo sicer.«

● D. Z. Žlebir, Foto: G. Šinik

DELAJSKI ODVETNIK ODGOVARJA

Varstvo starejših delavcev

Vprašanje:

Star sem 56 let, torej mi do upokojitve manjka manj kot 5 let. Pred tednom dni sem dobil odločbo o razporeditvi na drugo delo, na katerem pa bom prejemal manjši osebni dohodek. Slišal sem, da po zakonu to ni dopustno.

Odgovor:

Zakon neposredno ne prepoveduje razporeditve delavca, starejšega od 55 let (moški) oziroma 50 let (ženska), na delovno mesto z nižjim osebnim dohodkom. Pod normalnimi pogoji (potrebe delovnega procesa, ustreznost delovnega mesta strokovni izobrazbi delavca itd.) tudi glede razporejanja teh delavcev veljajo enaka pravila kot za vse ostale delavce. Res pa je, da zakon izrecno prepoveduje razporeditev starejšega delavca na delovno mesto, na katerem obstaja večja nevarnost za poškodbe ali zdravstvene okvare. Delavec, ki že dela na takšnem »nevarnem« delovnem mestu, pa ima takoj, ko doseže zgoraj navedeno starost, pravico do razporeditve na drugo ustrežno delovno mesto in do osebnega dohodka, kot da bi delal na prejšnjem delovnem mestu, če je to zanj ugodnejše. Le v primeru razporeditve iz tega razloga torej zakon posebej varuje tudi pravico starejšega delavca do nezmanjšane osebnega dohodka.

Delovna mesta s povečano nevarnostjo za poškodbe in zdravstvene okvare bi moral določiti poseben podzakonski predpis, ki pa še ni bil sprejet. Vendar pa pomanjkanje tega predpisa ne more biti ovira za izvajanje omenjenih pravic starejših delavcev v praksi. Takšna delovna mesta mora namreč podjetje imeti določena v svojih aktih že sedaj, saj gre v bistvu za delovna mesta, za katera so predpisani obvezni obdobji specialni zdravniški pregledi.

Ne glede na opisano ureditev varstva pravic starejših delavcev v novem zakonu o delovnih razmerjih pa je treba ugotoviti, da so doslej veljavni samoupravni splošni akti nekaterih podjetij vsebovali v tem smislu za starejših delavcev ugodnejše rešitve. Poznam tudi takšne, ki so za delavce pet let pred upokojitvijo res prepovedovali kakršnokoli možnost znižanja osebnega dohodka zaradi razporeditve na drugo delo. Če je takšna določba zapisana tudi v vašem pravilniku o delovnih razmerjih in le-ta še ni bil spremenjen, se lahko nanjo tudi vi sklicujete. Avtonomni pravni viri namreč lahko vedno dajejo delavcem več in večje pravice, kot jih določa zakon.

**Vodja pravne službe
Sveta kranjskih sindikatov
Mato Gostiša, dipl. iur.**

POMISEL

Javna dela

Odkar je Slovenijo poplavilo in je potrebnih nemalo pridnih parov rok za obnovo opustošenja, večkrat slišimo za javna dela. Z njimi bi ubili dve muhi na mah, nam dopovedujejo poučeni. Če je prva muha neposredna korist pri odpravi posledic neurja, je druga nedvomno ublažitev brezposelnosti. Če pred naravno katastrofo še ni bilo natanko znano, kako zajahati tega za naše novejšje obdobje neznanega konja, se je zdaj že jasneje izkristaliziralo, kaj naj bi bila javna dela in kdo naj bi jih financiral. Kajti tudi za javnimi deli se skriva enaka logika kot za vsako tovarno ali družbeno ustanovo - stanejo. Kot »naročnik«, organizator, financer se je ponudil sekretariat za delo, saj ima ta na skrbi drugo muho, namreč grozečo nezaposlenost.

Ob dvojni naravi javnih del sicer odpadejo številni pomisleki, ki jih rojeva naši socialistični preteklosti neznan pojav javnih del. Nekaj pa jih vendarle še ostane. Ali bo zaposlovanje postavilo pogoj, da se čakajoči na zaposlitev udeležijo javnih del in si s tem pridobijo prednostno pravico pri zagotovitvi primernejše zaposlitve? Ali nasprotno: če nezaposleni odkloni udeležbo v javnih delih, mu bo to zaprlo vrata pri iskanju primernejšega dela in odskrinilo sredstva zaposlovanja, ki jih dobi v času, ko je brez zaposlitve? Ko bi med iskalcem zaposlitve imeli samo nizko izobraženo rezervno armado dela, tega vprašanja verjetno ne bi postavljali. Tako pa dajo jasno vedeti že podatki z Gorenjskega, da je izobrazbena struktura nezaposlenih boljša kot zaposlenih. Na Jesenicah denimo je med nezaposlenimi domala enak odstotek ljudi s srednješolsko izobrazbo kot med zaposlenimi. V Škofji Loki to velja celo za visokošolsko izobrazbo. Resda je v stiski marsikdo voljan poprijeti za vsako delo, sicer pa nam je realsocialistična vzgoja dolga leta vcepjala v glavo pojem častnosti vsakega dela. Pa vendar najbrž drži, da nezaposleni zdravnik ali sistemski inženir, prijavljena na zavodu za zaposlovanje, pričakuje zaposlitev v svoji stroki. Ali sme tak iskalec zaposlitve odkloniti udeležbo v javnih delih brez škode za svoj status nezaposlenega in brez posledic za iskanje primernejšega dela? Tudi na zavodih za zaposlovanje še ne poznajo vseh odgovorov, saj je to področje za naše razmere še precej neznano, po izkušnje pa bi morali daleč v (predvojno) preteklost ali kam na tuje. ● D. Z. Žlebir

Veseli december in zimske počitnice

Kranj, novembra - Zveza društev prijateljev mladine iz Kranja, že tradicionalni prireditelj veselih zimskih počitnic, se tudi letos že pripravlja na to, da bo med polletnimi počitnicami otrokom priredil dovolj zimskega veselja.

Solarji imajo letos deljene počitnice: prve božično-novoletne že od 22. decembra do 3. januarja, druge pa od 26. januarja do 3. februarja. Temu so se prilagodili tudi organizatorji počitnic, ki letos potekajo pod nazivom **Veseli december - Vesele zimske počitnice**. Vanje sodijo tudi srečanja otrok z Miklavžem, Božičkom in dedkom Mrzom ter praznično vzdušje s kulturnimi prireditvami in obdarovanji. Programi za Veseli december se bodo začeli že sredi prihodnjega meseca, za vesele zimske počitnice, ki bodo športno, kulturno in igrivo razgibane kot pretekla leta, pa je nekaj več časa. Ponudbe in predloge za prireditve še zbirajo na Zvezi društev prijateljev mladine, Stritarjeva 8. Kmalu bodo izšle tudi časovnice, kaj, kdaj, kje in kako se bodo dogajali Veseli december in zimske počitnice. Vse to bomo skrbno spremljali tudi pri našem časopisu in Radiu Kranj.

Pokojnine v mejah možnega

Obeta se sprememba v pokojninski zakonodaji

Ljubljana, 20. novembra - Danes bo slovenska skupščina obravnavala tudi predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Če bo sprejet, bodo pokojnine decembra za kanček višje. Konec tega meseca pa se ne obeta nikakršno povečanje.

Nasprotno, pokojnine bodo ob tokratnem izplačilu celo nekaj nižje, kajti odračunali jim bodo solidarnostni prispevek za ljudi s poplavljenega območja, za kar zaposleni dajemo dvodnevni zaslužek. Solidarnostnega prispevka bodo oproščene le najnižje kategorije upokojencev.

Sicer pa se na današnjem zasedanju slovenskega parlamenta obeta malce spremenjena pokojninska zakonodaja, zaveda pa način usklajevanja pokojnin. Doslej so to opravljali redno, poslej pa bi se to dogajalo dvakrat letno, namreč 1. januarja in 1. julija, vmes pa vsakič, ko se bodo osebni dohodki v mesecu ali več povečali za več kot 5 odstotkov v primerjavi z mesecem, ko je bila opravljena zadnja uskladitev. Kajpada enako velja tudi za morebitno zmanjšanje plač. Drugih sprememb zaenkrat ne bo, med upokojenci (pa tudi zaposlenimi, ki so tik pred pokojjem) namreč vlada bojazan, da bi v kratkem

Usklajevanje pokojnin s plačami je bilo doslej nadvse uspešno, saj je pokojnina že skoraj dohitela plačo, v nekaterih primerih celo prehitela. Povprečni znesek starostne pokojnine je letošnjega pol leta dosegel 92 odstotkov povprečne plače, lani pa samo 72 odstotka. Zajamčena plača je znašala 2830 dinarjev, najnižja pokojnina (za 15 let zavarovalne dobe) z varstvenim dodatkom vred pa 3332 dinarjev. To se kajpada zdi krivično zaposlenim z najnižjimi prejemki.

prišlo do bistvenih sistemskih sprememb v pokojninski zakonodaji. Ministrica za delo Jožica Puhar, ki je minuli teden na novinarski konferenci pojasnjevala troje zakonov s področja zaposlo-

vanja, brezposelnosti in upokojevanja, je zagotovila, da velikih sprememb ne bo. Torej se tudi še zaposlenim kmalu ni bati novih pogojev upokojevanja, daljše delovne dobe ali višje starostne meje za upokojitev.

Kaj bo s pokojninami do konca leta, potem ko so napovedovali zamrznitev usklajevanja? Če

VESTI

Smučarji za poplavljeni

Ljubljana, novembra - "Kljub finančnim zagatam, ki jih imamo letos na Smučarski zvezi, smo se odločili, da 20 tisoč dinarjev namenimo prizadetim v nedavnih poplavih. Denar bomo dali iz sklada alpskih in nordijskih disciplin, saj se zavedamo, da je med poplavljenimi prizadetih tudi veliko tistih, ki so darovali denar v akcijah Podarim - dobim in ljubiteljev smučanja," je na nedavni tiskovni konferenci ob predstavitvi smučarske kartice povedal Janez Bukovnik, sekretar Smučarske zveze Slovenije. ● V. S.

Krka za poplavljenice

Krka, tovarna zdravil iz Novega mesta, je sklenila s svojo pomočjo ublažiti posledice zadnje katastrofalne ujme v nekaterih predelih Slovenije. Tako je darovala denarno pomoč v višini 200.000 dinarjev, pomoč v zdravilih v enaki vrednosti ter štiri vagona Novotorma v vrednosti 100.000 dinarjev. Pomoč v zdravilih in denarju ponuja prek Rdečega križa.

Izlet v Borovlje

Društvo invalidov Kranj organizira 4. decembra poldnevni izlet v Borovlje. Člane tudi obveščajo, da se odslej lahko vsak petek od 16. do 17. ure rekreirajo v zimskem bazenu v Majdičevem logu. Rekreativno plavanje je brezplačno.

Vabijo tudi vse invalide, ki še niso člani Društva invalidov Kranj (zdaj šteje 2.300 članov), naj se včlanijo. Član je lahko vsakdo, ki mu je zaradi bolezni, telesne okvare, nastale ob nesreči pri delu, prometni nesreči ali kako drugače, z odločbo SPIZ priznana invalidnost. Podporni član pa je lahko ožji družinski član invalida, ki je že včlanjen v društvo. Uradne ure v društvu so vsak torek in četrtek od 15. do 17. ure v prostorih na Begunjski 10 v Kranju, telefon 22-712.

Leta 1983 se je upokojilo 14.000 zavarovancev, lani pa kar deset tisoč več. Večje upokojevanje sicer blaži stisko na področju zaposlovanja, toda s tem se je hkrati zmanjšalo število zaposlenih, plačnikov v pokojninski sklad. Še leta 1987 je bilo teh v Sloveniji več kot 930.000, letošnjega junija pa le še okoli 860.000. Število upokojencev pa se je ta čas povečalo za manj kot 300.000 na 360.000. Tako se je razmerje med številom aktivnih zavarovancev in upokojencev s 3 proti 1 zmanjšalo na manj kot 2,5 proti 1. Za enega upokojenca so torej pred leti delali trije delavci, zdaj samo še dva. Na Jesenicah denimo ugotavljajo, da bo razmerje zdaj ena proti ena, če se bodo upokojevalski in zaposlovalski trendi nadaljevali v enakem tempu.

Moral je poseči izvršni svet

Trda pot dimnikarja do obrti

Škofja Loka, 19. novembra - Občinski izvršni svet je prižgal zeleno luč Marjanu Ježu, da se kot bodoči obrtnik vključi v opravljanje dimnikarske službe na Škofjeloškem. To delo si zdaj delita Dimnikarsko podjetje Kranj in obrtnik Padovac iz Žirov. Prostor za novega oziroma nove "družabnike" bo nastal s prerazdelitvijo rajonov.

Vključitev novega obrtnika kranjskim in žirovskim dimnikarjem ne bo odvzela kruha, saj po sedanjih razdelitvi odpadke brez industrije - na Dimnikarsko podjetje Kranj 7837, na Padovca pa 3171 gospodinjstev v občini. To pomeni, da glede na število zaposlenih dimnikarjev in normative dela lahko pridejo v vsako gospodinjstvo le enkrat na leto. Škofjeloški izvršni svet je na eni prejšnjih sej, ko je govoril o zmanjšanju onesnaženja zraka med kurilno sezono, priporočil dimnikarjem, naj na vsaka dva meseca čistijo in pregledujejo dimnike in dimovodne naprave v gospodinjstvih, v podjetjih pa celo vsake štirinajst dni!

Do ugotovitve, da sedanja dimnikarska služba ne (more) zadovoljivo opravljati svojega dela, so pravzaprav prišli v Obrtnem združenju Škofja Loka, na katero se je obrtnik nesojejni obrtnik Marjan Jež, da bi mu pomagal priti do obrtnega dovoljenja. Prošnjo je namreč vložil že lani, vendar pa so mu tako v občinskem sekretariatu za družbeni razvoj kot v inšpekcijskih službah odvrnili, da ga v škofjeloški občini ne potrebujejo, ker da obe sedanji dimnikarski službi to delo dobro opravljata.

Kot je na torkovi seji izvršnega sveta dejal predsednik Obrtnega združenja Franc Šifer, je bilo to pojasnilo vzvod, da so začeli preverjati kakovost dimnikarskih storitev v škofjeloški občini. Vsem krajevnim skupnostim so tudi poslali vprašalnik, kako so s storitvami zadovoljni ljudje. Odgovori iz krajevnih skupnosti Železniki, Log, Reteče - Gorenja vas, Poljane in iz Obrtnega podjetja Obrtnik, ki so jih do zdaj dobili, niso pohvalni. V Železnikih, denimo, celo pravijo, da v nekatere hiše ni dimnikarjev tudi po nekaj let. Vsi se zavzemajo za boljše kvaliteto storitev in podpirajo dodatno konkurenčnost. ● H. Jelovčan

Z odvodnjavanjem proti plazenju Dražgoš

Ne bo iz odprtih kanalov smrdelo?

Škofja Loka, 18. novembra - Tega vprašanja si ne zastavljajo le Dražgošani, ampak tudi člani občinskega izvršnega sveta, ko so nedavno obravnavali poročilo o sanaciji plazovitega dela Dražgoš Na Pečeh, kjer so se nekateri stanovalci morali po vlažni pomladi leta 1985 izseliti iz hudo razpokanih hiš.

Tla v Dražgošah polzijo že vsa leta po vojni, najbolj opazen premik pa je bil, kot rečeno, pred petimi leti. Takrat je škofjeloška občina namenila nekaj denarja za program raziskav, potrebnih za izdelavo projekta sanacije. Projekt so, brez zares temeljitih raziskav in posnetka nultega stanja tal nato izdelali v Projektivnem podjetju Kranj, kjer pa so se - kot je, žal, navada - z rešitvami morali podrediti volji financierjev.

Tako projekt odvodnjavanja površinskih in podzemnih voda kot najpomembnejšega ukrepa za preprečitev nadaljnjega plazenja tal predvideva v prvi fazi (namesto "poštene" kanalizacije) izgradnjo odprtih kanalov in prečno povezavo z betonskimi cevmi, v katere bodo zajeli deževne, izvirne in fekalne vode ter jih speljali v dolino, medtem ko naj bi v drugi fazi zgradili približno kilometer horizontale drenaže nad Dražgošami na spoju med skrillavcem in anpenem ter tako zajeli podzemne vode.

V Zavodu za družbeni razvoj Škofja Loka pravijo, da je občinski izvršni svet 1985. leta zagrešil, ker ni odobril denarja za meritve poljenja tal. Tudi zato, ker ni te slike, se odgovorni v občini in celo sami vaščani premalo zavedajo nevarnosti, ki preti. T.i. nulto stanje je Geodetski zavod iz Ljubljane posnel šele lani, druga meritve, ki naj bi jo opravil prihodnje pomlad, pa bo pokazala, ali v Dražgošah tla dejansko polzijo oziroma za koliko (domnevajo, da za enega do dva centimetra na leto).

Kljub počasnemu reševanju pa seveda ne drži, da v Dražgošah od mokre pomladi 1985 drže roke križem. Doselej so s prostovoljnimi delom zgradili 600 metrov odprtih kanalov, to je dobro polovico od projektiranih, kupljenih pa imajo še 120 metrov kanalov in 120 metrov betonskih cevi. Lani so asfaltirali tudi 700 metrov ceste, s katere jim je odnašalo pesek v regulacijo. Z denarjem jim je po kapljah pomagala občinska cestna komunalna skupnost. Razen tega so se Dražgošani lani kolektivno zavarovali za primer zdrsa pri Zavarovalnici Triglav, s čimer so lahko kandidirali tudi za denar Zavarovalnice iz sklada za preventivno dejavnost.

Zavarovalnica je krajanom odobrila posojilo v znesku 500.000 dinarjev, poročilo je prevzel občinski izvršni svet. S tem denarjem bodo krajanji sklenili prvo fazo sanacije; kupili še 100 metrov betonskih cevi in 445 metrov odprtih kanalov, vse skupaj položili v tla ter na ta sistem priključili gospodinjstva. ● H. Jelovčan

V krajevnih skupnostih se zožuje obseg del

Kaj z zaposlenimi v krajevnih skupnostih

Škofja Loka, 19. novembra - Ko je škofjeloški izvršni svet (še pred katastrofalno poplavo) zaradi ocenjenega izpada šestih milijonov dinarjev, namenjenih skoraj izključno vzdrževanju komunalnih objektov in naprav v občini, črtal oziroma krčil nekatere postavke, se je obregnil tudi ob število zaposlenih v krajevnih skupnostih.

Rečeno je namreč bilo, da se namenski denar za vzdrževanje že nevarno preliva z denarjem za plače zaposlenih v krajevnih skupnostih. V delovni skupnosti mestnih krajevnih skupnosti, denimo, je zaposlenih devet ljudi, po nekaj jih je tudi v večini drugih.

Izvršni svet je ob tem sklenil, da bo treba slej ko prej zarezati v zaposlenost, saj se z ukinitvijo delegatskega sistema in nekaj desetletje investicijske dejavnosti obseg dela v krajevnih skupnostih zelo zožuje. Vprašanje pa je seveda, kako na čim manj boleč način rešiti ta problem.

Odgovor sta škofjeloškemu in drugim slovenskim izvršnim svetom pred dnevi dali republikanski ministri za pravosodje in upravo ter za delo. Probleme presežnih delavcev v krajevnih skupnostih naj bi reševali po splošnih predpisih o delovnih razmerjih, in sicer na dva načina; z ukinitvijo (stečajem) celotne delovne skupnosti ali z odpuščanjem posameznikov. Denar za uresničevanje pravic presežnih delavcev naj bi do polovice zagotovili iz republiškega proračuna (iz sredstev, namenjenih za zaposlovanje), ostalo pa iz občinskega. ● H. Jelovčan

Razdejanje proti Luši

Voda je (po nepotrebem) norela

Lenart, 15. novembra - Neurje je na cesti proti Luši in naprej proti Zaprevalju in Javorjam v škofjeloški občini pustilo za sabo pravo opustošenje. Cesta z mostovi je bila na več koncih načeta in nekaj dni neprevozna. Plazovi in mulj so zasipali dolino. Še ko smo se sredi tedna podali proti spodnji postaji žičnice Stari vrh, so Tehnikovi stroji brneli na več odsekih in urejali cesto, od žičnice naprej pa so jo že utrjevali.

Na spodnjo postajo žičnice je voda nanesla čez dober meter mulja in postaja zasula čez meter visoko. Ogromen zemeljski usad pa je dostop do postaje domala pretrgal. Gašper Zakotnik, obratovodja pravi, da so se cel dan po gozdnih poteh prebijali s stroji, da so prišli do postaje, potem pa so minuli teden vse dneve čistili prostor okrog postaje. Okrog dva tisoč kubičnih metrov mulja so morali odstraniti. Na smučičih kaže, da ni škode. En usad je le proti vlečnici. Dostopa za službena vozila do postaje pa najbrž ne bodo mogli urediti. Kako pa bo s škodo na napravi, sredi tedna še niso vedeli, saj so takrat iz prostora za utež ravno črpali vodo.

Malo naprej, že proti Zaprevalju pa so takrat Matej Demšar iz KS Javorje in delavci Tehnika urejali most in brežine. Cesto so toliko očistili, da je bila že prevozna, na najbolj

Franc Pegam z Lenarta

kritičnih mestih pa jo bodo še utrdili. Vodotokov pa zdaj ne morejo urejati. Počakali bodo vodarje.

V krajevni skupnosti Lenart - Luša je voda pustošila predvsem v Luši. Vendar pa smo se oglasili tudi na Lenartu pri

Tudi naprej proti Zaprevalju je bila cesta po neurju na več krajih neprevozna...

Delavci so reševali

Škofja Loka, 15. novembra - Končna škoda, ki jo je ujma naredila škofjeloškemu gospodarstvu, še ni ocenjena. Sekretariat za družbeni razvoj pričakuje končne podatke sredi prihodnjega tedna, prve ocene pa so bile, da znaša škoda v podjetjih v Železnikih, Škofji Loki in tudi v Poljanski dolini vključno z izgubljenim zaslužkom okrog 80 milijonov dinarjev. Udarec je toliko huji, ker je že tako 37 odstotkov delavcev v loškem gospodarstvu v devetih mesecih letos "pridelalo" za 205 milijonov dinarjev izgube.

Med delovnimi organizacijami v Škofji Loki, ki so jih poplave še posebej ogrozile in jim naredile tudi ogromno škodo, je tudi Šešir. Ko smo se v začetku tedna po telefonu pogovarjali z di-

rektorjem Šeširja Mirom Pinteričem, je najprej rekel, da se najraje o škodi ne bi pogovarjal. "Po novinariki Radia Žiri ste drugi novinar oziroma hiša, ki ste se oglasili. Drugih, pa ne le novinarjev,

Solidarnost tudi tokrat ni zatajila

Povodenj razselila šest družin

Škofja Loka, 15. novembra - Šest družin na Gabrški gori, v Škofji Loki, Selcih, na Novem svetu in v Poljanah je zaradi povodnji oziroma plazov ostalo brez strehe nad glavo. Za vse, razen ene, so rešitve že na dlani.

Gre za družini Osredkar in Železnik na Gabrški gori 12, ki ju je z živino vred naravna nesreča razselila k sosedom. Načelnik škofjeloškega štaba civilne zaščite Rudi Zadnik je povedal, da so v krajevni skupnosti Poljane izdelali program, po katerem bo nova Železnikova hiša, ki je trenutno v tretji gradbeni fazi, nared za vselitev po enem mesecu, če bo vreme za delo naklonjeno. Družini solidarnostno pomagajo Poljanci in sodelavci iz Jelovice, čimprej pa naj bi dobila tudi občinsko stanovanjsko posojilo, da bo lahko kupila material za zasilno dokončanje gradnje. Občinski štab je družini posodil 300-litrski rezervoar za vodo, geologi pa naj, kot je priporočila občinska vlada, potrdijo lokacijo hleva za živino. Izkoristiti bi kazalo tudi ponudbo Inštituta za raziskavo materiala iz Ljubljane, ki je pripravil zastoj izdelati projekt.

Pri reševanju vseh šestih prizadetih družin (in drugih, ki se še vedno prijavljajo) izdatno poma-

ga tudi Center za socialno delo v Škofji Loki. Direktorica Nada Rebolj je povedala, da ima Zagarjeva družina s Titovega trga 6, v Škofji Loki, ki se je začasno preselila v podnajemniško stanovanje, zagotovljeno posojilo za nakup novega stanovanja, da bo družina Gutič iz Selc dobila stanovanje na Plavžu v Železnikih, ki ga bo izpraznila sedanja stanovalka, da Tehnik že obnavlja poplavljenost stanovanje Ičanovičevih na Novem svetu, po posredovanjih s strani občinskega izvršnega sveta in sindikata pa se je vendarle našla rešitev tudi za družino Begič iz Poljan. LTH, ki ima v samskem domu v Frankovem naselju, bo (sprva upravljalec ABC Loka ni kazal navdušenja) preuredila tri sobe v družinsko stanovanje. LTH ima namreč v tem domu 50 postelj, od teh zasedenih le 17. Ob tem bi morda kazalo sploh razmišljati o spremembi namembnosti in samski dom prilagoditi za bivanje družin. ● H. Jelovčan

Če ne bi z opuščene Pegamove žage objestneži pred časom zmetali v strugo posamezne dele, morda voda tokrat ne bi razdejala ceste pod njo...

Mulj je na meter visoko zasul spodnjo postajo žičnice, cesto za službena vozila pa je zemeljski usad skoraj odnesel...

Francu Pegamu - Zahribovcu. Povedal nam je, da je voda tokrat ponekod tudi po nepotrebem norela. Marsikje se bile brežine vodotokov že do zdaj slabo urejene in očiščene. Nanesi so potem delali pregrade in rušili pred seboj vse ovire. Nekaj podobnega se je, kot kaže, zgodilo tudi s cesto dober kilometer pred spodnjo postajo žičnice Stari vrh. Na nekdanji Pegamovi žagi, za katero je France še pred žledom pred leti razmišljal, da bi jo morda ce-

lo obnovil, je že pred časom skupina objestnežev zmetala v strugo posamezne dele z žage. Zdal jih je narasla voda vlekla za sabo. Tako je malo pod žago nastala pregrada in pretrgala cesto. "Sicer pa je bilo tudi tokrat najbolj pomembno reševanje že med samo ujmo. Vodi je bilo treba delati pot in odstranjevati drevesa. Na ta način mi je tudi uspelo, da sem obvaroval dober del travnika. Vsega pa se seveda ni dalo rešiti in škoda ni majhna..." ● A. Žalar

so sedanje premije za tovrstno zavarovanje izredno visoke.

V Termopolu zavarovani

Med redkimi delovnimi organizacijami (če ne edina) v škofjeloški občini, kjer so se spopadali z vodo in zabeležili škodo, a so bili zavarovani tudi proti poplavam, je Termopol Sovodenj. V odsotnosti direktorja nam je kadmorska referentka Marija Krek v sredo povedala, da jih tokrat, v primerjavi z nekdanj, voda ni zalila. Še največ škode, ki pa še ni ocenjena, je zaradi izgubljenega zaslužka, ker so se delavci spopadali s čiščenjem oziroma posledicami ujme izven prostorov in so na ta način izgubili tri obratovalne zaslužke. Rešil pa, kot kaže, jih je tokrat najmanj 150 metrov dolg oporni zid proti visokim vodam, ki so ga sami gradili kar nekaj časa pred nekaj leti. Res pa je tudi, da so proti poplavam vsako leto zavarovani tudi pri zavarovalnici; najbrž zaradi dosedanjih izkušenj. ● A. Žalar

Škoda tudi v tržiški občini

Trzič, 15. novembra - Že takoj po neurju in poplavih smo poročali, da so se z vodo in plazovi spopadali poleg škofjeloške in kranjske tudi v drugih gorenjskih občinah. Na seji izvršnega sveta občine Trzič so o njej razpravljali v torek. Po dosedanjih ocenah znaša škoda po neurju v občini blizu 3,5 milijona dinarjev.

Narasle vode in plazovi so poškodovali predvsem ceste, vodovode, vodne struge, mali elektrarni in dva objekta. Na gozdnih cestah, ki jih bo treba ponovno utrditi z gramozom in urediti odvodnjavanje, je škoda ocenjena na milijon dinarjev. Med bolj poškodovanimi pa so tudi cesta za potokom v Podljubelju, cesta na Jaka v Križah in peš pot od Bečanove ulice do Proletarske ceste. Na vodovodu Črni gozd je voda porušila blatnik in del cevovoda, zaradi plazu pa je poškodovanega tudi 30 metrov vodovoda Brezje - Hudo. Na vodovodu Žegnani studenec pa se je na izvirih zmanjšal dotok. Na vodnih strugah so poškodovani obrežni zid Mošenika na Ravnah, vodni propust pri Kralu v Podljubelju in del kanala magistralne ceste ter kanal pri hidroelektrarni BPT I v Podljubelju. Kar za 500 tisoč dinarjev škodo je za 250 tisoč dinarjev škodo na garaži in delavnici Sreča Bitežnika na Proletarski cesti in v prodajalni na Ravnah.

Na izvršnem svetu so tudi poudarili, da so se v reševalnih akcijah med vodno ujmo še posebej dobro organizirali in delovali gasilci posameznih društev v občini; le-ti pa so ugotavljali, da so jim bile v veliko pomoč pri reševanju sodobna oprema oziroma brežične zveze. ● A. Ž.

Čufarjevi dnevi 90

OB PRAZNIKU GLEDALIŠKE KULTURE

Jesenice - S podelitvijo letošnjih Čufarjevih priznanj in uprizoritvijo nove premiere v Gledališču Tone Čufar so se zaključili letošnji Čufarjevi dnevi 90. V tednu dni se je zvrstilo prek jeseniških odrov šest predstav ljubiteljskih gledališč in skupin iz Slovenije, gostovali pa so tudi gledališniki s Koroškega in iz Prizrena.

Tokratno gledališko dogajanje na Jesenicah je bilo v znamenju dveh jubilejev pomembnih za razvoj ljubiteljskega gledališča v gornjem delu Gorenjske: 80-letnice Gledališkega društva Jesenice in 45-letnice delovanja Gledališča Tone Čufar. 8. decembra 1945 se je namreč prvokrat dvignila zavesa novoustanovljenega gledališča, zaigrali pa so dramo Ivana Cankarja Pohujšanje v dolini Bentflorjanski. Ob tem jubileju je po sklepu predsedstva Skupščine občine Jesenice Gledališče Tone Čufar prejelo malo plaketo občine Jesenice. K jubilejem jeseniških gledališnikov in ustvarjalcev kulturnega življenja sploh je v imenu republiškega sekretariata za kulturo čestitala tudi Vesna Čopič, namestnica ministra za kulturo.

Čufarjeve plakete za leto 1990 so letos prejeli: Ladislav Črnologar za književno ustvarjalnost. Črnologar je pisatelj, ki piše za najširše množice preprostih bralcev. Daga je ljudskega pisatelja, dokazuje tudi njegov preprost, včasih tudi nekoliko okoren in neizbrusen jezik. Ta "preprostost" in "ljudskost" se kaže le na prvi pogled. Njegovi junaki so namreč netipični za ljudske povesti: so individualisti, introvertiranci, uporniki, ki iz urbane sveta zaznamovanega z razlovenjem, intrigami in kriminalom bežijo bodisi v svoj notranji svet, bodisi v kmečko idilo in neokrnjeno naravo. Ne bežijo iz strahopetnosti, bežijo iz razočaranja in obupa. Vsa Črnologarjeva dela so obarva-

Po svečani podelitvi Čufarjevih priznanj je Gledališče Tone Čufar Jesenice predstavilo svojo drugo premiero te sezone. Feydeaujevo Poroko Štefa Vampiča je gledališka družina zaigrala v priredbi Bojana Čebulja, ki je komedijo tudi režiral in zasnoval sceno.

na z lokalnim koloritom Gornjesavske doline in v njih so poleg večno človeških problemov vztrajanja, upora in vdaje nevsiljivo izpostavljeni mnogi družbeni problemi sedanjega časa.

Stanka Mencinger je prejela Čufarjevo plaketo za glasbeno vzgojno, ustvarjalno in poustvarjalno dejavnost. Pri svojem glasbeno vzgojnem delu na Osnovni šoli Prežihov Voranc na Jesenicah je posebno pozornost posvetila učencem nižjih razredov. Njeni pevci dokazujejo visoko pevsko znanje, doživeto izvajanje glasbe ter izredno pevsko kulturo. Z otroškim zborom je posnela kaseto Polžki skladatelj Janeza Bitenca, ki so jo predstavili v Cankarjevem domu. Aktivno je sodelovala tudi pri uvajanju

glasbene slikanice. Stanka Mencinger je bila sodelavka v Gledališču Tone Čufar, kjer so z njeno pomočjo pripravili glasbeno pravljico Kresniček.

Izidor Trojar je prejel plaketo za tridesetletno organizacijsko, vzgojno in ustvarjalno delo na področju fotografije. S fotografijo je ukvarja že trideset let. Uspešno je vodil fotokrožke na različnih šolah in uvajal mlade v svet fotografije. Je instruktor in učitelj fotografije Foto zveze Jugoslavije in ima naziv fotoamater I. stopnje. Izidor Trojar je tudi ustanovitelj filmske skupine Odeon in Foto kluba Jesenice. Vseskozi si prizadeva za razvoj fotografije, za organizacijo razstav in je neumoren pri razvijanju novih idej.

Podeljeni sta bili tudi dve Čufarjevi diplomii: Janez Mohorič jo je prejel za 68-letno igranje v pihalnih orkestrih. Igrati je začel že pri takratni Krekovi godbi. Vsa leta je bil izredno delaven član pihalnega orkestra in nastopal z njim tako v občini, republiki, v zamejstvu, na republiških in zveznih tekmovanjih. Popravljal pa je tudi instrumente in s tem orkestru prihranil mnogo stroškov. Janez Mohorič je starosta v jeseniškem pihalnem orkestru. Igranje mu daje življenjsko moč, ostalim članom orkestra pa je vzor discipliniranega in delavnega godbenika.

Planinsko društvo Dovje - Mojstrana pa je prejelo diplomu za spoštljivo kulturno poslanstvo, ki ga opravlja na področju likovne in muzejske dejavnosti. Leta 1980 je društvo organiziralo svojo prvo slikarsko kolonijo v Vratih, od takrat pa se jih je zvrstilo še deset vedno z udeležbo slikarjev iz vse Slovenije. Slikarska kolonija Vrata ima poleg popularizacije našega gorskega sveta še poseben pomen tudi pri ohranjanju naravne in kulturne dediščine. Slikarska kolonija se je kot edina ohranila od treh slikarskih kolonij po zaslugi Planinskega društva Dovje - Mojstrana. Poleg organiziranja slikarske kolonije ima društvo velike zasluge za postavitev Triglavske muzejske zbirke v Mojstrani, ki je pomembna obogatitev kulturno turistične ponudbe. ● Lea Mencinger, Foto: Gorazd Šinik

Premiera v Gledališču Tone Čufar na Jesenicah
ZABAVEN IN AKTUALIZIRAN FEYDEAU

Vrnitev gledališkega praktika Bojana Čebulja kot avtorja predstave Poroka Štefa Vampiča Georgesa Feydeauja na jeseniški oder pomeni uspeh zanj in za ansambel.

Že naslov Poroka Štefa Vampiča ob imenu Georgesa Feydeau pomeni, da gre za priredbo in tako tudi je: režiser **Bojan Čebulj**, ki se je po dolgem obdobju vrnil na jeseniški oder (z mariborskega lutkarskega zdomstva), je namreč priredil za to uprizorjanje komedijo Barillova poroka Georgesa Feydeauja v prevodu Aleša Bergerja na krajnje razmere ter jo hkrati tudi aktualiziral. (Komedijo so v izvirnem naslovu igrali v Drami SNG Ljubljana leta 1984). Jedro Feydeaujeve komedije zapletov, zamenjav in presenečenj je seveda ostalo, prenos na krajevne razmere pa se kaže v poimenovanju oseb in kraja dogajanja Lipovice, ki že po zvočni, pa tudi vsebinski analogiji povedo, kaj to je. K temu je dodana nekdanja in sedanja strankarska pripadnost posamičnih akterjev in namigi na sedanje politične razmere. Ti dodatki so prav duhovita in nevsiljiva dopolnitev tudi sicer domiselne besedne komike, ki se navezuje na situacije in na značaje posamičnih akterjev.

Bojan Čebulj je kot izkušen gledališki praktik s priredbo besedila, režijo in z zasnovano lahkotne scene oblikoval dinamično zabavno predstavo, kakršno feydeaujevska komika zapletov in presenečenj tudi narekuje. Kot rečeno, preprosta, lahkotna scena predvsem omogoča igralcem neovirano menjavo situacij: povečan poročni list v uvodnem prizoru skupaj s songom o veljavnosti uradnih aktov primakne predstavi element satiričnosti na očitno v vseh časih mogočno birokracijo, ki ima tudi v Vampičevem primeru odločilno vlogo. Z izbovom izkušenih igralcev za osrednje vloge je režiser zagotovil zanesljivo in tekočo igralsko ponazarjanje smešnih situacij v zadregah in zankah pripadnosti, ki se v dinamičnem ritmu nizajo skozi predstavo.

Tako so svoje vloge sproščeno in razmeroma naravno odigrali zlati Klemen Košir v vlogi ženina Štefa Vampiča, ki se zapleta iz zaradi v zadregi, Mira Bolte kot tašča in po zaslugi zapitega uradnika Ivan Berlot v vlogi zdomskega živinozdravnika, Igor Škrlič s posrečeno odigrano figuro zapitega občinskega in sodnega uradnika; Borut Verovšek kot novodobni župan in Metka Dulmin v vlogi tajnice z velikim veseljem do petja, Nina Slamnik kot ne prav zagreta nevesta in Uroš Smolej v vlogi njenega oboževalca in perspektivneža Grizona ne nazadnje Elizabeta Žnidaršič v vlogi hišne pomočnice Urške.

Gre za posrečeno predstavo, katere skupni imenovalci in hkrati značilnost je uravnovešenost vseh izraznih sestavin s posebnim poučnim in njenem komičnem bistvu in ritmu, ki niza presenečenja za presenečenjem. Temu ustrezen je bil na premieri tudi nenavadno živahen odziv občinstva.

France Vurnik

Prešernovo gledališče Kranj
GLEDALIŠKA BASEN

Ustrezen izbor Mojce Pokrajculje za najmlajše občinstvo, izrazno in scensko dopolnjujoča se uprizoritev in igrivost.

V teh poznojesenskih dneh, ko že trkajo na vrata božični in novoletni prazniki, čeprav bo do njih treba še marsikaj postoriti, večina zunajljubljskih poklicnih gledališč pripravi predstavo za svoje najmlajše občinstvo. Gre za repertoarno obolost teh teatrov, ki ga pripravljajo z večjo ali manjšo intenzivnostjo, odvisno od izbire besedila in izvajalcev. Še največ je zadreg s teksti, saj se le malokateri slovenski pisatelj še loti izvirne teme (izjema je Feri Lainšček). Pa tudi z otroki ni več lahko, saj jih televizija in kasete tako rekoč vsak dan zasipajo z različnimi izdelki, od risank do igrane fantastike. Kakšnih posebnih zunanjih spodbud za te vrste ustvarjalnost pa ni videti. Zato velja temu, kar sploh nastane, posvečati toliko večjo pozornost.

V Prešernovem gledališču v Kranju, kjer imajo te vrste kontinuiteto tudi v kakovostnem pogledu, so se letos odločili za pravljično basen Mojca Pokrajculja, ki jo je za uprizorjanje priredil in s pesmimi za songe opremil **Janko Moder**. Predstava je kompletna, z vsemi izraznimi sredstvi dopolnjuje se izdelek, ki traja štirideset minut, kar je za koncentracijo najmlajšega občinstva vsekakor zadosti. Miselno jedro te zgodbe je celo nekako spravno, se pravi v duhu časa, kar izhaja iz dogajanja, da se namreč živili, ki jih Mojca ob neurju sprejema pod svojo streho v obliki velikega lonca, vedejo strpno, dasi je v njihovi naravi drugačen nagonski apetit. Volk mora zajcu priznati, jež sicer izriva lisico, vendar je okaran ipd.; skratka zgodba ima nevsiljivo moralno jedro, izhajajoče iz teh razmerij in pa iz lisičje zvitosti.

Ob umirjeni plesno pevski teatraličnosti je najbolj posrečena odločitev režiserja Lojzeta Domajnka vsekakor ta, da igralci ponazarjajo živili kot osebe iz vsakdanjega življenja, se pravi, da gre za izrani obrat, v katerem ljudje dobijo živalske lastnosti. S prikupno igrivostjo nastopa ves ansambel PG: Judita Zidar kot pomirjujoča Mojca z naravno, neposredno domačnostjo, Bernarda Oman v vlogi lisice kot zvita drama, Tanja Dimitrievska, ki se tokrat prvič pojavlja na odru PG, s suverenim nastopom upodablja vsiljivega ježa, Matjaž Višnar v vlogi zajca ustrezno nakazuje njegovo strahopetnost in poskočnost, Pavle Rakovec kot preteči volk v temni večerni obleki in Tine Oman kot medved ali možat gorjanec v smislu koncepta posebljanja živili. Vse to dopolnjujejo in vizualno podpirajo scena in kostumi po zasnovi Vinka Tuška, plesne sestavine Alenke Dolenc Križaj in glasbeno pevski prispevki Lojzeta Krajncana s predstavitenimi songi. Predstava torej, ki daje zabavno estetski užitek ne le najmlajšim gledalcem, marveč tudi njihovim spremljevalcem.

France Vurnik

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V stebrišni dvorani Mestne hiše je na ogled **numizmatična razstava** Osemstoletnica denarstva na Slovenskem. V galeriji Mestne hiše je odprta razstava **Likovna prizadevanja na Gorenjskem, noveše smeri**. V Prešernovi hiši pa je odprta razstava **Gorenjska osemdeseta leta v muzejski predstavitvi**.

V **Prešernovem gledališču** bodo danes, v torek, ob 19.30 uprizorili N. Machiavellija sA85Mandragolo - za abonma modri in izven, v sredo za zeleni in izven, četrtek, 22. 11., ob 19.30 za četrtek in izven ter v petek in izven. Gostuje Primorsko dramsko gledališče Nova Gorica.

Jutri, v sredo, ob 16. uri bo v Pionirski knjižnici Kranj **ura pravljič**.

JESENICE - V razstavnem salonu Dolik razstavlja akad. slikar **Jaka Torkar**. V galeriji Kosove graščine je na ogled **18. medregionalna foto razstava** treh dežel Furlanije - Julijske krajine, Koroške in Slovenije.

BEGUNJE - V galeriji Aysenik je na ogled razstava **Najvidnejši žirovski in idrijski ustvarjalci**.

RADOVLJICA - V galeriji Sivčeve hiše bodo danes, v torek, ob 18. uri odprli razstavo del akad. slikarke **Dore Plestenjak** in akad. slikarja **Domna Slane**. Ob otvoritvi bo nastopil duo kitar Jan Plestenjak in Uroš Rakovec, pela bo Marjana Zurunič.

V dvorani radovljiške knjižnice bodo danes, v torek, ob 19.30 predstavili **poezijo Ivana Minattija**. Sodelujejo pesnik in člani Linhartovega odra.

V **Glasbeni šoli Radovljica** bo v četrtek, 22. novembra, ob 19. uri **klavirski recital Tatjane Ognjanovič**. Na sporedu so dela Beethovena, Liszta, Skrjabinina in Debussyja.

ŠKOFJA LOKA - V galeriji Ivana Groharja razstavlja akad. slikar in grafik **Črtomir Frelih**.

V galeriji **Fara** razstavlja člani Foto kino kluba Anton Azbe. **Zbirke Loškega muzeja** so odprte vsak dan, razen ponedeljka, od 9. do 17. ure.

V LTH je na ogled razstava fotografij **Poplava 90** avtorja Janeza Pipana.

DOMŽALE - V Likovnem razstavišču Domžale so na ogled kiparska dela **Jožeta Stražarja**.

Nova premiera na Loškem odru

CARMINA BURANA

Škofja Loka - Na Loškem odru bodo v petek, 23. novembra, ob 19.30 premierno uprizorili noviteto Petra Pavlova **Carmina Burana**. Gre za zanimiv gledališki projekt, ki so ga podprli številni sponzorji, Loški oder pa je ponudil organizacijske in tehnične storitve.

Delovni dogovor pred premiero: režiserka Bernarda Pavlovec, avtor Peter Pavlovec, vodja Loškega gledališča Meta Petrač in šepetalka.

Morda kdo pomislil na povezavo z Orffovo Carmino burano, ki je prav zdaj na sporedu v ljubljanski Operi. Škofjeloška predstava nima, razen naslova, z Orffovo predstavo posebno povezave, zatrjujejo ustvarjalci na Loškem odru. Peter Pavlovec je dramski tekst pripravil po svoji noveli in ker ga je Orffova glasba vedno pritegovala, jo je po svoje pritegnil v svojo dramsko predstavo. Nastalo je nekaj med farso in grotesko je svoje delo označil avtor in napisal svoje videnje absolutnih resnic ter vse skupaj zaupal režiserski presoji svoje hčerke Bernarde Pavlovec. Predstava, ki jo pripravljajo, je v mnogem nenavadna, saj je režiserka k predstavi povabila poleg domačih loških gledališnikov tudi sodelavce - koreografa, igralca in plesalce iz ljubljanske Opere in baleta. ● L. M., Foto: Gorazd Šinik

Škofja Loka - V galeriji Ivana Groharja je te dni na ogled slikarska razstava akad. slikarja in grafika **Črtomira Freliha**. Umetnik se v svojih delih zavestno odpoveduje olepšavam in vzbujanju ugodja. Njegova umetnost je zreducirana na skopa izrazna sredstva, očiščena je vsakršnih iluzij, iz nje vejeta hlad in tema. Sprva je v njegovih upodobitvah še najti podobo človeka, antropomorfne in zoomorfne deformirane tvorbe, specifične ikonografske znake, zdaj pa je njegov inspirativni vir narava. - Foto: Gorazd Šinik

NOVO

ZNAMENJE ZAUPANJA

Če ste sledili oznaki, ste
prihranili čas in denar
Ledo vam ponuja praktične
in kakovostne izdelke

IZ ZAGREBA

**sledite
markaciji!**

KOČNA

LEDO

&

Sladko iz Leda!

Praktično iz Leda!

Prihranek pri času in denarju!

Sladoledi:

- na palčkah
- korneti
- torte Bajka
- roladna cassata
- družinski sladoled (250-in 500-gramski)

IZDELKI IZ TESTA:

- Zagorski štruklji
- lisnato testo
- testo za zavitke
- cmoki s slivami, marelicami in sirom
- jabolčni, sirovi in višnjevi zavitki
- testo za pizzo
- svaljki
- pita lorena
- mini pita lorena
- pizza z mortadelo

STORITE TUDI NEKAJ ZASE
NE BO VAM ZAL!
barbara
41-000 Stružnikova 12, Senčur

DISCOTEKA
Dom JLA
KRANJ
vsak
PETEK
in
SOBOTO
od 21⁰⁰ ure
do 02⁰⁰ ure

Komisija za MDR in DS za OD
Servisnega podjetja Kranj

objavlja prosta dela in naloge
VODENJE GRADBENE DELOVNE ENOTE

Pogoji:

- V. stopnja strokovne izobrazbe gradbene smeri
- strokovni izpit iz gradbeništva
- izpit iz varstva pri delu
- vozniški izpit B kategorije
- najmanj tri leta delovnih izkušenj na podobnih delih v gradbeni operativi
- trimesečno poskusno delo

Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Kandidati naj vložijo pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Servisno podjetje Kranj, Tavčarjeva 45.

zavarovalna skupnost triglav
Gorenjska območna skupnost Kranj

OBVEŠČA

zavarovance v krajevnih skupnostih Kropa, Kamna Gorica, Lancovo in Podnart, da bodo v dneh od 21. - 23. novembra 1990 zavarovalni zastopniki preurejali premoženjska zavarovanja, ki so neinkasirana zaradi daljše odsotnosti zastopnika. Zastopniki bodo preurejali tudi obstoječa življenjska zavarovanja.

Prosimo, da pripravite zavarovalne police, sodelujete z našimi zastopniki in se po možnosti v navedenih dneh zadržujete v bližini doma. Tako nam boste pomagali, da bo zaostalo delo pri preurejanju zavarovanj opravljeno čimprej in kakovostno.

zavarovalna skupnost triglav
Gorenjska območna skupnost Kranj

AGROPROM KMETJE POZOR!

Trgovsko podjetje
Agroprom d. o. o. Kranj
vam po konkurenčnih cenah
**dostavlja na dom gnojila
in krmila**

- pšenična krmilna moka **2,85 din/kg**
- bovisal a 5 kg **10,25 din/kg**
- NSK - B/15 a 50 kg **5,45 din/kg**
- N:P:K 13:10:12 **2.350 din/tona**

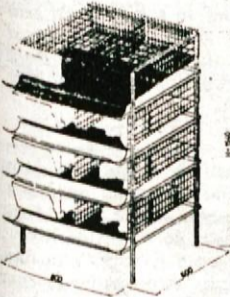
Naročite lahko tudi druga krmila Tovarne močnih krmil Emona, gnojila INA Kutina in premikse Lek Ljubljana
dopoldne po tel.: 061/342-328
ter zvečer po 20. uri
po tel.: 061/578-658

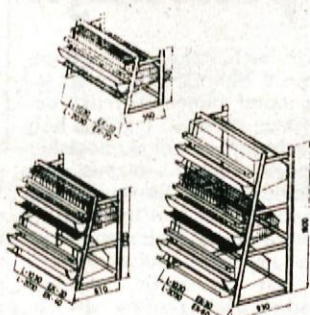
ANTON RAJGELJ
64245 Kropa 2A
tel. (064) 79-478
telex 34677 Rajgel
telefax (064) 79-720

**PRIČAKUJEMO VAS
VSAK DAN
OD 6. - 18. URE**

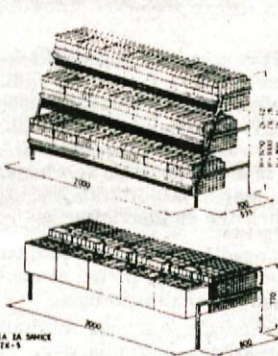
ETAŽNA KLETKA ZA PREPELICE

ETAŽNA KLETKA ZA KOKOŠI
NESNICE IN BROJLERJE

ETAŽNA KLETKA ZA ZAJCE

MARKET TRENČA

V Stražišču, Gasilska 5

**MARKET, KI JE HKRATI DISKONT
ZAKAJ?**

Računalniško vodena prodaja omogoča, da ima skoraj vsak izdelek tri cene glede na količino nakupa

PONUDBA TEDNA

Polžki Senta 1/2 kg

1 zav. po 9,38 din
2 zav. po 8,99 din
30 zav. po 8,60 din

Renski rizling 0,7 l Ljutomer

1 stekl. po 82,30 din
2 stekl. po 78,87 din
12 stekl. po 72,00 din

Jeruzalemčan 0,7 l

Slovin Ormož
1 stekl. po 45,77 din
2 stekl. po 43,78 din
12 stekl. po 41,79 din

Zimski delovni čas

8. - 19. ure
sobota 7. - 19. ure
nedelja 8. - 12. ure

NOVA
ZAČASNA
TELEFONSKA
ŠTEVILKA JE
11-037

PRIDITE IN SE PREPRIČAJTE!

Se vam zdi, da živite varno?

ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE

Če lahko mirnega srca obkrožite teh sedem točk,
ste na dobri poti:

Vaša varnost
so zavarovani

1

in prihranki
pred inflacijo.

Vsako leto

2

se povečujejo.

Z vašim
partnerjem
zagotavljata varnost

3

življenjskim
si vzajemno
skupnega življenja.

Ko se vam
dobite dodatna
miren začetek

4

rodi otrok,
sredstva za
novega življenja.

Zagotovili ste
šolanje

5

sredstva za
otrok.

Starost vas ne skrbi,
da boste uživali
varčevalne

6

ker že danes veste,
sadove razumne
odločitve.

Tudi, če bo šlo
kaj narobe,
prebrodili z

7

v življenju kdaj
boste krizo
manjšimi težavami.

Z izpolnitvijo zavarovalne police, Življenjskega zavarovanja pri Zavarovalnici Triglav z enim podpisom lahko izpolnite vseh zgornjih sedem točk.

zavarovalnica triglav

KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

Velika luknja v bankah

Markovič je napovedal, zakaj je slovensko gospodarstvo na robu zloma.

Markovič je napovedal skorajšnjo sanacijo bank, ki bodo le tako lahko normalno poslovale. V jugoslovanskih bankah namreč zeva velikanska prazna luknja, izračuni kažejo, da imajo za 144 milijard dinarjev oziroma za približno 12 milijard dolarjev dvomljivih terjatev in izgub.

Naravnost sicer ni povedal, da je največji problem Beobanka, toda poznavalec razmer je docela jasno, da je to banka, ki ima približno tretjino vseh bančnih izgub, torej več kot 4 milijarde dolarjev, zato lahko v finančni zlom pripelje celotno republiko.

Tudi pri kršitvah zveznih predpisov ima v materialnem pogledu prav Srbija levji delež. V zvezni proračun ni bilo vplačanih skoraj 2,6 milijarde dinarjev prometnega davka, od tega v Srbiji, ki je zadržala tudi carine, 2,14 milijarde dinarjev, v Vojvodini 293 milijonov dinarjev in v Sloveniji 164 milijonov dinarjev.

Prispevka za nerazvite tako ali tako nihče ne plačuje več, do konca oktobra so bile republike federaciji dolžne 5.102 milijonov dinarjev.

Kosovska banka v Prištini pa je v nasprotju z zakoni in "brez vednosti" narodne banke ter službe družbenega knjigovodstva v začetku novembra izdala 700 milijonov dinarjev iz primarne emisije, čeprav je bila pred tem že likvidirana.

Dejstva in številke, ki jih je Markovič nanizal v svojem govoru, posredno povedo, kako velikanska so prelivanja v Jugoslaviji. Z objavo teh števil smo dobili odgovor na vprašanje, zakaj je slovensko (in hrvaško) gospodarstvo na robu zloma, v gospodarstvo šibkejši Srbiji pa se jim ni potrebno ubadati s stečajni, celo iz smederevske železarne ni črnih vesti. Spretno so izgube svojih realsocialističnih orjakov knjžili v bankah, ki so obračunavale bistveno nižje obresti kot v Sloveniji, zdaj pa naj bi njihove breme na rame nadela federacija. V Sloveniji pa je bila politika bank ravnobratna.

Jugoslavije ne povezuje več ekonomska logika, temveč gola borba za preživetje, zato Slovenija v njej postaja vse večji tujek. Logika nanizanih števil nam svetuje samostojnost. ● M. Volčjak

Modni bazar '90 - revija blišča

V ljubljanskem Cankarjevem domu je bila minuli teden tradicionalna modna revija Modni bazar, deseta po vrsti. Pripravila sta jo Cankarjev dom in Društvo modnih delavcev Slovenije, na njej so slovenski tekstilci in čevljarji predstavili najboljše izdelke.

Brez sleherne zadrege smo lahko z izbiro, ki jo ponujajo najnovije kolekcije, izjemno zadovoljni. V ničemer namreč predstavljeni modeli na Modnem bazarju ne zaostajajo za svetovnimi modnimi trendi, tako v materialih, designu, krojih pa tudi načinu ponudbe. Večje vprašanje seveda ostaja, kaj bo možno kupiti v trgovinah, saj smo se iz dosedanjih bazarjev naučili, da bolj malo modelov, ki tako izvrstno izgledajo na maneknih, potem zaide v maloprodajo.

Na letošnjem Modnem bazarju so gorenjsko industrijo vzorno zastopali: Almira Radovljica, Alpina Ziri, Gorenjska oblačila Kranj, Kroj Škofja Loka, Oblačila Novost Trzič, Peko Trzič, Šešir Škofja Loka, Triglav Kranj in Zezenine Bled. Trziška BPT se je vključila v scenografijo, ki jo je oblikoval režiser prirreditve Rok Lasan.

Ob tem, ko (tudi na Gorenjskem) praktično vsa tekstilna in usnjarska predelovalna industrija umira na obroke zaradi obremenitev, nelikvidnosti, nestimulativnega izvoza in zapiranja domačega trga, je Modni bazar s svojim bliščem vso bedo tisočih zaposlenih v tej industriji zgolj prikril. Bridka opazka enega od poznavalcev razmer v slovenskem gospodarstvu je bila, da je usoda naslednjega Modnega bazarja v prihodnjem letu zelo vprašljiva, saj večini sodelujočih podjetij grozi stečaj.

Ostajamo pa optimisti in upamo: da bo čim več odličnih modelov tekstilne konfekcije, modnih dodatkov, nakita in obutve za vse generacije, ki so bili prikazani na Modnem bazarju, po dostopnih cenah tudi naprodaj. To bomo z obiski v trgovinah in butikih v prednovoletnem času kaj zlahka ugotovili.

1,8 milijarde dinarjev izgube

Slovenske elektrarne so v letošnjih devetih mesecih pridobile 6.857 milijonov kilovatnih ur električne energije, kar je toliko kot lani v tem času. Vendar je bil nakup v drugih republikah lahko za 5,9 odstotka manjši, saj je bila letos poraba elektrike za 3,8 odstotka manjša. Stroški elektrogospodarstva so znašali 6.587 milijonov dinarjev in krepko preseglji prihodek, ki je znašal 4.782 milijonov dinarjev, v devetih mesecih je tako imelo 1.805 milijonov dinarjev izgube. Tudi v proizvodnji premoga za termoelektrarne so poslovali iz izgubo, ki znaša 779 milijonov dinarjev.

Po dosedanjih izkušnjah bo ob koncu leta izguba približno na ravni devetmesečne, saj ocenjujejo, da pričakovana decembrska 8,3-odstotna podražitev elektrike ne bo bistveno izboljšala poslovnega rezultata, učinki se bodo poznali šele prihodnje leto.

V prvem polletju so v elektrogospodarstvu število zaposlenih zmanjšali za 264 ljudi, v velenjskem rudniku lignita za 218 in v rudnikih rjavega premoga za 258 ljudi, kar bistvenega prihranka ne prinaša. V letošnjih zadnjih dveh mesecih pa bodo poslovanje obremenili še stroški za remont v jedrski elektrarni in odplačilo tujih posojil.

Turistično podjetje
Casino Bled, d.o.o.
Bled, Cesta svobode 15

objavlja po sklepu upravnega odbora z dne 15. 11. 1990
JAVNO LICITACIJO

Prodajamo:
15 rabljenih avtomatov za igre na srečo znamke Bally, tip 847/1, izključna cena 4.600,00 din za kos in 30.000 žetonov za igralne avtomate, izključna cena 700,00 din za 1.000 žetonov.
Licitacija bo dne 22. 11. 1990 ob 10. uri v prostorih TP Casino Bled, d.o.o., Bled, Cesta svobode 15. Ogled je mogoče istega dne od 9.30 ure naprej. Pravico do nakupa na javni licitaciji imajo pravne osebe, ki imajo dovoljenje za opravljanje dejavnosti iger na srečo.
Prometni davek in vse stroške v zvezi s pogodbo plača kupec. Vse dodatne informacije dobite po telefonu 77-562.

Markovičeva ekonomska politika v prihodnjem letu

Dinar ostaja z ena proti sedem privezan na marko

Premier je napovedal skorajšnjo sanacijo bank in zmanjšanje porabe v prihodnjem letu.

Kranj, 15. novembra - Markovič je v prvem delu nastopa v zvezni skupščini razčlenil politične razmere v Jugoslaviji, pri čemer je bil kritičen tudi do srbskih potez, v drugem delu pa je napovedal makroekonomske politiko v prihodnjem letu. Iz njegovega, zelo dolgega govora, smo izluščili najpomembnejše stvari, ki naj bi prihodnje leto krojile naše delo in življenje.

Prihodnje leto bo odločilno za prehod v nov sistem, je dejal Ante Markovič in napovedal, da bo makroekonomska politika takšna, kot je bila v prvi polovici letošnjega leta, ko je bila zanjo značilna trda denarna politika. Ozdravitev gospodarstva pomeni odstranitev tistih njegovih delov, ki poslujejo z izgubo, zato lahko pričakujemo padec družbenega proizvoda, ne sicer tolikšen kot letos, vendar precejšen. Celo v primeru optimalne kombinacije vsej dejavnikov ne bo mogel biti manjši od 2,5 odstotka.

Vztrajanje pri konvertibilnosti dinarja

Tekoča gospodarska politika bo tudi prihodnje leto izhajala iz konvertibilnosti dinarja, ki bo še naprej z nemško marko v razmerju sedem proti ena. Mesečna stopnja inflacije naj ne bi preseгла 1,5 odstotka. To bo moč doseči le z enotnim jugoslovanskim gospodarskim prostorom kot delom evropskega in svetovnega trga, ki znotraj sebe ne bo poznal in ne dopuščal nikakršne parcelizacije. Tako politiko pa omogočajo tudi velike devize rezerve.

Ključnega pomena bodo sredstva za investicije in pogoji za njihovo učinkovito uporabo. Izračuni kažejo, da potrebujemo vsa 2 do 2,5 milijarde do-

larjev neto priliva kapitala iz tujine, saj bo le tako moč spodbuditi proces strukturnih sprememb. Domačega kapitala, zlasti v podjetjih družbenega sektorja, namreč ni.

Reševanje bank

V kratkem bomo sanirali banke in s tem izpolnili pogoje tudi za njihovo ekonomsko poslovanje, kar bo med drugim omogočilo znižanje bančnih obresti, ki naj okrepijo pripravljenost za investiranje, je napovedal Markovič. Pospešili pa naj bi ga tudi s sistemskimi možnostmi za neposredno zadolževanje podjetij v tujini, kar naj bi prav tako prispevalo k znižanju obresti pri nas.

Analiza je pokazala, da pridne dvomljive terjatve in izgube v celotnem bančnem sistemu države približno 144 milijard dinarjev oziroma približno 12 milijard dolarjev. Skupno so 3,1-krat večje od ustanovnega kapitala in obsegajo 57,8 odstotka vseh vlog in 35,9 odstotka celotne bančne aktivne. Izgube seveda niso enakomerno razdeljene po bankah in regijah, največ jih je v srednjih in velikih bankah treh republik.

Precejšeni del bank bo z linearno sanacijo, ki pomeni določeno premoženjsko in dohodkovno rehabilitacijo bank na podlagi določenih meril, uspo-

sobljen za odpravo sedanjih težav in normalno poslovanje. Po prvih izračunih bo tako pokritih 31,6 milijarde dinarjev oziroma 22 odstotkov izgub, s posameznimi sanacijami pa 102 milijardi dinarjev, kar predstavlja 79,8 odstotka izgub. To bodo izvedli z dokapitalizacijo prek agencije federacije in z dolgoročnimi obveznicami federacije, pa tudi z dokapitalizacijo na ravni republik in pokrajin. Največje breme bančne sanacije, več kot 95 odstotkov, bo prevzela federacija.

V okviru plačilne bilance bo treba uvesti pravico zadolževanja podjetij in bank v tujini z njihovim lastnim jamstvom, kakor tudi prve korake pri povezanju našega finančnega in bančnega sistema s svetovnim trgom denarja.

Zmanjšanje javne porabe

Porabo, ki še vedno znaša nekaj več kot 40 odstotkov družbenega proizvoda, moramo zmanjšati na 34 odstotkov družbenega proizvoda, je dejal Markovič. V okviru tega zvezni proračun družbenega proizvoda ne bo smel obremeniti več kot za 9,3 odstotka.

Zvezni proračun pa bo dobil nove vloge, poleg sanacije bančnega sistema bo v njem več sredstev za socialne programe. Zanje se bodo sredstva s 150 povečala na 200 milijonov dolarjev, v tujini pa naj bi se zadolžili še za 150 milijonov dolarjev, kar je skupno 350 milijonov dolarjev.

Poraba bo tako večja od razpoložljivih virov, zato si bodo pomagali z javnim dolgom, v

znesku, ki znaša 1,1 odstotka družbenega proizvoda.

Tudi plače ne bodo smele prekoračiti okvirov družbenega proizvoda, ne bi pa smeli omejevat osebni dohodkov, ki so rezultat večje učinkovitosti in storilnosti. Vsi, ki imajo izgube ali so nesolventni pa ne bi mogli izplačevati osebnih dohodkov, ki bi bili nad mejo socialne vzdržljivosti.

Konkurenčnost izvoza

H konkurenčnosti izvoza bodo pripomogle tudi spodbude, ki naj podpirajo izvozno gospodarstvo. Najpomembnejše so: znižanje obresti, pravica do zadolževanja v tujini, regresiranje obresti, zmanjševanje delovnih stroškov, povrnitev carin in drugih dajatev ter nadaljnje širjenje pravic izvoznikov pri povračilu uvoznih obremenitev.

Primanjkljaj v transakcijah s tujino bo prihodnje leto predvidoma znašal 1,9 milijarde dinarjev.

Celotni izvoz blaga in storitev naj bi se prihodnje leto povečal za 8 odstotkov, uvoz pa za 18 odstotkov.

Za kmetijstvo 7,1 milijarde dinarjev

Slika našega kmetijstva je zaradi subvencij precej popačena, saj jih večina proizvajalcev ni bila deležna. Spodbude iz zveznega proračuna bodo s stroškov preusmerili na premije proizvajalcev za končne izdelke, zanje bodo prihodnje leto namenili dobrih 7,1 milijarde dinarjev, kar je več kot letos.

Premije bodo zagotovili za določeno število kmetijskih pridelkov. Izbira bo usmerjena tudi na spodbujanje tistega dela kmetijstva, kar velja predvsem za živinorejo, ki je hkrati pogoj za oživitve in prenovo agroindustrijske proizvodnje. To je panoga, katere razvoj je pogoj za ponovno oživitve vasi v celoti, še zlasti na hribovitih območjih. Bistveno pa bo, da bodo kmetje, zadruge in podjetja premije dobivali neposredno in da bodo nevturalne glede na lastništvo. ● M. V.

Z zakonom o planiranju čakajo, da bo dojeta celota

Ključna ekonomska vprašanja

Preddvor, 15. novembra - Gost klubskega večera gorenjskih direktorjev je bil tokrat Igor Umek, minister za plan v Peterletovi vladi, ki je spregovoril o problematiki planiranja, razmišljal o samostojnosti Slovenije in nekaterih aktualnih gospodarskih vprašanjih. Ob tem je dejal, da bodo morali biti strankarski programi v prihodnje usmerjeni na ključna razvojna in ne več politična vprašanja, ter dodal, da bi samostojna Slovenija potrebovala Markoviča, saj bi razvojne ambicije lahko kaj hitro privedle do hiperinflacije.

V sekretariatu za planiranje razmišljajo o novem, nezavezujočem zakonu o planiranju, kakršnega potrebuje "državno gospodinjstvo", planirati je potrebno zaradi informacij in parlamentarne kontrole, je dejal Igor Umek. Pri tem je pomenben odnos plana do vlade, do prostorskega planiranja, do sektorskih planov in do proračuna, program vlade sestavijo politične stranke, zato ga običajno sestavljajo njihove obljube.

Iz teka se petletno plansko razdobje in s prihodnjim letom si se začelo novo, vendar z zakonom o planiranju po Umekovi besedah čakajo, da ne bi bil realsocialistična nužnost, temveč bi ga napravili, ko bo dojeta celota, saj bo plan odvignjen zlasti od tega, kako bo dojeta. Sprejemali naj bi ga v dvofaznem postopku, s pogajalnji že pred osnutkom. Obstajajo pa dileme glede ekonomske

in razvojne strategije, poraba javnega sektorja pa naj bi imela močno analitično bazo.

Izhodišče so seveda rezultati slovenskega gospodarstva, ki se vse bolj utaplja v izgubah, po devetih mesecih so izgube šestkrat presegle akumulacijo in predstavljajo 7 odstotkov družbenega proizvoda. 10 odstotkov družbenega proizvoda odteka v federacijo, odtekle je 19 milijard dinarjev, vrnilo so se 4 milijarde dinarjev, saldo je torej 15 milijard dinarjev. V takšnih razmerah je slovenska vlada prisiljena prevzemati nekatere federalne funkcije, je dejal Igor Umek. Začela si je izmišljati kvazi instrumente (obveznice), s čimer blaži in popravlja gospodarske rezultate, vendar pa takšno ravnanje vsebuje nevarnost ohranjanja starih odnosov. Razmišljamo lahko v smeri "fer" federalnih institucij, kakršne zdaj niso, saj je zlasti denarna politika pristanska. Vendar pa je upanja malo, saj bodo nedvomno tudi v večstrankarskem sistemu, torej po volitvah v drugih republikah, še vedno navzoče težje po prelivanju sredstev, saj so razlike v Jugoslaviji prevelike, da bi splahnele. Malo pa je tudi upanja, da bi razviti dobili več besede kot nerazviti, če bi

jo že imeli, kakor jo imajo denimo v Italiji, pa bi razviti sever moral nameniti veliko denarja za nerazviti jug. Vse bolj so zato zaradi ekonomskih razlogov navzoča razmišljanja o samostojnosti Slovenije, vendar pa tudi v tem primeru po Umekovi besedah obstaja velika nevarnost hiperinflacije, na kar opozarjajo podobne zgodovinske izkušnje drugih. Razvojne ambicije bi bile zlasti v primeru samostojnosti Slovenije zelo velike, denarja pa ni, v prihodnjih petih do desetih letih pa bi potrebovali 17 do 20 milijard dolarjev.

Devalvacija dinarja nam v tem trenutku ne bi prav nič pomagala, vse posle imamo v markah, stvari bi le prestavili na višjo raven, pridobili pa ne bi nič, zajeli bi le sopo za mesec, dva in nič več, je dejal Jakob Piskernik, direktor kranjskega Merkurja.

Zmanjšanje javne porabe je realna zahteva današnjega časa, s tem problemom se bodo morali spopasti tudi planerji, nikakor pa ni lahek. Celoten proračun zdaj predstavlja 33 odstotkov družbenega proizvoda, že znižanje za odstotek bi prineslo pretrese. Tehnična in tehnološka prenova industrije bo torej možna le s pomočjo tujega kapitala, zanj pa bi bili vabljivi le, če bi se vsaj za 25 odstotkov povzpeli na svetovni lestvici kreditibilnosti, žal pa na njej zdaj zaradi politične ne-

Markovič je bil na dobri poti, vendar so mu stvari ušle, kar je tudi za nas tragično. Saj so takšni starti zelo težka stvar, ne delajmo si iluzij, da bomo sami to zlahka mogli, je dejal Igor Umek.

gotovosti še vedno padamo. Najlažja naloga bo normalizacija sistema, ki bo že sredi prihodnjega leta primerljiv in atraktiven v Evropi. V ta okvir sodi tudi lastninjenje, razmere na tem področju so trenutno še najbolj podobne prvobitni akumulaciji kapitala.

Ocene pravijo, da bo letos padec družbenega proizvoda 6-odstoten. Zanimiva je tudi ocena, kaj bi pomenila srbska gospodarska blokada, v najbolj ostri različici lahko družbeni proizvod zniža za 13 odstotkov. Prihodnje leto bo družbeni proizvod realno ostal na letošnjih ravni, če se izvoz ne bo zmanjšal, če bo gospodarstvo ohranilo južne trge in če bo priliv tujega kapitala znašal vsaj 150 milijonov dolarjev.

Izvoz je letos zaradi tečaja dinarja realno padel, čeprav podatki kažejo, da je preračunan v dolarje lani znašal 10,5 milijarde dolarjev, letos pa 15,6 milijarde dolarjev. Tečaj je problematičen, vendar pa je 10 odstotkov cen naših izdelkov nad ravni cen podobnih izdelkov v svetu, 15 odstotkov so dosega, kar 75 odstotkov izvoznih izdelkov pa je ne dosega, tega ne more popraviti noben tečaj. Inflacija se približuje 100 odstotni. V Markovičevem programu pa ni nobene ekonomske logike več, temveč zgolj politično razmišljanje, je dejal Igor Umek. ● M. V.

- Če bo v Jugoslaviji vsak odgovoren zase, potem ni možna konsistentna makroekonomska politika, morda ob zelo "fer" zveznih institucijah in zelo ohlapna, je dejal Igor Umek.

Stanje slovenskih gozdov

Gre bolniku že na bolje?

Dokaj ugodni rezultati, ki so jih dale zadnje meritve poškodovanosti gozdov v Sloveniji, bi morali spodbuditi državo k odločnejšemu ukrepanju za zmanjšanje onesnaženosti ozračja.

Kranj, 18. novembra - Čeprav bi iz lanskih podatkov o poškodovanosti gozdov že lahko sklepali, da gre precej resnemu bolniku, kakršnega je slovenski gozd, že na bolje in da se bo pozdravil kar sam, brez (družbene) pomoči, pa gozdarski strokovnjaki zatrjujejo, da se slovenskemu gozdu resnično obetajo boljši časi le, če bo slovenska država sprejela ukrepe za korenito zmanjšanje onesnaženosti ozračja in če bo spoznala, da "kubik" ne more biti domala edini vir za zagotavljanje denarja za nego, varstvo in obnovo gozdov.

V Sloveniji so začeli sistematično raziskovati propadanje gozdov že pred več kot dvema desetletjema, vendar je bilo raziskovanje dolgo časa omejeno le na okolico večjih onesnaževalcev. Prvi popis poškodovanosti gozdov, ki je zajel celotno gozdno površino Slovenije, so napravili pred petimi leti, in sicer po metodi, ki omogoča primerjave z drugimi državami oz. daje celo nekaj podatkov več kot sorodne metode drugih držav. V Sloveniji so popis ponovili pred tremi leti, tega leta pa so slovenski metodi prvič opravili popis poškodovanosti tudi v drugih jugoslovanskih republikah.

Za vse, ki so verjeli, da so gozdovi "na sončni strani Alp" še zdravi, so bili prvi rezultati nekoliko šokantni in so celo

Ker gozdovi umirajo, vse pogostejše pa so tudi narašče (vetrolom, žledolom, povodnji), predstavljajo najkjučni pripadki že domala tretjino letnega poseka lesa v Sloveniji.

dvomili v njihovo verjetnost. Ko tudi druge meritve niso pokazale dosti boljše slike, so se tudi najbolj nejeverni sprijaznili z resnico, da je slovenski gozd bolan. Primerjave rezultatov prvega in drugega popisa ne kažejo bistvenih razlik pri skupnem številu poškodovanih dreves, kažejo pa naraščanje deleža močnejše ogroženega drevoja. Gozdarski in drugi strokovnjaki na podlagi nevidne poškodbe dedne snovi, povečane vsebnosti žvepla v iglicah in izginevanja občutljivejših lišajev na vse večjem območju Slovenije domnevajo, da se bodo rezultati v prihodnosti še poslabšali. Z dodatnimi raziskavami so ugotovili, da se je vsebnost žvepla v smrekovih in borovih iglicah povečala pri 82 odstotkih drevev in da sta dve tretjini smrek genetsko že resno ogroženi. Da je zrak prekomerno onesnažen z žveplovimi spojinami, potrjujejo tudi raziskave o navzočnosti lišajev. Iz Črne knjige o propadanju gozdov v Sloveniji je razvidno, da je bilo v Sloveniji pred tremi leti poškodovanega domala 44 odstotkov drevev in da je bila zdrava le še približno vsaka sedemnajsta jelka in vsaka peta smreka. Stopnja poškodovano-

sti gozdov v Jugoslaviji je (po tedanjih podatkih) nižja kot v Sloveniji in približno enaka avstrijski, razlika je le ta, da je v Jugoslaviji ogroženih, zelo ogroženih in propadajočih gozdov že domala deset odstotkov, v Sloveniji skoraj 24 odstotkov (podobno kot pred tremi leti tudi na Bavarskem), v Avstriji pa le tri odstotke. Lanski rezultati meritev poškodovanosti

Gozdovi že dolgo niso več pomembni samo zato, ker dajejo les za preobsežno lesno industrijo in za ostale potrebe, ampak se vse bolj krepijo njihove splošne koristne funkcije, še zlasti na področju varstva okolja. Nekateri strokovnjaki ocenjujejo, da so posredne koristi gozdov celo desetkrat večje od koristi, ki jih ima družba od lesa; pri tem pa opozarjajo, da nekaterih koristi niti ni mogoče ovrednotiti in povedati v denarju. Gozd je zaradi možnosti za delo in za dohodek pomemben tudi za 6.500 gozdarskih ter 44.000 lesno-predelovalnih in papirniških delavcev in nenazadnje tudi za 150.000 kmetov - lastnikov gozdov. 7.500 gorskih kmetij v Sloveniji je povsem odvisno od gozdov. V Mežiški dolini, na primer, kjer gre za eno največjih žarišč poškodovanosti gozdov, bo po gozdarskih ocenah v naslednjih petih letih prav zaradi stanja gozdov propadlo več kmetij.

gozdov so nekoliko ugodnejši od prejšnjih (to velja predvsem za iglavce, kjer gre za zmanjšanje prve, tretje in četrte stopnje poškodovanosti), vendar pa je po mnenju Evropske ekonomske komisije mogoče govoriti o spremembah na bolje šele tedaj, če so "premiki" večji od pet odstotkov in če se v treh letih pojavijo vsaj dvakrat zaporedoma. V gozdarstvu ocenjujejo, da bi dokaj ugodni rezultati zadnjih meritev morali spodbuditi slovensko državo k

Če je še tako nepopularno in v nasprotju s kratkoročnimi lovskimi interesi, je treba jasno povedati, da brez občutnega znižanja števila rastlinojede divjadi, ni mogoče govoriti o učinkovitem in resnem usklajevanju odnosov v gozdu. Čeprav je že dolgo znano, da sta gozd in divjad tesno soodvisna dela iste celote, pa je bilo pri nas vsa leta po vojni gospodarjenje z gozdom in z divjadjo ločeno, tako da je po gozdarskih ocenah končno že moralo priti do njune medsebojne neuskaljenosti. Gozdarji pravijo, da lovske organizacije letni odstrel divjadi v glavnem načrtujejo prenizko in da načrta pogosto tudi ne uresničijo.

odločnejšemu ukrepanju za zmanjšanje onesnaženosti ozračja, ki najbolj vpliva na zdravstveno stanje gozdov - neposredno s škodljivimi snovmi in posredno s podnebnimi spremembami. Slovenija (Jugoslavija) je v zadnjih letih sicer storila nekaj korakov, ki dajejo upanje, da se bo onesnaženost zmanjšala, vendar pa jo na ekološkem področju še zmeraj čaka izjemno veliko dela. Jugoslavija je pred štirimi leti ratificirala konvencijo o onesnaževanju zraka na velike razdalje prek meja, leto kasneje pa še protokol h konvenciji. Slovenija je pred dvema letoma z odlokom predpisala mejne količine oz. koncentracije škodljivih snovi, ki se smejo spuščati v zrak, pa tudi roke za zmanjšanje emisij na dopustno mejo; slovenski izvršni svet pa je v predlogu dopolnjenega dolgoročnega načrta predvidel, da bi ob manjši sežnji lesa in večjem deležu lesa slabše kakovosti zagotovil več denarja za vlaganje v gozdove. ● C. Zaplotnik

Javna služba

Čeprav bo republiška skupščina obravnavala zakon o zadrugah šele na današnji oz. jutrišnji seji in torej še ni znano, ali se bodo poslanci strinjali s predlaganim osnutkom zakona, pa je že mogoče reči, da v novo organiziranih zadrugah ne bo mesta za kmetijsko pospeševalno službo. Zadruga se bodo po novem ukvarjale le z vprašanji, kako (in po kakšni ceni) zagotoviti zadrugnikom potrebne kmetijske materiale in kako kar najbolje prodati njihove pridelke; s strokovnimi kmetijskimi problemi pa se bo ubadala pospeševalna služba, ki bo organizirana kot javna služba, za začetek v okviru območnih živinorejsko veterinarskih zavodov, kasneje pa pod okriljem (načrtovane) kmetijsko-gozdarske zbornice.

Čeprav se na videz zdi, da gre samo za formalnosti, s katerimi bodo pospeševalne službe prešle iz kmetijskih zadrug v območne zavode, pa se za formalnostmi "skrivajo" tudi zelo pomembne vsebinske spremembe. Dovolj pove že to, da po novem kmetijske zadruga ne bodo več odgovorne za strokovni razvoj kmetijstva v občinah, ampak javne pospeševalne službe, in da bodo v teh službah lahko delali le strokovnjaki, ki so po izobrazbi najmanj inženirji. Kaj to pomeni? Nekateri sedanji pospeševalci bodo bržkone ostali brez dela ali bodo morali opravljati drugo delo - ne samo zaradi zahtev po večji strokovnosti pospeševalne službe, ampak tudi zato, ker bo republika zmanjšala število pospeševalcev s sedanjih 360 na 300, kolikor naj bi jih bilo že v prihodnjem letu.

Izločitev pospeševalne službe iz kmetijskih zadrug bo koristna vsaj iz dveh razlogov - prvič: pospeševalci se bodo lahko ukvarjali samo s strokovnimi kmetijskimi problemi (v zadrugi so se morali - hoteli ali ne - tudi s poslovnimi zadevami in celo z deli, ki naj bi jih opravljale službe na nižjih ravneh), in drugič: ker se bo javna pospeševalna služba financirala iz republiškega proračuna, tudi ne bo negotovanja in vprašanj, zakaj pospeševalec na Gorenjskem zasluži slabše kot, denimo, v okolici Ljubljane. ● C. Zaplotnik

V soboto v Naklem

Pogovor o kmetijstvu

Naklo, 20. novembra - Podružnica Slovenske kmečke zveze Naklo prireja v soboto, 24. novembra, ob desetih dopoldne v kulturnem domu v Naklem pogovor o novi kmetijsko-gozdarski zakonodaji, vračanju kmetijskega in zadrugnega premoženja, o ureditvi kmetijskega šolstva in o drugih vprašanjih. Pogovora se bodo udeležili tudi Ivan Oman, predsednik Slovenske kmečke zveze, in član republiškega predsedstva, dr. Jože Osterc, republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, in njegova namestnica Marija Markeš. ● C. Z.

MEŠETAR

V Slovenski zadrugi kmetijski banki veljajo od včeraj, 19. novembra, dalje ugodnejše obrestne mere.

vrsta varčevanja	obrestna mera
vloge na vpogled	14 %
enomesečna vezava	20 %
vezava nad 3 mesece	29 %
vezava nad 6 mesecev	30 %
vezava nad 12 mesecev	31 %
vezava nad 24 mesecev	32 %
vezava nad 36 mesecev	33 %

Edino pri vlogah na vpogled velja stara obrestna mera, pri vseh oblikah vezave denarja pa so obresti za odstotek višje od dosedanjih. Banka uvaja od 19. novembra dalje tudi novost - dodatne obresti, ki so odvisne od višine in trajanja vezave.

višina zneska	dodatne obresti
od 50.000 do 99.999 dinarjev	1 do 4 odstotke
od 100.000 do 249.999 dinarjev	2 do 5 odstotkov
nad 250.000 dinarjev	3 do 6 odstotkov

Izdelava in montaža transportnih naprav Vidmar, Krmelj na Dolenjskem, prodaja dvigalke, dvigala in ostale naprave po naslednjih cenah:

vrsta naprave	cena (v din)
dvigalka RD z nosilnostjo 800 kg	1.000,00
dvigalka RD z nosilnostjo 1200 kg	1.300,00
porodna priprava za teleta PP 300	1.000,00
veržno dvigalo, 800 kg	3.500,00
veržno dvigalo, 1200 kg	4.500,00
reduktor, 40 vrt./min., motor 900 vrt./min.	4.000,00

Po koliko je kaj na kmetih?

vrsta pridelka	enota	cena (v din)
drobni (krmilni) krompir	kg	1,00 do 1,50
jabolka	kg	5,00 do 7,00
črna beli bicek (7 do 30 dni)	kg	40,00
prašič (150 kg)	kg	32,00
svinjja (250 kg)	kg	28,00
mleko	liter	5,00 do 8,00

finest - 20 %

Trgovina z otroško kozmetiko in kozmetiko v centru Kranja na Cankarjevi 4, 1. nadstropje. Tel. in fax (064) 39-714.

Posebna ponudba kozmetike CLAUDE D'ENRY iz Milana!

Pri nakupu nad 500,00 din možno plačilo na 2 čeka.

Odprto od 9. - 19. ure, SOBOTA od 9. - 13. ure.

Iz (kmetijske) preteklosti

Prijavili eno, posejali drugo

Ko so predstavniki okrajne oblasti spomladi 1950. leta pregledovali z žitaricami posejane njive, so ugotovili, da se ponekod prijavljene površine ne ujemajo s stanjem v naravi in da so nekateri "brezvestni kmetje" prijavili krmske rastline, posejali pa žitarice. Na območju krajevnega ljudskega odbora Cerklje pa hoteli zatajiti 1,75 hektarja površin, na Brnikih 1,27 hektarja, v Zmencu pri Škofji Loki 1,08 hektarja, v Gorenji vasi 71 arov, pri Sv. Ani 46 arov, v Senčurju 35,11 ara, na Visokem 0,23 ara. Med posamezniki so bili največji "utajevalci": kmet z Broda (1,4 hektarja), kmetica s Spodnjega Brnika (68 arov) in kmet iz Moš (49 arov). Ker je šlo za grobe prekrške, so morali plačati od 10.000 do 15.000 dinarjev.

"Borba" za vsako poleno, za vsak meter drv...

Ker so bile po vojni precejšnje težave pri preskrbi s kurjavo, je oblast vsakemu podjetju, ki se je ukvarjalo z nabavo in prodajo kurjave, določilo, koliko drv mora odkupiti od kmetijskih zadrug in od posameznikov. Zadruga nad takšnimi obveznostmi niso bile najbolj navdušene. Kmetijska zadruga Cerklje bi, na primer, morala že v drugem četrtletju 1950. leta dobiti drva odkupovalcu, vendar tega ni storila, ker naj bi drva po besedah lesnega manipulara ležala posekana v "mrtnem pasu". Zadruga Zgornja Luša je bila kritizirana zato, ker je dobavljala drva slabše kakovosti, besniška pa zaradi tega, ker je "drva razdelila med take vaščane, ki stanujejo skoraj sredi gozda in bi si jih prav lahko pripravili sami".

Frontni kotiček v ponos vsem Primskovljanom

S parolo "mi gradimo zadrugne domove, zadrugi domovi gradijo nas" so v kranjskem okraju 1948. in 1949. leta začeli graditi 30 zadrugnih domov, med njimi tudi zadrugi dom na Primskovem. Kot poroča tednji Gorenjski glas, je pobudo za gradnjo doma dala OF februarja 1948. leta, aprila istega leta pa so že opravili prva dela. H gradnji so največ prispevali delavci, medtem ko so bili kmetje v začetku nezaupljivi do "frontne zamisli" in so pridružili udarnikom šele tedaj, ko so videli, da je led prebit. Naj je bilo tako ali drugače! Za današnje čase in razmere je zanimiv zlasti načrt, kaj vse naj bi bilo v domu. V prtiličju naj bi bila dvorana za kino predstave in za gledališče igre ter prostori za trgovske in kmetijske "svrhe", v prvem nadstropju naj bi bili prostori za knjižnico in za množične organizacije, v drugem pa "Rdeči frontni kotiček, ki bo v ponos vsem Primskovljanom".

Skupščinski odbor za kmetijstvo in gozdarstvo

Zadrugi zakon je preveč zapleten

Ljubljana, 15. novembra - Skupščinski odbor za kmetijstvo in gozdarstvo je pred današnjo oz. jutrišnjo razpravo v zborih republiške skupščine na seji v četrtki obravnaval novi republiški zakon o zadrugah. Člani so bili mnenja, da je zakon preveč zapleten in da je, vsaj kar zadeva kmetijsko zadrugištvo, premalo natančen; nekateri pa so celo predlagali, da bi za kmetijsko zadrugištvo sprejeli poseben zakon. Kot je pokazala razprava, je največ pomislekov o zakonskih rešitvah na področju članstva in lastninskih odnosov, še zlasti o vprašanjih (ne)deljivosti zadrugnega premoženja, uveljavljanja deleža zadrug pri lastninjenju sedanjih družbenih podjetij in vračanja zadrugnega premoženja.

Za zdravje ljudi in živali

Ketoza molznic (V)

Klinična slika:

V primerih prikrite (subklinične) oblike ketoze splošno klinično stanje molznic ni spremenjeno. Običajno je nekoliko zmanjšan le apetit. Prav tako tudi funkcija predželodcev ni spremenjena. Očitno se vidi, da molznice hujšajo, proizvajajo mleka pa upada. Z laboratorijsko preiskavo je zaznati blag padec glukoze v organizmu, občasno pa se v urinu pojavljajo ketoni.

Za klinično zaznavno obliko bolezni je značilen očitni padec glukoze v krvi in močno izločanje ketonov preko urina, mleka in v izdihanem zraku. Obolele molznice hitro hujšajo, dnevna proizvodnja mleka pa se hitro zmanjšuje (tudi do 50 odstotkov). Žival kaže znake prebavnih motenj (indigestije). Postopno molznica izgublja apetit, preneha prežvekovati, aktivnost predželodcev pa se ustavi. V težjih primerih se pokažejo tudi živčna znamenja ketoze. Javlja se apatija, razburjenost (pogosto leganje in vstajanje), pojačano slinjenje, nenormalen apetit (grizejo in ližejo po lesu, železu in drugih predmetih, ki se nahajajo v bližini), nekontrolirani gibi in nasla-

njanje na stojišča. V vseh oblikah bolezni frekvenca pulza in dihanja ni spremenjena, telesna temperatura je v mejah normale. Koža izgublja sijaj in elastičnost. Izdihani zrak ima vonj po acetonu, intenzivnost tega pa je odvisna od intenzivnosti obolenja. Mleko obolelih krav ima značilen sladkobno grenak okus.

Poleg naštetih kliničnih znakov moramo za točno diagnozo pregledati biokemično tudi kri in urin na ketonska telesa. Danes pregled urina rutinsko opravimo s testnimi papirji Urokomb. (se nadaljuje)
Mag. Dušan Likosar, dipl. ing. vet.
Mag. Andrej Pipp, dipl. vet., ZVZG Kranj

Za naš pravilni odnos do lesa

BELINKA svetuje

Vprašanje

Pred leti smo gornji del hiše obili z leseno oblogo. V glavnem se je lepo ohranila, le na balkonu na jugozahodni strani hiše, kjer vse poletje močno žge sonce, se je obloga izsušila (smreka) in obledela, iz nekaterih desk se je pocedila smola, tako da stena še bolj grdo izgleda. Prvotno smo oblogo zaščitili s temnim Sandolinom in rustikalnim lakom. Tako je bilo pač pred desetimi leti v navadi. Lepo prosim za nasvet, kako naj stene obnovim. Deske so zaradi izsušenosti tudi precej hrapave. Špranje, ki so nastale med deskami me niti ne motijo, vem tudi, da jih ne morem z ničimer zapolniti. Ko bomo deske znova naravnali in znova zabili - nekatere so malce zvite - bodo špranje manjše. Rada bi le, da bi stena spet izgledala lepo, da bo spet užitek posedati na balkonu, pa seveda, da bi se na lesu ne delala škoda. K. Novak, Kranj

Odgovor

Za obnovo fasadne obloge, ki je bila prej zaščitena s Sandolinom, nato pa še premazana z

rustikalnim lakom, je treba najprej vedeti, ali gre za lak v pravem pomenu besede ali gre za lak lazuro. Če gre za lak, potem ga morate najprej odstraniti, preden začnete nanašati kar koli na novo. Če pa gre za lak lazuro, potem je dovolj, da les dobro očistite s krtačo iz trdih ščetin. Če ste že prej imeli lak lazuro, potem vam priporočamo, da obnavljate tudi z lazuro, to je z Beltopom. Ker pravite, da je prejšnji premaz že zelo zdelan, priporočamo, da les najprej premažete z Bellesom (ta bo les kemično zaščitil), nato pa nanesete dva nanosa Beltopa. Če se les obnavlja pravočasno, to je na vsaki dve do štiri leta, potem uporaba Bellesa ni potrebna in tudi nanos Beltopa je dovolj že eden.

Dr. mag. Riana Benko, dipl. ing.
BELINKA, kemična industrija, Ljubljana

PRAV JE, DA VEMO

Monstera hoče veliko vode

Monstera deliciosa zbuja pozornost z orjaškimi, globoko narezanimi in luknjičavimi listi. Vzporedno z listom se na stebelu navadno razvije dolga zračna korenina. Posebej lepa je in v manjših prostorih porabna, dokler ima le nekaj listov, kasneje preveč zbohoti. Starejše rastline se da obdržati tudi v manjših prostorih, le nizko jih je treba odrezati; iz dela, ki ostane na rastlini požene novo steblo, odrezani pa je poraben za potaknjence. Monstera rabi velik vode in hoče tudi močno hranilno prst, sicer pa je skromna in zelo prilagodljiva lončnica. V isto družino kot Monstera spada tudi drevoljub (Philodendron) z večjim številom med seboj precej različnih vrst, tako po zgradbi listov kot tudi glede zahtevnosti.

V obsevu mogočnih očakov

Četrkovo jutro ni posebno vedro. Slana je po travnikih in rastlinah. Megla se še zadržuje nad travniki in polji. Skozi okno avtobusa občudujem reko, naravo in mesta. Ljudje hitijo po opravkih. Ura je pol osmih. Vidim železarno, ki izpušča strašne bale dima. Sonce že pošilja svoje prve žarke skozi oblake in megljo. Pripeljemo se po ovinkih do Vršiča. Ko izstopim, občutim veter, ki se kar zažene vame. Zberemo se v skupino in odidemo po strmi poti navzgor. Ob robu poti so borovci, ki zadržujejo veter. Kar vroče mi je že. Odpnem si bundo, kar za silo pomaga. Čez pol ure hoje po strmi poti se ustavimo na jasi, odmaknjeni od poti. Jasa je majhna in posejana s skalami. Okrepčamo se in nadaljujemo pot. Še vedno je strma. Nato se na drugi strani spušča navzdol. Sledi ura hoje po skalah in poteh in pridemo na Sleme. Ravnila je posejana s hribčki in lužami. Po skalah pogrnemo bunde in se odpočijemo. Vidim skalnate gore brez grmičevja. Tukaj je prelepo. Sonce nas ogreva, postaja prijetno toplo. Zaspala sem, hkrati pa postajam razigrana. S tovariši in nekaterimi prijateljicami kartamo. Dve uri mineta in moramo se posloviti od sončnega Slemena. Hoja nazaj je krajša. Čez eno uro smo pri avtobusih. Bil je prijeten dan.

Melita Močnik, 6. b. r. OŠ Franca Marna, Vodice

Moj odnos do nikotina

Pri cigaretah me moti to, da otroci kadijo in že mislijo, da so odrasli ljudje. V resnici pa so neumni. Isto vlogo igra tudi alkohol, ko mladi s pijančenjem dokazujejo svojo "zrelost". Smrad, ki prihaja iz cigarete, se hitro razširi na puloverje, jopice, nogavice, itd. Če dolgo kadiš, se težko odvašiš in za zdravljenje potrebuješ veliko časa. V cigareti je nikotin. To je enako kot mamilo in

si odvisen od njega. Kajenje je zelo škodljivo, saj lahko dobiš raka na pljučih in žilna obolenja. Pri nas ne kadi nobeden, saj pravijo, da se težko odvašiš kajenja in imaš z njim velike težave. Če moji starši ne kadijo, tudi sam ne bom, saj od kajenja nimaš nobene koristi. Andrej Golija, 8. r. OŠ Prešernove brigade, Železniki

V Cankarjevem domu so nam pripovedovali o filmu.

Nisem bil prvič v Cankarjevem domu. Prostor je zelo velik in lepo opremljen. Lepo bi bilo, če bi tako dvorano imeli tudi v Trzinu. Zvedel sem veliko o zgodovini filma, o zvrsteh. Tudi animirani film mi je bil všeč. Rok Ahačič, 5. a. r. OŠ heroja Bračiča, Trzin

3 x 3

Loterija 3 x 3 me vedno poži, čeprav ničesar ne dobim, ves čas pred TV precepim. Fuj - jesenski 3 x 3, ker mene sreča kar zgreši, morda v novoletnem kaj dobim, vsaj milijoneček din. Denar v Ljubljano, avto v Maribor, a na Jezersko - glavobol. Špela Šemrov, 4. r. OŠ Zg. Jezersko

POSKUSIMO ŠE ME

Polpetki z gobami

To je spet eden od odličnih receptov Irene Krivec Vilman z Jesenic. Irene pravi, da je za gobe vedno čas, saj jih lahko kupimo v trgovini (v slanici) ali pa jih preprosto vzamemo iz zamrzovalne skrinje, če smo bili čez leto tako pridni, da smo si jih nabrali in shranili za zimo.

Za 4 do 5 oseb potrebujemo 3 žemljice ali isto količino belega kruha, pol litra mleka, 2 jajci, 1 čebulo, 4 stroke česna, sol, poper, malo Vegete, zelenje peteršilja, 1 žlico kisle smetane, malo paprike v prahu, 1 malo žličko paradižnikove mezge, pol dcl olja (ali kake druge maščobe), maščobo za cvrtje in seveda gobe: 250 g svežih ali pol litra vloženi v slanici.

Najprej zavremo mleko in ga polijemo po na kockice narezanih žemljicah. Maso premešamo, da so žemljice enakomerno namočene in pustimo. Sedaj se lotimo gob. V ponev damo pol dcl olja in na drobno sesekljano čebulo: svetlo popraži-

mo. Ko čebula postekleni, jo posolimo in zalijemo z malo vode. Potem bomo dodali še česen in bomo prepražili še tega. Zdaj dodamo očiščene in na drobno nasekljane gobe, premešamo ter potresemo z nasekljanim peteršiljem. Plamen zmanjšamo, pokrijemo ter dušimo. Ko gobe izpustijo vodo, potresemo še s poprom, Vegeto, dodamo žličko paradižnikove mezge, kdor ima pa rad pekoče, pa lahko doda tudi nasekljan feferon. Vse skupaj mešamo in dušimo, dokler ne izpari vsa voda, ki so jo oddale gobe (med dušenjem vode ne prilivamo). Potem odstavimo in pustimo, da se ohladi. V hladne

gobice dodamo odcejene žemljice, jajci, kislo smetano, papriko v prahu in vse skupaj dobro premešamo. Če je zmes preredka, jo zgostimo s kruhovimi drobtinami, premešamo in pustimo še malo stati, da se zgosti. Pokusimo in po okusu še dosolimo ali popramo. Za približno pol ure lahko damo zmes še na hladno, da vse začimbe oddajo svoj okus. Zmes mora biti gosta.

V posodi za cvrtje segrejemo maščobo. Zmes zajemamo z žlico, jo poveljamo v moki in z roko oblikujemo majhne polpetke (velike za otroško dlan) in jih z obeh strani ocvremo na maščobi, da se hrustljivo zapečejo. Zraven ponudimo zeleno

solato ali solato iz svežega zelja s fižolom in kruh. Jed je primerna za dneve, kadar pričakujemo obiske, saj zmes lahko pripravimo že nekaj ur prej in jo shranimo v hladilniku, potem pa na hitro ocvremo in postrežemo.

CREINA

VAS VABI
od 23. 11. do 2. 12. 90

NA TEDEN RIBJIH JEDI

Rezervacije in informacije
po tel: **064/23-650**

Rodeo
Years Ca

Nikdar ne govori narava eno, a modrost drugo.
Narava - izravnava.
Kar je naravno, ni sramotno.

Vino je zdravo

Zadnjič smo že pisali o vinu, da je zdravo, da daje moč, redi kri, pospešuje prebavo in da je še kako potreben okrevajočemu starejšemu bolniku. Pa pogledjmo, katero vino je za kaj dobro.

B eli burgundec, suho vino z 11 do 12 odstotkov alkohola, pijemo pri bronhitisu in gripi (3 x 1 dl na dan);

B eli burgundec, sladko, je kot nalašč za rekonvalescenco (3 x 1,5 dl na dan);

B izelsko belo, suho, kiselkasto vino z 10 do 11,5 odstotka alkohola pomaga pri kroničnem revmatizmu in ledvičnih kamnih (3 x 1 dl na dan).

C viček, suho, kiselkasto vino, z 9,5 do 11,5 odstotka alkohola pijemo pri kroničnih ekcemih, povečanem pritisku, sladkorni bolezni (3 x 1,5 dl na dan);

H aložan, suho vino, z 10,5 do 11,5 odstotka alkohola pomaga pri kroničnem revmatizmu, ledvičnih kamnih, kolitisu in slabem teku (3 x 1,5 dl na dan);

L jutomerčan, suho vino z 11 do 12 odstotka alkohola, pomaga enako kot haložan, z istimi količinami;

M etliško črnino, suho, kiselkasto vino z 10,5 do 11,4 odstotka alkohola, pijemo pri kroničnih in akutnih vnetjih črevesja, slabo-

krvnosti in utrujenosti (3 x 1 dl na dan);

M erlot, suho, kiselkasto vino, z 11,5 do 12,5 odstotka alkohola pomaga pri rekonvalescenci, utrujenosti in slabokrvnosti (3 x 1 dl na dan);

R ebulu, suho, kiselkasto vino z 10 do 12 odstotka alkohola pomaga pri slabi prebavi in dispepsiji (kozarec po obroku);

R umeni muškati, polsuho vino z 10,5 do 11,5 odstotka alkohola, lajša obolenje žolčnika in pomaga k hitrejši rekonvalescenci (1 do 2 kozarca po obroku);

P ortugalka, mošt z 8,5 do 10,5 odstotka alkohola, nas rešuje dispepsije, gnitja in slabega teka (kozarec mošta popijemo pred obrokom);

K raški teran, suho, kiselkasto, trpkno vino z 8,5 do 10,5 odstotka alkohola pomaga pri kroničnem in akutnem vnetju črevesja, utrujenosti in slabokrvnosti (kozarec popijemo po obroku)

T ruminec, polsuho vino z 11 do 13 odstotka alkohola, pijemo pri gripi in prehladnih obolenjih (3 x 1 kozarec na dan);

P enec se suha vina pomagajo pri vročini, povešanem želodcu, če je pre malo kisline v želodcu, pri srčnem infarktu (kozarec popijemo pred glavnim obrokom).

In kako vino, ki naj bi nas pozdravilo, pripravimo? Na buteljko vina dodamo 10 g cimeta, 3 žličke sladkorja in limonino lupino. Vino segrejemo do približno 60 stopinj C. Zdravilni učinek velja samo za navadna vina.

IZ ŠOLSKIH KLOPI

Iščemo dobre, prijazne učitelje

Vera Grobelšek

Svoj dosedaj trinajstletni učiteljski staž je začela na kranjski Osnovni šoli Stane Žagar, zdaj pa že deset let poučuje na razredni stopnji v šoli Bratstvo in enotnost. Ko smo jo obiskali in povedali, da so jo učenci predlagali za predstavitev, je bila sicer malce v zadregi, češ da je takole javno izpostavljanje skoraj nekakšna kazen in da je veliko učiteljev boljših od nje. Potem je le rada spregovorila o svojem delu. Že po prvih besedah "zelo rada imam otroke, rada učim, pri tem delu uživam..." in celo "ko stopim v razred, me že pogled na te otroke sprosti in zlahka pustim svoje osebne probleme na hodniku..." je bil jasen vzrok njenega uspešnega dela. Tudi pripovedovala je o tem z nekakšnim zanosom, zlahka in veliko, kot o nečem, kar ji res veliko pomeni.

Otroci čutijo tovrstno naklonjenost, zato dober medsebojen stik in sodelovanje ni vprašljivo. Res je, da mi vedno pravijo, da sem dobra in prijazna, a včasih tudi, da sem stroga. Mislim, da je prijaznost že dolžnost, ki gre k vsakemu poklicnemu delu z ljudmi. Vendar mora šolar poleg tega čutiti tudi strogost, a zraven obvezno poštenost. Skrivnost tega dela je v ravnovesju strogosti in prijaznosti, resnega dela in sproščenosti. Morda me imajo otroci radi tudi zato, ker razumem, da včasih ali nekateri potrebujejo tudi toplino v smislu telesnega stika in jih zato rada "pocrklam". Seveda se zavedam tudi odgovornosti poklica. Osebnostno upam in želim, da bom kmalu dobili drugačno šolo, ki bo temeljila na dobrem psihološkem poznavanju in upoštevanju otroka v vseh starostnih obdobjih. Zelo se navdušujem nad Waldorfsko pedagogiko, ki je v tujih zasebnih šolah že dolgo uveljavljena, temelji pa na upoštevanju otroka kot enkratnega, čudovitega bitja, osebnosti zase, ki mora biti drugačna od drugih in se mora zato učitelj vsakemu od njih približati drugače. Seveda se je tega treba naučiti, uspešen pa je lahko le učitelj, ki teži k izoblikovanju lastne osebnosti, da je lahko otrokom tudi nekakšen vzor. Na svoj razred sem vedno precej navezana in vsaj glede učnega uspeha jih spremljam vse do osmega razreda. Vsakega svojega učenca doživljam drugače, vsak od njih mi osebnostno tudi nekaj da, zato si vsakega posebej zapomnim in se še danes, kadar jih srečam, zlahka spomnim njihovih posebnosti. ● T. J., foto: J. Cigler

V uredništvu se je nabralo že nekaj vaših predlogov za rubriko o dobrih, prijaznih učiteljih, ki jih bomo z veseljem predstavili. Še nam pišite, predlagajte!

VIC - MLADI VOZNIK
Podjetje - center za izobraževanje
voznikov vozil na motorni pogon
Zlato Polje 1, Kranj

Bodoči vozniki pozor!

Organiziramo brezplačni tečaj cestnoprometnih predpisov s tehniko vožnje.

Tečaj se bo pričel 20. novembra ob 11. uri v učilnici šolskega centra Iskra na Zlatem Polju.

Vse informacije dobite na sedežu firme Zlato Polje 1 (med ETP in AMD) ali po telefonu 23-619.

Za vas imamo pripravljeno presenečenje.

Klatili smo orehe

Jesen je čas, ko oklatimo orehe. Zato grem vsako leto v Vešter, kjer imajo tri velike orehe. Letos so bili zelo polni. Vzel sem dolgo palico in košaro. Začel sem jih klatiti. Naenkrat se je kar vsulo z drevesa.

Hiteli smo jih pobirat po bregu. Nabrali smo jih tri košare. Mama orehe posuši v pečici. Kasneje speče orehovo potico in nam jo ponudi, ko pridemo k njej. Rok Plestenjak, 4. r. OŠ, Zabljak

Ob dnevu OZN

Lakota v nerazvitih državah

Lakota je problem, s katerim se sooča vedno več ljudi na svetu. Največja lakota je v nerazvitih državah Afrike in Azije, kjer ljudje živijo v popolnoma nemogočih razmerah za življenje. Problem pa je še večji, ker najbolj trpijo nedolžni otroci. Otroci so lačni od svojega rojstva in poleg tega so razmere, v katerih živijo, tako slabe, da mnogi umrejo - če ne zaradi lakote, pa zaradi bolezni, za katero zbolijo zaradi umazane in okužene vode, ki jo pijejo, in podhranjenosti.

Mnogi iz razvitih dežel sveta hočejo ta problem omiliti z raznimi akcijami svetovnega formata. Ena prvih akcij je bila akcija Boba Geldofa Band Aid, s katero so pomagali predvsem ljudem v Etiopiji in Sudanu. Poleg teh akcij pa se z lakoto in boleznimi v nerazvitih svetovnih okoliščinah ukvarjajo tudi mnoge organizacije pod okriljem OZN. Tako se z boleznimi ukvarja Svetovna zdravstvena organizacija (WHO), z lakoto pa predvsem organizacija, ki se ukvarja s hrano in kmetijstvom (FAO). Veliko vlogo ima tudi organizacija, ki se trudi z izobraževanjem ljudi, da bi znali pridelati hrano in preživeti sami (UNESCO). Vsako leto se porabijo za reševanje malih črnokov velike količine denarja, a nikoli ni dovolj. Tudi v naši šoli smo naredili plakate, na katerih smo prikazali lakoto in žejo v nerazvitih deželah. Tina Sitar, 6. r. OŠ Staneta Žagarja, Kranj

TEMA TEDNA

AKVARIJ

Ljudje v vzhodnem delu Evrope se razmeroma malo smejimo, ne gojimo kakšnega veselja do šal ali vicev na račun kogarkoli že. Se pač nismo smeli, nismo si upli, ker bi utegnile biti posledice le prehude. Politika komunističnega totalitarizma je po svoji naravi že taka, da preprečuje sleherne sproščujoče vzgibe in že minimalno radoživost jemlje kot potencialno ogroženost zase in za državo ter za državljane, ki jih je treba imeti pod komando. Prav hecno bi bilo statistično pregledati, koliko sovragov nas je ogrožalo v zadnjih štirih desetletjih: če te pa kar naprej in naprej in iz vsakega kota gledajo raznorazni notranji in zunanji hudički, ti pa - bogami - ni do nobene šale.

Zato Vzhodnjaki v očeh Zahoda že dolgo veljamo za čudne tipe. Vsak malo bolj politično inovativni turist, ki prihaja k nam in ki zvedavo škili tudi po narodu in njegovih navadah, vam bo odkritosrčno priznal, da se mu ljudje v komunizmu in socializmu zde zaprti vase, mrki, njih otroci pa kar nekam ustrahovani, premalo otroško igrivi in razposajeno nagajivi. Pa še res je: naši otroci so v primerjavi s kakšnimi britanskimi mulčki pravi angelčki, pa naj se nam zde še tako neomikani in nevzgojeni. Krepka je razlika v miselnosti in načinu življenja - kajti naši otroci so v vrtcu slišali več o politiki kot je o njej pripravljen razmišljati povprečni Evropejec.

Posledice vztrajne in tako determinirane politične doktrine so opazne tudi po humorni plati. Kar pomislite, kdaj ste zadnjič slišali kakšen dober vic in se ob njem od srca nasmejali? Kakšen iskrič štos, ki pove več kot tisoč besed? Vse je tako hudimano resno, sivo, zapleteno in skrivnostno, da je

prav duhamorno. Na teh zemljepisnih dolžinah in širinah nikdar niso mogli dobesedno poznati izreka: »Življenje je okrogla stvar - če pa ni, jo je treba kakorkoli že zaokrožiti...«

Za kakšne krepke in iskričve izpeljanke seveda tudi ni kakšnih posebnih možnosti. Le kdo bi se šalil v iz časa in ob času, ko vseppek vlada eno samo eksistenčno ubožstvo in ko doma ni nobenega poročstva, da bo kdaj sploh bolje? Le kateri Vzhodnjak bi se lahko brez grenkobe nasmejal, ko bi v uglednem ameriškem listu prebral naslednji opis razmer na Vzhodu:

»Za dežele Vzhodne Evrope po padcu komunizma velja, da je lahko iz akvarija napraviti ribjo juho, malce težje pa je iz ribje juhe spet napraviti akvarij.«

Če primerjavo razumemo po svoje, potem bi lahko rekli vsaj to, da smo si morali vzhodni jedci tisto ribjo juho po žli-

čkah razdeliti in da je nismo pojedli ob svečah, praznje oblečeni in v metuljčkih, kajti vedno se je pazilo, da se delovna raja ne bi preveč zredila in pomeščanila. Zakaj pa nam je material za kosilo namenoma plaval kar v akvarijski samopostrežbi in nam ni bilo treba s trnkom do reke - to pa je težko vprašanje. Seveda je treba pljuniti na komunistično ideologijo, nekaj malega pa bi svetovna politika le kaj vedela o tem, **zakaj je bilo dobro Vzhod toliko časa zadrževati v takih razmerah, da smo zdaj - kot je oni dan nekdo dejal - za Evropo samo zamorci.** Malo boljši zamorci sicer, ampak kljub vsemu samo zamorci... Taki tumpki pa vendarle nismo, da bi verjeli, da je množična vstaja Vzhodne Evrope pač nekaj spontanega in neodvisnega od svetovne politike in njenih ekonomskih interesov. Njihova zahteva po demokraciji in večstrankarskih volitvah ni pač nobeno človekoljubje: v parlamentarni demokraciji je le več reda in več nadzora in tako manj možnosti za lumparije, tveganja in izgubo kapitala.

Če smo že na Vzhodu, povejmo še tale vic:
Pride nekdanji šef Vzhodne Nemčije, Erick Honecker, pred svetega Petra v nebesa. In sveti Peter vpraša: »No, Erick, kam bi rad? V zahodni ali v zahodni raj?«

»Kaj pa hočem,« žalostno skomigne vprašani, »če sem bil že toliko časa šef vzhoda - na vzhodno stran.«

»Dobro,« reče sveti Peter, »ampak moram ti povedati, da boš moral vsak dan na kosilo in na večerjo le v zahodni raj. Res se nam ne splača, da bi v vzhodnem raju kuhali le za enega...« ● D. Sedej

Čas diskotek in nočnih lokalov Zabava zagotovljena

Kranj, 17. novembra - Dolgi zimski večeri in noči so kot nalašč za obisk gostišč, plesišč, nočnih lokalov, diskotek, kina... vsega kar vsaj malce diši po sprostitvi in razvedrilu. Še pred kratkim je bilo za zabave željne na Gorenjskem bolj slabo poskrbljeno. Z odprtjem novih diskotek, lokalov in nočnih klubov pa se nam že to zimo obeta vrsto zanimivih večerov.

Tako je ob koncih tedna že skoraj mesec dni odprta diskoteka Blaupunkt v domu JLA v Kranju, te dni pa se odpirajo tudi vrata nočnega lokala "Robinson club" v trgovskem centru Deteljica v Trzinu. "Že dlje časa sem sodeloval z domom JLA v Kranju, tako da sem organiziral plese in zabavne večere. Videl sem, da je kranjsko občinstvo dobro in željno zabave, zato sem se odločil za diskoteko, ki jo v prvem nadstropju uredimo vsak petek in soboto. Poleg odlične glasbe redno skrbim tudi za tako

Gost sobotnega večera je bila YU Madonna.

imenovane goste večera. Tako so v slabem mesecu dni tukaj nastopali: Pepel in kri, Branka Kraner, Meta Močnik, Helena Blagne, Roberto iz Italije, Čobi, danes pa nastopa YU Madonna. Kljub temu da zaenkrat še ni toliko obiskovalcev, kot si jih želimo (malce je kriva slaba reklama), že pripravljamo nastope Agropopa, Prljavega kazališta, Vlada Kalemberja, Novih Fosilov in še koga. Več kot bo obiskovalcev, bolj se

bomo potrudili pri iskanju najpopularnejših domačih in tudi nekaterih tujih pevcev in skupin," pravi Janko Hausman, lastnik Videoteke Bled, ki vabi v lokal tako mlade kot malce starejše obiskovalce.

Marsikdo sicer ob imenu doma JLA ne misli na zabavo, vendar je diskoteka prijetno urejena, njena prednost pa so tudi nizke cene pijač, kar je v teh časih tudi pomembno. ● V. Stanovnik

Druga stran politike

Zahodni Nemci so že bolj spoznali svoje vzhodne rojake in tako krožijo serije vicev na njihov račun. Poglejmo, kako se Zahodni Nemci norčujejo:

Vprašanje: zakaj gospodinja iz Vzhodne Nemčije redno kupi dva pralna stroja?

Odgovor: Zato, da med njima lažje postavi desko za pranje perila.

Vprašanje: Kako prepoznaš vzhodnonemškega taksista, ki je bil pripadnik tajne policije NDR?

Odgovor: Ker ve za naslov potnika prej, preden mu ga ta pove.

Vprašanje: kako podvojiš vrednost trabanta?

Odgovor: Napolniš mu tank..

Vzhodni Nemeč se želi izkazati pred damo in jo povabi v ugledno restavracijo v zahodnem delu Berlina. Natakarku naroči steklenico vina.

»Kateri letnik pa želite?« vpraša natakark. Gost preplašeno odvrne: »Če je le mogoče - ali bi ga lahko dobil kar zdaj?«

Smeh je pol zdravja

Tokrat nadaljujemo z objavljanjem šal, ki nam jih je poslala Nataša Zupan iz Mavčič.

Mladina

Mama petnajstletne hčerke se hujuje:

»Kakšna je današnja mladina! Pri petnajstih letih bi vse noči hodila po diskotekah in zabavah, na trideseti rojstni dan pa se svoje mame sploh ne spomni!«

V šoli

»Otroci, kako se imenujejo ptice, ki se v jeseni odselijo v toplejše kraje?«
Turistke!

V avtobusu

Nepotrpežljiv popotnik v avtobusu sprevodniku:

»Ali bom kdaj dočkal, da bo ta počasni avtobus pripeljal v Ljubljano?«
»Boš, boš, saj si še mlad!«

Kokoši

Srečata se dve kokoši. Prva vpraša drugo:

»Nekam čemerna si.«
Odgovori druga: »Vročina me kuha, visoka je, kajti že tri dni nisem kuhala jajc.«

Nedelja

Šef vpraša novega uslužbenca: »Kaj pa vi delate ponavadi ob nedeljah dopoldne?«

»Prav nič,« odgovori uslužbenec.

»Potem bi vas pa rad opozoril, da je danes torek!«

In še šale, ki nam jih je poslala Minka Žagar iz Cerkelj:

Nogomet

Med odmorom nogometne tekme vpraša gledalec sodnika: »Imate mogoče dve sekundi časa?«

»Imam,« potrdi sodnik.

»Potem mi pa prosim povejte vse, kar veste o nogometu!«

Male gorenjske vasi: Kamne

Piše: D. Sedej

Kamne - Na Kamnah pri Dovjem stoji le nekaj hiš, ki so jih zgradili po vojni. Marija Legatova je ena izmed najstarejših vaščank, saj bo naslednji teden dopolnila 91 let starosti. Jakob Aljaž je dajal nasvete, če pa mu kaj ni bilo všeč, je vsakomur naravnost tudi povedal.

Treba je slab' jest' in fejest delat'!

Poleg lepega dolinskega naselja v zgornjesavski dolini, poleg Dovjega, pod prisojnim pobočjem Kepe z nadmorsko višino 2144 metrov, leži tudi majhen zaselek Kamne, ki šteje le nekaj hiš. Razumljivo je, da je del Dovjega, razprostira pa se od savskega mostu v Mojstrano do novega kampa, ki ga je na Dovjem postavil zasebnik Franc Voga.

Franc Voga je med drugim avtor dokaj odmevne knjige Spomini na Dovje, knjige, v kateri popisuje nekdanje ljudi in običaje ter nasploh življenje ljudi na Dovjem. Snov za njegovo knjigo so mu posredovali številni starejši domačini, ki še pomnijo, kako so nekdanje kmetije na Dovjem gospodarili, kaj jih je veselilo in kaj težilo... Nemalo takih zanimivosti je avtorju knjige Spomini na

Dovjem posredovala tudi danes 91-letna Marija Legatova, ki živi v Kamnah. Obiskali smo jo kot eno najstarejših vaščank ne le Kamen, ampak tudi Dovjega.

Kamne zato, ker je samo kamenje

»Kaj pa naj vam rečem,« pravi prijazna in zgovorna Legatova Marija, ki bo zdrava in čila prihodnji teden praznovala 91. rojstni dan. »Lepo je bilo včasih, zdaj pa smo se postarali - številni sorodniki, prijatelji in znanci so že pomrli. Najbolj mi je žal, da v Kamnah ni več mojih sosedov, s katerimi smo se tako zelo dobro razumeli. Pomagali smo si, kakor le smo mogli in tudi znali poveseliti na kakšen godovni dan: zbrali smo se pri godovniku in s pesmijo in glasbo praznovali njegov praznik.«

V Kamnah je bila večina hiš zgrajenih po vojni. Zakaj se

imenujejo Kamne? Ja zato, « se zasmije Marija Legatova, »zato, ker so tu same skale, sam »kamne«. Ko smo gradili hiše, smo pobrali na tone skal.

Rodila sem se pri Klančnikovih na Dovjem - v družini nas je bilo enajst otrok in le ena hči je umrla pri osemnajstih letih. Lahko si zamislite, kako težko so starši z eno plačo vzdrževali tako številno družino. Morali smo po svetu, v času okupacije pa je bilo najhujše. Še zdaj se večkrat spominjam, da smo za ves mesec dobili 20 kilogramov moke za šest odraslih ljudi! Zdaj pa si samo zamislite, kako je bilo hudo: ali bomo jedli kruh zjutraj ali zve-

čer. Po svetu sem morala, saj ni bilo druge izbire...«

Aljaž je skrbel za Triglav in domačine

Na Dovjem in na Kamnah so včasih živeli sami kmetje, po vojni pa so številni domačini odšli v »fabrike«. Sem že stara toliko, da se še spominjam našega župnika Jakoba Aljaža, saj sem pela v njegovem cerkvenem zboru. Kakšen je bil? Velik ljubitelj Triglava in planin, po hišah je hodil in domačinom dajal razne nasvete. Če mu pa kaj ni bilo všeč, je pa kar naravnost »čez kancl« povedal. Vsakomur, ki je kaj za-

Kamne so zaselek ob magistralni cesti od savskega mostu pri Mojstrani do novega kampa

kar z imenom. S palico je hodil in če ga je kaj razjezilo, je nervozno začel mahati z njo... Imeli smo ga radi, saj je zelo grešil, je znal povedati v obraz, skrbel za vas in za ljudi. Zdaj so mu na Dovjem postavili spomenik... Vesela sem, da imamo tudi danes na Dovjem župnika, ki se tudi za Triglav izredno zanima in zanj skrbi. Na vrhu Triglava bo postavil kapelico...

Trdno je treba delati in slabo jesti

Marija Legatova se danes spominja številnih zanimivih dogodkov, tudi takih, ki se nam zdijo bolj nenavadni, če ne že srhljivi. Starejši domačini so ji pravili, kako je bilo neko zimo toliko snega, da domači in sorodniki niso mogli do cerkve in pokopališča, da bi pokopali pokojnika. Pa so se odločili, da malo počakajo - ležal je v skrinji in ko je bila pot do pokopališča le nekoliko bolj prehodna, so pograbili skrinjo in odšli z njo do pokopališča. Trdno so bili prepričani, da je v skrinji pokojnik. A kmalu je prišla huda zmeta na dan. Ko je gospodinja odprla skrinjo, da bi iz nje vzela nekaj suhih hrusk, je v njej odkrila pokojnikovo truplo! Na pokopališče so torej nesli napačno skrinjo in pravzaprav pokopali hruske!

Marija Legatova s Kamen

Legatova Marija zna prijetno kramljati in se smejati tudi takim nenavadnim dogodkom. Otožna postane le tedaj, ko se spomni sosedov in prijateljev, saj pravi, da so bili včasih »tako zastopni, bolj prijatli med seboj«. Da pa je dočakala tako visoko in spoštljivo starost, se ni čuditi. Izhaja iz trdnega rodu, saj je bila mama stara 97 let, stari oče so tudi dočakali 93 let starosti, le njen mož je bil dolga leta bolan in je umrl pri 62 letih.

Ko jo vprašamo, kako se dočaka tako visoka starost, se zasmije in odvrne: »Treba je slab' jest' in fejest delat'!«

Uspehi radovljiških strelcev

Večletno dobro delo s člani radovljiške strelške družine »Partizan Julek«, zlasti po letu 1986, ko so dobili sodobno strelišče v kletnih prostorih Osnovne šole A. T. Linhart, se že močno obrestuje. Največ zaslug za stopnjujoče uspehe ima prizadeveni Boro Kukić, ki je predsednik družine, hkrati pa trener, organizator, gospodar in odličen tekmovalac.

Posebej kaže poudariti, da ta družina s svojimi 150 člani in nad 70 aktivnimi tekmovalci, od teh je 18 mladink in 2 člani, velja za eno najaktivnejših in številnejših športnih skupin v občini, ki se ponaša z odličnimi tekmovalnimi izidi.

V letu 1990 sta ekipa pionirk in ekipa mladink dosegli na republiškem prvenstvu prvi mesti. Posamežno so pionirke dosegle 4., 5. in 7. mesto. Med njimi je Sladjana Sorak izpolnila državno normo. Mladinka Alenka Kovar je poleg naziva republiške prvakinje preseгла državno normo za polnih 32 krogov, na državnem prvenstvu v Beogradu pa je osvojila v močni konkurenci odlično 5. mesto. Razen tega je kar 9 radovljiških strelcev izpolnilo normo za uvrstitev na državno prvenstvo, od teh: 6 z zračno puško in 3 za malokalibrsko. Šest strelcev se je udeležilo državnega prvenstva, od teh trije z malokalibrsko puško v Smederevu, dva v Beogradu in eden v Osijeku. Najboljša uvrstitev je bila 5. mesto Alenke Kovar, drugi pa so tudi izpolnili zastavljeno normo s solidnimi uvrstitvami.

Na republiškem prvenstvu veteranov v Postojni, v razredu strelcev nad 60 let je Boro Kukić z malokalibrsko puško osvojil tretje mesto in prav tako s pištolo.

Letos so se radovljiški strelci in strelke udeležili kar 12 republiških in treh državnih prvenstev. Morda bi dosegli še večje uspehe, če se ne bi morali otepati z nekaterimi od njih neodvisnimi težavami. Strelska družina ima zaradi pomanjkanja denarja izredno slabo opremo in dotrajano orožje. Na državnih prvenstvih le njihovi strelci tekmujejo v navadnih strelskih suknjicah, hlačah in obutvi, nimajo niti posebnih rokavic in očal, kot jih imajo na voljo njihovi tekmeči. Ubadata pa se morajo tudi z nabavo drugega strelskega materiala, posebej pa pogrešajo ustrezno strelišče za malokalibrsko orožje. Zato ni nič ne navadnega, če kar sam predsednik Kukić in člani tekmovalnih moštev iz svojega žepa plačujejo stroške nabave in tekmovanja.

Waterpolo

Turnir in družabno srečanje

Kranj, 19. novembra - Waterpolo klub Triglav organizira konec tedna, 24. in 25. novembra, turnir za POKAL PIZZERIJE OR-LI. V petek, 23. novembra, pa prirejajo družabno srečanje članov kluba ter prijateljev waterpolo športa.

Na turnirju bo nastopilo šest ekip: Edera, Koper, Opatija, Primorje, Triglav 1 in Triglav 2, začel pa se bo v soboto, 24. novembra, ob 10.30 uri s tekmo med Triglavom 2 in Koprom. Ob 11.20 bo tekma med Primorjem in Opatijo, ob 12.10 med Triglavom 1 in ekipo Edere, ob 13. uri med Triglavom 2 in Opatijo, ob 13.50 pa med Koprom in Edero. Popoldanski del turnirja se bo začel ob 17. uri s tekmo med Primorjem in Triglavom 1, ob 17.50 bo tekma med Triglavom 2 in Edero, ob 18.40 med Opatijo in Triglavom 1, ob 19.30 med Koprom in Primorjem in ob 20.20 med Triglavom 2 in Triglavom 1. Turnir se bo nadaljeval v nedeljo, ko se bosta ob 8.30 pomerili ekipi Edera in Primorja, ob 9.20 bosta igrali ekipi Opatije in Kopa, ob 10.10 Triglav 2 in Primorje, ob 11. Triglav in Koper, zadnja tekma pa bo med Edero in Opatijo ob 11.50. Tekme se bodo igrale po pravilih VZJ, igralni čas pa je 4 x 5 minut. Nastopili bodo igralci letnika 1977 in mlajši.

Za vse, ki se zanimajo za družabno srečanje s plesom v petek, pa naj zapišejo, da se bo prireditev začela ob 20. uri v hotelu Creina v Kranju, vstopnice zanjo pa lahko rezervirate po telefonu 21-176 (Marjan Lampret) ali jih osebno prevzamete v prostorih ZTKO Kranj ali v bifeju Zimskega kopalnišča. ● V. Stanovnik

Simon Švab zmagal

Tržič — Člani Šahovskega društva iz Tržiča so se tudi v tem mesecu zbrali na rednem hitropoteznem šahovskem turnirju. Med 16 udeleženci je imel največ uspeha Simon Švab, ki je zbral 14 točk, na drugo mesto se je uvrstil Andrej Loc z 12 točkami, od tretjega do šestega mesta pa so se uvrstili s po 10 točkami Janez Slatnar, Pavel Loc, Stane Valjavec in Bojan Bajželj. V začetku decembra bo še en turnir, nakar bodo razglasili tudi letošnjega zmagovalca hitropoteznih turnirjev.

Janez Kikel

Tržiško strelsko prvenstvo

Tržič — V organizaciji Odbora za telesno kulturo in izvedbi članov Strelske družine »Štefe Anton-Kostja« je bilo na strelišču na Cimpru letošnje občinsko prvenstvo v streljanju z malokalibrsko puško. Udeležilo se ga je 35 strelcev in strelk, naslove najboljših pa so osvojili:

Ženske: 1. Milena Dolčić (Peko Komerciala) 35, 2. Ivanka Kokalj 24 in 3. Marta Bahun 19 (obe Društvo upokoencev); **moški:** 1. Janez Perko (Društvo upokoencev) 42, 2. Anton Strih (UO SO) 41, 3. Bajo Čehić (Peko Obutev) 40, 4. Matija Radon ml. (Peko Orodjarna) 39 in 5. Alojz Marčun (PM Tržič) 38.

J. Kikel

Mali nogomet

ZTKO Kranj razpisuje občinsko zimsko ligo malega nogometa za mesto in okolico Kranja. Prijave se sprejemajo v pisni obliki do 30. novembra. Prijavnina za Kranjčane znaša 1.400 din, za zunanje pa 1.800 din. Sestanek bo sklican po pripeljih prijavah, zato pohitite. Informacije po telefonu 21-176 ali 21-235. ● J. Marinček

Predavanje Toma Česna

Kranj, 20. novembra - Zveza telesnokulturnih organizacij kranjske občine prireja jutri, 21. novembra, ob 19. uri v veliki dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani predavanje našega najboljšega alpinista Toma Česna iz Kranja o svojih najboljših vzponih, ki ga uvrščajo v vrh sodobnega svetovnega alpinizma. Ker je za predavanje veliko zanimanje, se za vstopnice pozanimajte na ZTKO Kranj, telefona 21-176 ali 21-235. ● J. K.

Začela se je letošnja skakalna sezona

Naši računajo na dobre rezultate

Z nedeljsko pregledno tekmo na planiški skakalnici so sezono začeli tudi naši najboljši skakalci, ki jih v letošnji zimi čaka svetovno prvenstvo v Val di Fiemmeu.

Planica, 15. novembra - Ko smo prejšnji teden naše skakalce na pripravah obiskovali novinarji, so bili kar dobro razpoloženi. V Planici so imeli namreč ugodne razmere za treniranje, poleg njih pa so vadili tudi skakalci iz nekaterih drugih držav: Kanadčani, Nemci, Avstrijci, Finci... Skratka - sneg v Planici je prišel vsem še kako prav, saj se v začetku decembra začenejo tekme za svetovni pokal. Prva bo 1. in 2. decembra v Lake Placidu.

Seveda pa nas je predvsem zanimalo, kako so na letošnjo sezono pripravljene naši fantje. "Letos smo zelo dobro trenirali, nekaj posledic, predvsem psihičnih je gotovo pustila prometna nesreča naših fantov, vendar pa smo trenirali "brez izpada", veliko smo skakali, nekaj je bilo tudi zelo dobrih skokov in s pripravami smo lahko zadovoljni. Seveda pa kljub temu trenutno še zelo težko govorim o sestavi naše reprezentance za prve tekme. Imamo sicer tri "nosilce" iz lanskega leta, vendar bodo kaj več pokazale prve letošnje izbirne tekme. Za sedaj lahko rečem, da zelo dobro skače Primož Ulaga. Ima sicer še manjše tehnične hibe, vendar pa če bi to skakanje prenesel na tekme, bi bili rezultati gotovo dobri. Franci Petek še ni stoodstotno pripravljen, vendar je v solidni formi, za ostale pa boljše rezultate pričakujemo v kratkem. Lahko bi rekel, da solidno skače tudi Rajko Lotrič, nekaj solidnih skokov je imel tudi Matjaž Zupan. S temi skoki bi bil lahko zadovoljen, vendar pa se mora številu dobrih skokov povečati, da bi lahko govorili o konstantni formi. Naredili smo okoli šestdeset skokov in imamo še nekaj časa," pravi zvezni trener Jelko Gros, ki ta-

nje priprave so bile zelo kvalitetne, tako da nam je uspelo uresničiti vseh program, in upam, da se bo to na prvih tekmah tudi pokazalo. Sam sem opravil približno sto skokov tukaj na 90-metrski skakalnici, kar je že tako število skokov, da bi že moral imeti določene občutke. Lahko rečem, da sem za to obdobje kar zadovoljen, imam dobre občutke. Sicer so še kakšne napake, vendar pa

upam, da jih bom skozi sezono počasi odpravil in v začetku februarja dočakal vrhunec sezone in svetovno prvenstvo v dobri formi. Trenutno je seveda težko reči, kaj bo takrat, upam pa seveda na najboljše. Tudi v svetovnem pokalu bi rad čimveč točk in uvrstitev do petega mesta. Seveda se zavedam, da bo težko, saj je pri skokih zelo "širok vrh". Tako moraš imeti poleg super forme tudi srečo z vremenom, svoj dan..."

Skakalci, kot tudi večino drugih športnikov, so veliko od doma, med sezono hodijo iz kraja v kraj in tako mnogokrat ob koncu tekmovalne poti začnejo razmišljati o poklicu, o tem kaj bodo počeli. Franci Petek razmišlja takole: "Lahko rečem, da se trenutni skoki mo-je življenje in vse ostale stvari moram prilagajati temu, najsi bo prosti čas, šolo. Vpisal sem se na Filozofsko fakulteto, geografijo in sociologijo. Trenutno imam ob tem zelo mešane občutke, saj se zavedam, da me je (in tudi druge) vse skupaj pripeljalo tako daleč, da delamo kot pravi profesionalci in bi zato zaslužili takšen status kot ostali in tudi toliko zaslužili. Naši vodilni možje na FIS-i bi morali bolje urediti zadeve. Tako zaenkrat poleg skokov moram misliti še na kaj drugega."

Kljub precej pustemu vremenu, ko je vmes padal tudi dež, so v četrtek naši in tuji tekmovalci vneto vadili. Med njimi tudi Rajko Lotrič, ki je po-

vedal: "Letos v poletni sezoni sem manj skakal kot prejšnja leta, saj sem naredil le okrog stopenjdeset skokov, prej pa vsakič okrog tristo. Zaenkrat bi še težko rekel, kaj pričakujem ob letošnje sezone, vendar pa bi bil vesel, če bi v svetovnem pokalu nekajkrat dobil točke, za svetovno prvenstvo pa ne morem ničesar reči, ker se bo treba najprej uvrstiti v ekipo."

Primoža Ulage v četrtek ni bilo v Planici, bil pa je Miran Tepeš, ki pred sezono pravi takole: "Priprave na sezono so

bile podobne kot prejšnja leta, skakali smo v istih krajih in tudi sam sem čez poletje naredil približno enako skokov kot navadno, okrog dvesto petdeset. Kvaliteta skokov je bila malo spremenljiva, zaenkrat pa še nisem v najboljši formi. Sedaj bo namreč treba formo stopnjevati in v dveh tednih, kolikor je še časa do prvih tekem, upam, da se bo forma uredila. Zato je tudi težko govoriti o pričakovanih, saj sem naprimer lani slabo štartal v sezono, pa je bilo potem vse v redu."

Skakalci imajo letos malce drugačen sistem tekmovanja, saj se po poskusni seriji uvrsti v nadaljevanje le 35 najboljših. "To bo za vse skupaj gotovo malce težje, morda malce bolj zakomplicirano, saj bo po poskusni seriji treba računati tudi rezultate. Vendar pa kakšne bistvene razlike v primerjavi s prejšnjimi leti ne bo," pravi Miran Tepeš. ● V. Stanovnik

nje priprave so bile zelo kvalitetne, tako da nam je uspelo uresničiti vseh program, in upam, da se bo to na prvih tekmah tudi pokazalo. Sam sem opravil približno sto skokov tukaj na 90-metrski skakalnici, kar je že tako število skokov, da bi že moral imeti določene občutke. Lahko rečem, da sem za to obdobje kar zadovoljen, imam dobre občutke. Sicer so še kakšne napake, vendar pa

Ligaški izidi

Košarka - V sedmem kolu 1.B Zvezne košarkarske lige je ekipa Triglava izgubila na domačem igrišču. Tokrat jih je premagala ekipa Spartaka iz Subotice z rezultatom 75 : 88 (40 : 49). Domačini so tokrat prikazali do sedaj najslabšo igro. ● J. Marinček

Košarkarice Jesenic so v prvi slovenski košarkarski ligi doma premagale ekipo Cometa z rezultatom 74 : 73 (36 : 35), ekipa košarkaric Odeje Marmorja pa je na gostovanju v Ljubljani dosegla novo zmago in je tako edina neporažena v ligi. Premagala je ekipo Mavrice Ilirije z rezultatom 65 : 70 (32 : 32). Kranjčanke so igrale v Ljubljani pri ekipi Ježice in izgubile z rezultatom 71 : 52 (33 : 23). ● V. Stanovnik

Nogomet - Nogometaši Živil - Nakla so v kolu pred koncem jenskega dela gostovali pri ekipi Medvod v Vevčah in zmagali z rezultatom 0 : 2 (0 : 1). Trenutno so na lestvici šesti, s tekmo manj. V naslednjem kolu Naklanci doma gostijo ekipo Vozil. ● V. Stanovnik

Kegljanje - V republiški kegljaški ligi za ženske so igralkice Triglava doma igrale z ekipo Korotana in izgubile z rezultatom 2199 : 2284. Moška ekipa Triglava pa je doma premagala ekipo Slovana z rezultatom 5188 : 4958. V nedeljo, 25. novembra, ob 10. uri bo tekma med Triglavom in Hmezadom (kegljači), ob 14. uri pa med Triglavom in Izolo (kegljačice). ● V. Stanovnik

Hokej - Hokejisti Jesenic so tokrat gostovali pri ekipi Vojvodine in zmagali z visokim rezultatom 4:16. Danes, v torek, 20. novembra, Jeseničani gostijo ekipo Partizana. V prvi B Zvezni hokejski ligi je ekipa Triglava doma igrala s Cinkarno in zmagala z rezultatom 7 : 6. Blede je gostoval pri Slaviji in zmagal z rezultatom 6 : 14. ● V. Stanovnik

Rokomet - Rokometašice Kranja so v II. zvezni rokometni ligi gostovale pri ekipi Trešnjevke in nesrečno izgubile z golom razlike 25 : 24 (13 : 11). Rokometaši Predvdora so že v četrtek premagali Dobovo z rezultatom 35 : 27 (17 : 12), v soboto pa Ferrotehno z rezultatom 26 : 22 (12 : 11). Rokometaši Šeširjave so se odlično izkazali v Krškem, kjer so premagali domačo ekipo z rezultatom 26 : 32 (12 : 16). ● V. Stanovnik

Odbojka - Odbojkarice Bleda so igrale v Novi Gorici in izgubile z rezultatom 3 : 0 (16, 2, 6). V prvi slovenski odbojkarški ligi je ekipa odbojkarjev Bleda gostovala v Izoli in zmagala z rezultatom 2 : 3 (-13, 6, -10, -13). ● V. Stanovnik

V Tržiču pionirski atletski troboj - Tekmovanje je bilo za pionirke in pionirje letnik 1979 in mlajše. Troboj je obsegal tek na 60 metrov, skok v daljino in met žogice. Sodelovalo je 36 najboljših atletov iz treh tržiških osnovnih šol. Med pionirji so bili najboljši Anže Lauseger (Polet), Kristjan Perne in Matija Perko (Kokrški odred), med pionirkami pa Tina Lončar, Sanela Mehič in Elma Šehmanovič (Storžič). ● J. Kikel

Radovljiško delavsko prvenstvo v kegljanju - ZTKO Radovljica in sindikat Elana sta priredila radovljiško delavsko prvenstvo v kegljanju, na katerem je nastopilo 211 kegljačev in 71 kegljačic iz 23 podjetij. Generalno je zmagal Elan pred Verigo, Iskrro Otočce, Elmontom Bled, PTT Radovljica, HTP Bled, Almiro Radovljica itd., med moškimi Elan pred Verigo, Iskrro, Elmontom in PTT, med ženskami pa Elan pred Almiro, Verigo, Hotelom Golf, Osnovno šolo Radovljica, Iskrro Otočce itd. Med posamezniki so bili najboljši: ženske do 40 let Francka Ličar (Almira), ženske nad 40 let Majda Košir (Elan), moški do 40 let Milan Pogačar (Iskra Otočce), moški nad 40 let Jože Černilec (Veriga) in med kategoriziranimi tekmovalci Aloiz Blažič (Elan). ● J. K.

Nogomet za pokal Godešiča - Turnir v malem nogometu za prehodni pokal Godešiča je bil organiziran že osmič. Razen lanskega zmagovalca Stripija so sodelovali še Polet, Peks, Kondor I in Kondor II, Mihola iz Škofje Loke pa ni bilo. Zmagal je Polet, drugi so bili Stripiji, tretji pa Kondor II. Organizator turnirja je bilo ŠD Kondor, ob igrišču je bilo kar precej gledalcev, dobro pa sta sodila Krajnik in Starman. ● J. Starman

Merkur pri moških in OŠ France Prešeren pri ženskah zmagala na kranjskem odbojkaršem tekmovalju - V Športni dvorani na Planini je bilo tekmovalje ekip kranjskih tovarn in ustanov v odbojki. Tekme so bile zanimive in privlačne tudi za maloštevilne gledalce. Res je, da delavske igre niso namenjene občinstvu, ampak delavcem, ki si želijo športa in medsebojnih srečanj. Pri moških je zmagal Merkur pred Savo, Osnovno šolo Lucijana Seljaka in Gozdnim gospodarstvom, pri ženskah pa osnovna šola Franceta Prešerna pred Golnikom, Osnovno šolo Lucijana Seljaka I, Iskrro, Merkurjem, Prosvelto in osnovno šolo Lucijana Seljaka II. ● M. Čadež

Torek, 20. novembra 1990

Najpogostejši vzrok nesreč vožnja po levi

V devetih mesecih 27 mrtvih

Kranj, 12. novembra - V devetih mesecih letos je na gorenjskih cestah v nesrečah umrlo 27 ljudi (lani v enakem času 33), v 274 nesrečah (lani 349) pa je bilo ranjenih 247 ljudi (lani 316).

Število nezgod s smrtnim izidom se je letos zmanjšalo le na območju jeseniške in kranjske občine, medtem ko v drugih treh občinah ostajajo zvesti lanskemu številu mrtvih. Nesreč z ranjenimi je bilo letos več samo v jeseniški in trziški občini.

Med podatki, ki jih je pripravil prometni inšpektor UNZ Kranj Ivan Demšar, bodejo v oči tudi vzroki prometnih nesreč. Kar v 108 primerih je bila kriva nepravilna stran vožnje, pogosto povezana s preveliko hitrostjo, v 50 primerih izsiljevanje prednosti, v 37 prevelika hitrost, v sedemnajstih alkohol in prav tolikokrat nepravilno prehitjevanje. Otroci in mladi so bili udeleženi v 79 nesrečah, ki so zahtevale štiri mladoletne žrtve.

Lokalne ceste so bile v devetih mesecih največkrat usodne.

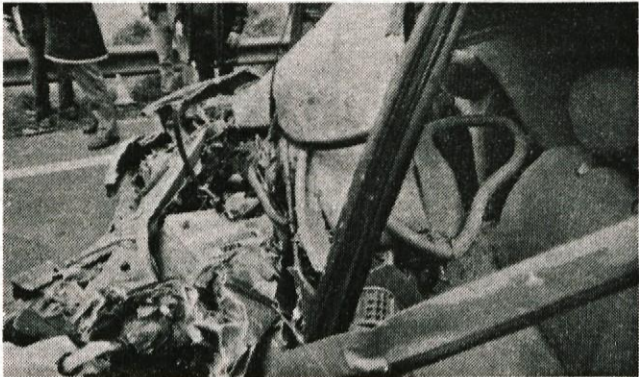
Na njih se je zgodilo 108 nesreč, ki so zahtevale devet mrtvih in 122 ranjenih, medtem ko je bilo na regionalnih cestah 92 nesreč ter na magistralnih 69.

Na magistralni cesti Korensko sedlo - Jesenic - Kranj - Jercpa so bili najbolj nevarni odseki Javornik, Kranjska Gora - Dovje, Lesce - Podtabor in

Podtabor - Kranj. Najbolj nevarna regionalna cesta je bila cesta Žirovnica - Begunje - Tržič - Golnik - Kranj - Lahovče z najbolj kritičnim odsekom od Kranja do Sp. Brnika, sledi ji regionalna Jezersko - Kranj - Škofja Loka - Sovodenj z najnevarnejšima odsekom Kranj - Škofja Loka in Preddvor - Kranj ter regionalna Radovljica - Kropa. Med lokalnimi cestami po nesrečah izstopajo ceste Naklo - Duplje - Križevci, Kranj - Besnica - Podblica, La-

bore - Mavčiče in Kranj - Trboje.

Kljub še vedno prečni sliki gorenjskih cest je bil davek letos vendarle v povprečju za petino nižji kot v lanskih devetih mesecih. K temu je z ostrejšim nadzorom nad prometom vse-kakor prispevala tudi policija. Policisti so opravili ogled 3350 nesreč in napisali 102 kazenski ovadbi, 108 obvestil na republiški sekretariat za notranje zadeve, 1602 predloga sodnikom za prekrške ter 664 uradnih zaznamkov. Zaradi prekrškov brez posledic pa so prijavili 8030 kršiteljev, 28.587 kršiteljev so denarno kaznovali (4984 zaradi preokrajane hitrosti, 4625 zaradi neuporabe varnostnega pasu), kar 5396 pa jih kazni na kraju ni plačalo. Odvzeli so 2289 vozniških dovoljenj in 942 prometnih dovoljenj ali registrskih tablic, na izredne tehnične preglede so poslali 901 vozilo, prekinili nadaljnjo vožnjo 1773 vozilom, 1604 so izločili iz prometa, izrekli pa so tudi 815 pismenih opozoril. ● H. Jelovčan

KRIMINAL

17. in 18. novembra je neznanec vlomil v štiri počitniške hišice v Čepuljah. V eni je prespal, v drugi pa izpraznil dve steklenici piva.

V nedeljo ob 5. uri zjutraj je M. K. iz Kranja z metlo razbita stekla na vratih trgovine Petček ter iz nje vzela liter mleka, hrenovke in salamo, vse skupaj vredno 74,40 dinarjev.

V nedeljo ob dveh ponoči sta se J. F. in J. P. namerala odpeljati s Planine pod Golico, ko so k avtu pristopili štiri neznanci. Sneli so brisalec, poškodovali vrata Z-126, prednji levi blatnik in žaromet, potnika pa potegnili iz avta, ju pretepli in pustili.

Orožje in petarde

Kranj, 19. novembra - Tihotapljenje orožja iz severnih dežel je spričo zaostrenih mednarodnih odnosov v Jugoslaviji eden najdonosejših poslov, orožju pa se zadnje čase z bližajočimi novoletnimi prazniki pridružujejo tudi petarde.

Med zaseženim orožjem na mejnih prehodih velja omeniti 13. november, ko so na mejnem prehodu Ljubelj v vozilu, last R. S. s Kosova, odkrili dve malokalibrski puški, znamke erma, eno potezno puško winchester in tri potezne puške mosberg. Kriminalisti UNZ Kranj bodo proti tihotapcu podali kazensko ovadbo javnemu tožilstvu.

Kazenska ovadba čaka tudi tihotapce petard v primerih, ko količine dosega več tisoč kosov. Tako so v zadnjem času na vlaku na Jesenicah zaplenili kar 9000 petard, žal neznanega lastnika, pogosti pa so tudi primeri, ko ljudje tihotapijo v avtih po tri, štiri tisoč petard hkrati. Namenjene so na južnejše trge, kjer tihotapci samo pri eni petardi zaslužijo kar devet dinarjev. ● H. J.

NA SONČNI STRANI ALP

Nezadovoljni s sanacijskim programom odlagališča Raskovec

Sporne izcedne vode

Škofja Loka, 15. novembra - Občinski izvršni svet je zavrnil sanacijski program idrijskega odlagališča odpadkov Raskovec, ker ne rešuje poglobljene vprašanja, to je čiščenja izcednih voda, s tem pa (zlasti ker so na deponiji tudi industrijski odpadki) trajno ogroža vire pitne vode za Žiri.

Podobno mnenje je o sanacijskem programu, ki ga je za idrijsko občino izdelala Projektiva-Inženiring Piran, v oceni izreklala tudi skupina SEPO z Inštituta Jožefa Stefana. Ločani namreč ugotavljajo, da je ta program bržčas zaradi zadreg z denarjem bistveno okrnjen v primerjavi s pred leti že izdelanim projektom sanacije. Sanacija po slednjem programu naj bi idrijsko občino oziroma komunalo stalo dobrih 3,8 milijona dinarjev.

Poleg neresenega vprašanja izcednih vod je sanacijski program strokovno sporen še zaradi kvalitete tesnitvene folije in prekrivnega sloja, dvomljiva pa je tudi kakovost vzdrževanja odlagališča po sanaciji.

Zato škofjeloški izvršni svet zahteva od sosednjega idrijskega, da sanacijski program dopolni s pripombami in predlogi skupine SEPO. Skupina SEPO naj bi tudi strokovno nadzorovala uresničevanje sanacijskega programa. ● H. Jelovčan

jev). Tatovi so nakradno blago spravili pri D. V. in čakali na priložnost, da ga odpeljejo domov.

15. novembra je neznanec prišel v sobo v samskem domu SGP Gradbinec na Jesenicah. Stanovalcu je ukradel bankovce za 500 šilingov, iz druge sobe pa 500 dinarjev.

10. novembra je neznanec iz prodajalne Gorenjskih oblačil v Kranju odnesel žensko jakno, vredno 2.780 dinarjev.

Od 30. oktobra do 16. novembra je neznanec v Zalogu pri Goricah vlomil v vikend P.

N. iz Domžal, kjer je prespal ter ukradel daljinski upravljalac za TV in dve sveči.

15. novembra med 20. in 22. uro je neznanec prišel v telovadnico Osnovne šole Toneta Tomšiča na Jesenicah. Iz poslovnega kovčka na mizi je vzela žensko ročno uro in zlat prstan v vrednosti 1.200 dinarjev.

Delavci OZK Kranj bodo javnemu tožilstvu ovadili J. P. iz Kranja, ki je 16. novembra okrog 21.15 na hodniku stanovanjskega bloka na Janeza Puharja 5 z nožem lažje ranil V. L. z Brezji pri Trziču. ● H. J.

GORENJSKA NOČNA KRONIKA

Ni "mogel"

Pred škofjeloškega sodnika za prekrške je prišla hudo kočljiva zadeva. Možakar toži prijateljico noči, ker ga je zamamila v posteljo in mu nato "ukradla" 400 dinarjev, ne da bi ga potesila. Ženska se brani; dala sem mu vse, a kaj, če ni mogel, tega nisem kriva jaz.

Žena pred vrati

Ob dveh popoldne se je na škofjeloški policijski postaji oglasila B. M. iz Groharjevega naselja in potožila, da jo je pretepel mož A., jo nato napodil iz stanovanja, zaklenil vrata in je ne pusti noter. Policisti so nevljudneža spravili spat, komaj uro zatem pa jih je žena spet klicala na pomoč, češ da mož spet razgraja in ji grozi. Tokrat so ga vzeli s seboj na postajo, kjer je moral pričakati na streznitev, poslali pa ga bodo tudi k sodniku za prekrške.

Jok zaradi igrače?

Sosede v Stari Loki je motil histeričen jok dečka Z. B. Policistom so zatožili njegovo mater, da vse popoldne vpije in ga pretepa. Mati je dejala, da se otrok dere, ker mu ne da denarja za igrače, da se je iz gole trme zaprl in drl. Policisti so zadevo predali Centru za socialno delo.

Nasilen "bivši"

Bivši mož Ž. B. iz Frankovega naselja je v pijanski hudobiji povsem ponorel. Otroku ni dovolil spati, nekdanjo ženo pa zaprl. Na srečo je lahko priklicala na pomoč policiste. Ti so ugotovili, da ne pretirava in so možakarja pripeljali na policijsko postajo. Ob petih zjutraj se je že toliko streznil, da so ga lahko spustili.

Ni dobil plače

S. K., ki občasno živi v zunajzakonsko partnerico v Gorenji vasi, je star znanec policistov. Ob sedmih zvečer so spet inter-

venirali. Ona je od njega zahtevala denar za hrano, on ji je odvrnil, da še ni dobil plače, nakar sta se sprla in on jo je udaril ter ji poškodoval spodnjo ustnico.

Maščevanje stane

M. A. iz Groharjevega naselja je poklical policiste in jim zupal, da ga domači ne pustijo v hišo in da so zamenjali ključavnico. Policisti so mu svetovali, naj stvar uredi sam, kasneje pa se je spet zahteval, naj pridejo, sicer bo naredil "svinjarijo". Policisti so res šli in ugotovili, da ima možak vse ključke in da se je hotel le maščevati ženi. Pot mu bodo kajpak zaračunali.

Zaklenjena spalnica

Tudi Š. A. iz Frankovega naselja bodo policisti poslali račun za kilometrino. Ob 21.40 jih je namreč klical, ker ga žena ni pustila v stanovanje. Grozil je, da bo vlomil, če mu ne bodo pomagali. Policisti so ugotovili, da je bilo stanovanje odklenjeno, zaklenjena so bila le vrata spalnice, kamor se je zatekla žena, ki ima z možem že slabe izkušnje in se je bala, da jo bo spet pretepal.

Kazenska ovadba za nasilneža

P. S. z Mestnega trga v Škofji Loki je dobora skalil družinski mir. Malo pred četrto popoldne je hči zaprosila za pomoč policiste, ker je - ne prvič - pretepal ženo oziroma mater. Policisti ga doma niso našli, ker se je menda namenil spat k staršem. Ob pol šestih pa se je vrnil, spet razgrajal in pretepal. Tudi tokrat se je policistom izmaknil. Dobili so ga šele nekaj pred sedmo, ko se je drugič vrnil domov, družino spodil ven, se zaprl v stanovanje in pred vrata postavil zamrzovalno skrinjo. Policista sta vrata kljub temu odprla in nasilneža vzela s seboj na streznitev.

"Izgubljena" vozniška dovoljenja

Vozniki, ki jim zaradi kakršnegakoli prekrška (vožnja pod vplivom alkohola, povzročitev prometne nesreče ipd.) policisti začasno zasežejo vozniška dovoljenja, zadnje čase iščejo vse bolj prefrigane načine, da bi se ognili vpisu kazni v ta spričevala.

Dogaja se namreč, da se po dosojeni kazni sodnika za prekrške, na osnovi katere občinski sekretariat za notranje zadeve zahteva od kršiteljev vozniška dovoljenja, da bi vanja vpisal čas prepovedi vožnje, vozniki "povabili" enostavno ne odzovejo (za kar jih čaka denarna kazen 50 dinarjev), se selijo na druge naslove ali pa si izmišljajo najrazličnejše izgovore; običajno najbolj vžge laž, da so vozniško dovoljenje izgubili. V tem primeru zahtevajo novega, v katerega jim na občini sicer zabeležijo prepoved vožnje, na cesti, če jih ustavi policist, pa kažejo prvega, neomadeževanega. Če pa že dvojnika nimajo, se policistom zlažejo, da dovoljenja nimajo pri sebi in plačajo kazen 100 dinarjev.

V Ljubljani, denimo, imajo voznikov-kršiteljev, od katerih zamažajo vozniška dovoljenja, kar okrog 2800. V kranjski občini so jih sredi septembra, ko so jih iskali skupaj s policisti, našli 55. Vpisati bi jim morali kar 79 varstvenih ukrepov prepovedi vožnje z motornimi vozili. Pomeni, da so nekateri grešili tudi po večkrat, najtrdovalnejši celo po štirikrat.

S silo od voznikov ni mogoče izterjati vozniških dovoljenj, da bi jim vtisnili črno piko, saj policija ne more kar po domače vtikati nosu v zasebnost in preiskovati stanovanj. Glede na to, da zakon izigrava vse več neprimernih voznikov, povratnikov, bi bilo najbolje, če bi s predpisom določili, da se kazen prepovedi vožnje začne šteti od uveljavitve pravnomočne odločbe sodnika, ne pa šele od tedaj, ko je oziroma naj bi bila vpisana v vozniško dovoljenje. ● H. Jelovčan

NESREČE

Zbil pešca

Ljubljancan Marko Hribar, roj. 1969, je z jugom, ki je 16. novembra ob 18.25 vozil od Jesenic proti Potokom, na Korški Beli, na Kidričevi c. pri hiši št. 48 zbil 53-letnega pešca Ivana Kelerja, ki je nepredvidno prečkal cesto. Keler je bil v nesreči huje ranjen in so ga odpeljali v jeseniško splošno bolnišnico.

Trk na Laborah

V petek, 16. novembra, ob 20.45 je 46-letni Rihard Frelih iz Čirč pripeljal s parkirišča pred gostilno Draksler na Laborah v križišče z magistralno cesto in zavil levo proti Ljubljani, pri čemer je izsilil prednost vozniku juga, 22-letnemu Tomažu Kokalju iz Ljubljane. V trku vozil je bil Frelih huje ranjen. Odpeljali so ga v jeseniško bolnišnico.

Z motorjem v pešce

17-letni Miha Teran iz Pristave, dijak tretjega letnika srednje strojne šole v Kranju, je v petek ob 20.50 z motorjem peljal iz Trziča proti Pristavi. Pri hiši št. 15 na C. JLA je zbil tri pešce, ki so hodili po bankini desnega roba vozišča, v smeri njegove vožnje: 16-letnega Aleša Golmajerja in 14-letnega Bajra Iliča iz Sebenj ter 13-letnega Davida Kavčiča iz Križev. Njim ni bilo hudega, motorista Terana pa so huje ranjenega odpeljali v ljubljanski UKC.

Padel s padalom

V soboto, 17. novembra, se je ob 14.10 s padalom ponesrečil 22-letni Jurij Rakovec iz Ovsiš. Rakovec, ki nima padalskega dovoljenja, je skočil z odskočišča na Križki gori. Po približno petih minutah letenja je začel izgubljati višino, padel v gozd, skozi drevice na tla ter se kotalil kakšnih deset metrov po hribu navzdol, kjer je obležal s poškodovano hrbtnico. Do nesreče je po vsej verjetnosti prišlo zaradi slabega padala. Po Rakovcu je šlo deset članov GRS Tržič in dežurni zdravnik Iztok Tomazin. Ponesrečenca je iz Gozda prepeljal v UKC helikopter RSNZ. ● H. J.

Halo, 93

Minuli četrtek so kranjski poklicni gasilci gasili ogenj v smetnjaku na avtobusni postaji v Kranju. V soboto so reševali dva človeka iz hišnega dvigala v Ul. Gorenjskega odreda ter v Bitnjah zaprli počeno vodovodno cev in izčrpali vodo iz stanovanjske hiše. V ponedeljek so jih klicali k prometni nesreči na Gaštevskem klancu in k nesreči v Predosljah, razen tega pa so pretekli teden opravili še pet prevozov vozil v okvari in brezplačno odpeljali podarjeno peč za centralno kurjavo do Ljubljane, namenjeno poplavljenecem. ● H. J.

EKSKLUZIVNO DELO

ZA ZASTOPNIKE

IN VODJE SKUPIN

So stvari, ki se prodajajo same. Potrebujete samo avto in proste vikende. Ob profesionalnem odnosu do dela zagotavljamo evropski zaslužek. Informacije po tel.: (064) 50-714 do 10. ure in po 18. ure.

ETP KLANJ ELEKTROTEHNIŠKO PODJETJE KLANJ

Splošni sektor razpisuje delovno mesto **DIREKTORJA PODJETJA**

Kandidati morajo poleg splošnih zakonitih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- da imajo visoko ali višjo izobrazbo elektrotehnične, ekonomske, komercialne, upravne, pravne ali organizacijske smeri,
- da imajo 5 let delovnih izkušenj pri zahtevnejših delih v gospodarstvu ali 4 leta na vodilnih delovnih mestih,
- da imajo sposobnosti za uspešno gospodarjenje in organizacijske sposobnosti, razvidne iz dosedanjih zaposlitev.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.

Kandidati naj vloge s kratkim življenjepisom ter dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev pošljejo v 8 dneh od objave na naslov: **ELEKTROTEHNIŠKO PODJETJE KLANJ**, Koroška c. 35/c z oznako "za razpis". Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po poteku roka za prijavo na razpis.

OBČINA KLANJ
Splošne službe

RAZPIS

za izdelavo opreme poslovnih prostorov v upravi za družbene prihodke občine Kranj

Izvršni svet občine Kranj razpisuje oddajo mizarskih del za izdelavo opreme poslovnih prostorov Uprave za družbene prihodke občine Kranj, Trg revolucije 1.

Oprema, ki je predmet tega razpisa, dosega okvirno vrednost 300.000 din. Načrte za izdelavo opreme je izdelal Arhitekt biro Kranj pod št. 1049 z dne oktober 90. Dela na opremi se bodo pričela takoj po izbiri najugodnejšega ponudnika.

Rok za dokončno montažo opreme je sestavni del ponudbe, okvirno naj ne presega 20 koledarskih dni.

Rok za oddajo vaših cenjenih ponudb je 8 dni po objavi v poltedniku Glas - do 28. 11. 1990 do 12. ure. Ponudbe se bodo odpirale v ponedeljek, 3. decembra 1990, ob 8. uri v sobi 8 v zgradbi občine Kranj, Trg revolucije 1, 64000 Kranj.

Vsi ponudniki bodo obveščeni o izbiri najugodnejše ponudbe v 8 dneh po odpiranju ponudb.

Vse informacije, vključno z ogledom projektov in ogledom prostorov se dobijo v času razpisa vsak dan od 7. do 9. ure v sobi 138, tel.: 25-661, int. 271. Oglasite se osebno.

M

Mercator - Tovarna olja Oljarica Britof 27, Kranj

razpisuje po sklepu skupščine z dne 8. 11. 1990 delovno mesto s posebnimi pooblastili in odgovornostmi **VODJA TEHNIČNO-PROIZVODNEGA SEKTORJA**

Kandidati morajo poleg zakonskih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- VII. oz. VI. stopnja strokovne izobrazbe naslednjih smeri: strojne, kemijske ali živilske tehnologije,
- tri oziroma pet let delovnih izkušenj,
- z dosedanjim delom izkazane organizacijske in vodstvene sposobnosti.

Mandat delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi traja štiri leta.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: **Mercator - Oljarica Kranj, Splošni sektor, Kranj, Britof 27.**

Udeleženci razpisa bodo obveščeni o imenovanju delavca s posebnimi pooblastili v 8 dneh po sprejetju sklepa o izbiri.

VIDEOTEKA PALMA

Pajerjeva 3, 64208 Šenčur

KRES KRES p.o.
Industrijska 1 a
64270 Jesenice

objavlja prosto delovno mesto **VODJE RAČUNOVODSTVA**

Kandidat mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še pogoje:

- da ima dokončano visoko ali višjo izobrazbo ekonomske smeri, VI. ali VII. stopnja
- da ima najmanj 2 leti delovnih izkušenj z visoko ali 4 leta z višjo strokovno izobrazbo, na ustreznih delih.

Svojo vlogo z ustreznimi dokazili pošljite v roku 15 dni od dneva objave na naš naslov, s pripisom "objava". Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Nastop dela po dogovoru. Kandidati bodo o izbiri obveščeni najpozneje v 30 dneh po poteku roka za vložitev prijave. Zaposlenih in nepopolnih prijav ne bomo upoštevali. Stanovanja ni.

KDOR IZBIRA IZBERE IZBIRO

M **MERCATOR - IZBIRA KLANJ**
Trgovsko podjetje, d.o.o., Kranj
64001 Kranj, Maistrov trg 7

ZA PRAZNIKE 10% CENEJE!!

Mercator - IZBIRA Kranj vam novembra in decembra ponuja desetodstotni popust v svojih trgovinah (živila in gradbeni material)! Popust ponujamo v obliki denarnih bonov, ki smo jih ponudili podjetjem oz. sindikalnim organizacijam. Najmanjši znesek je 500,00 din, za to plačano vrednost pa boste dobili za 550,00 dinarjev bonov! Bone pa lahko takoj kupite na upravi podjetja, Maistrov trg 7, Kranj (telefon 21-276 in 27-479) vsak dan, razen sobote, od 8. do 13. ure in v poslovalnici številka 3 ("kruhov butik" pri hotelu Evropa) vsak dan od 6. do 18. ure, sobota od 6. do 12. ure.

Posebna ugodnost pri nakupih v diskontu (pri železniški postaji!): kupljeno blago v vrednosti nad 700,00 din pripeljemo na dom brezplačno!

Sprememba telefonskih števil v naših poslovalnicah v Stražišču:
veleprodajno skladišče živil: **12-130**
prodajalna gradbenega materiala: **11-298** in **12-123**

Podaljšan delavni čas v poslovalnicah gradbenega materiala v Hrastju in Stražišču: **7. ure do 16. ure**
sobota 7. ure do 12. ure!

Temeljno sodišče v Kranju
Moše Pijade 2, Kranj

objavlja prosti delovni mesti **DVEH STROJEPISK ZAPISNIKARIC**

Poleg splošnih morajo kandidatke izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- V. stopnja strokovne usposobljenosti, smer upravni tehnik
- eno leto delovnih izkušenj
- dosežena hitrost pisanja na stroj 275 čistih udarcev v minuti

Prosti delovni mesti se objavljata za enoto v Kranju in enoto na Jesenicah.

Strojepiski zapisnikarici bosta sprejeti v delovno razmerje za določen čas do 31. 8. 1991.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema Predsedništvo Temelnjega sodišča v Kranju, Moše Pijade 2. O izbiri bodo kandidatke obveščene v 15 dneh. Pred izbiro bo z vsako kandidatko opravljen preizkus hitrosti pisanja na stroj.

MINI PEKARNA

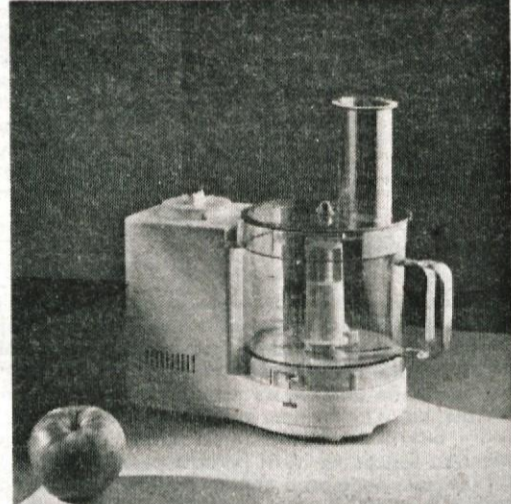

PRODAJA CENA: 3921,90

SALON POHIŠTVA ALPLES
ŽELEZNIKI, TELEFON (064) 66-155

SAMO MULTIPRACTIC JE PRAVI MULTIPRACTIC

BRAUN

Iskra

SLOVENSKE ŽELEZARNE **ŽELEZARNA JESENICE**

64270 Jesenice, Cesta železarjev 8
telefon: (064) 81-341, 81-441, 84-262
telex: 34526 ZELJSN, Jugoslavija
telegram: Železarna Jesenice

PRODAJA UGODNO SVOJE PROIZVODE

Obratovalni čas:
vsak dan od 9. do 17. ure,
ob sobotah od 8. do 12. ure

Obiščite nas v novi INDUSTRIJSKI PRODAJALNI
ob magistralni Cesti železarjev (avtobusna postaja - Železarna)
kjer vam nudimo:

- betonsko železo in pletene žične vrvi,
- vlečeno jeklo,
- vlečeno žico - črno, pocinkano in nerjavno,
- pločevino - navadno in nerjavno,
- hladno oblikovane profile,
- vratne podboje,
- dodatne materiale za varjenje - elektrode in varilne žice,
- žeblje,
- končne izdelke - diske za kmetijske stroje, kljuge za žlebove, snegobrane, žlebove, kotličke za bojlerje, cisterne za kurilno olje itd.

OBIŠČITE NAS ALI POKLIČITE PO TELEFONU (064) 81-441 int. 2904

PRODAJA STANOVANJ (2. del)

JESENICE: - Mencingerjeva ulica, dvosobno stanovanje, **67.000 DEM**
 - C. 1. maja, 2/3 stanovanjske hiše z zemljiščem, **59.000 DEM**
 - Bokalova ul., 1/2 stanovanjske hiše z zemljiščem, **98.000 DEM**

BELCA, vas med Martuljkom in Mojstrano, trisobno stanovanje z zemljiščem, **78.000 DEM**

BOVEC (Kanin), dvosobno stanovanje, **56.000 DEM**

ŠKOFJA LOKA, center, petsobno stanovanje in lokal, **175.000 DEM**

POZOR! TRI POSLOVNE PROSTORE, NA BLEDU, vsak ima 25 m² površine, oddamo v najem za dobo 29 let.

Cene veljajo v dinarski protivednosti DEM. Možen dogovor glede pogojev plačila. Naslednja objava PRODAJA STAREJSIH STANOVANJSKIH OBJEKTOV.

MARKETING AGENCIJA CLM, BLEDE, Cesta v Megre 7/a, telefon 064/78-356, razen sobote in nedelje.

NOVO • NOVO • NOVO • NOVO • NOVO

zajček

TRGOVINA ZA OTROKE
 Ulica Janka Puclja 7, Kranj,
 tel. 35-103

Trgovina ZAJČEK sporoča, da je poleg stare trgovine odprla NOVO in da sedaj lahko pri njih dobite:

- vsa oblačila za otroke
- otroško kozmetiko in celotni program CHICCO
- vse vrste vozičkov, stajic, hojce, avtosedeže, nahrbtnike domačih in tujih proizvajalcev

- vse vrste igrač in daril
- hlače tovarne TRIKON iz Kočevja vseh velikosti, za staro in mlado po proizvodnih cenah

IZ SUPER PONUDBE:

- otroški kombinirani voziček 2.450,00 din
- kombinirani italijanski voziček 4.590,00 din
- avtosedež 1.070,00
- bunde od 590,00 dalje
- hlače TRIKON moške od 365,00 in ženske od 480,00 dalje ter termo do 670,00 din
- vseh vrst igrače iz uvoza po neverjetnih cenah

OBIŠČITE TRGOVINO ZAJČEK NA TRGU RIVOLI V KRANJU!

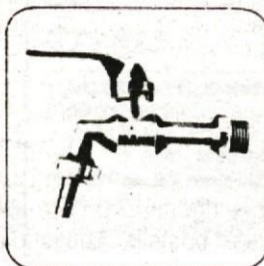
Vse, kar nameravate kupiti še letos, lahko kupite že novembra CENEJE.

TITAN Kamnik fittingi

- 25 %

KOVINA Šmartno pri Litiji kroglični ventili

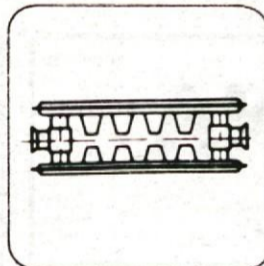
- 25 %

INKOP Kočevje kopalniška oprema

- 25 %

JUGOTERM Gnjilane radiatorji

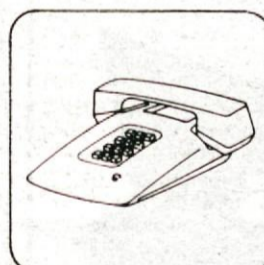
- 20 %

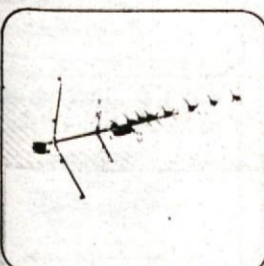
GORENJE METALPLAST Ruše kopalniška oprema in WC kotlički

- 15 %

ISKRA TERMINALI Kranj telefonski aparati ETA, BETA, ATOSS

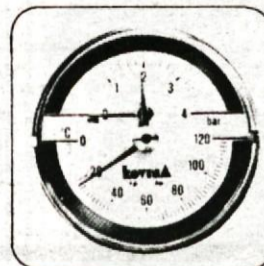
- 10 %

ELRAD Gornja Radgona antene, mehanski in elektronski ant. pribor, sistemi, ojačevalne naprave TV PLUS.

- 10 %

MATERIAL ZA CENTRALNO OGREVANJE oljne garniture cevni objemni termostati, termo monometri, hidrometri.

- 10 %

KOLICINE SO OMEJENE!

IN ŠE POSEBNI UGODNOSTI:

žarnice TEŽ (plačate 8, dobite 10) 90,20 din
 timer OMNIREX (ISKRA Lipnica) 280,40 din

Podrobnejše informacije dobite pri prodajalcih v prodajalnah kranjskega MERKURJA!

ZNIŽANJE VELJA OD 5 do 28. novembra

ISKRA TELEKOM, o.s.l.o.
 Kranj, Ljubljanska c. 24 a

Kadrovska komisija Iskra Telekom objavlja naslednja prosta dela in naloge:

VODJA RAČUNOVODSTVA

Pogoji:

- višja izobrazba ekonomske smeri
- 5 let delovnih izkušenj na ustreznih delih in nalogah.

Pisne prijave s potrebnimi dokazili pošljite v roku 8 dni od dneva objave na naslov: Iskra Telekom, o.s.l.o., Kranj, Ljubljanska c. 24 a, - kadrovska komisija.

Trgovsko podjetje

TRGOVINA BEŠOP

Kranj, Huje 23/a, tel. 35-206

POSEBNO UGODNA PONUDBA od 5. 11. 90 dalje

- pivo Union 9,00 din
- sladkor 1 kg 8,90 din
- buteljčna vina od 31,00 din dalje
- rum 1 liter 51,00 din
- domača jajca 2,00 din
- praški za pranje perila 3 kg že od 59,70 din dalje

BOGATA IZBIRA - UGODNE CENE - PARKIRNI PROSTOR

SPREJEMAMO NAROČILA PO TELEFONU IN DOSTAVLJAMO

Del. čas: 7. - 21. ure
 sobota, nedelja, prazniki 8. - 20. ure

OBIŠČITE NAS!

NOVA OTVORITEV PO PREUREDTVU TRGOVINE

MALLE SPAR - TRGOVINA
 (SAMO 3 KM OD LJUBELJA)

RAMA MARGARINA 500 g	ATS	13.90
JEDILNO OLJE 10 l	ATS	109.90
TOALETNI PAPIR 10 zav.	ATS	19.90
KISLE KUMARICE 720 ml	ATS	11.90
BRAVO POMARANČNI SOK 1 l	ATS	7.90
WEISSER RIESE		
PRALNI PRAŠEK 6 kg	ATS	129.90
ROZINE 500 g	ATS	8.90
LEŠNIKI 500 g	ATS	19.90
REGIO BRAZIL KAVA 1 kg	ATS	32.90
BANANE 1 kg	ATS	7.90

CENE VELJAJO OD 13. 11. DO 24. 11. 1990

BON ZA ENO CZAPP ČOKOLADO 100 g

GORENJSKI GLAS

bo izšel v torek, 27. novembra 1990, v nakladi

52 000 izvodov

V okviru naše akcije za pridobivanje novih naročnikov ga bomo razdelili po vseh gorenjskih domovih. Izkoristite priložnost za učinkovito predstavitev vaše ponudbe z objavo oglasa v omenjeni številki Gorenjskega glasa.

Naročila sprejemamo
v propagandni službi,
Kranj, Cesta JLA 16,
tel.: 28-463, fax 25-366

KOVINOTEHNA

Blagovnica FUŽINAR Jesenice

Kasetofoni SAMSUNG

ob nakupu z gotovino - 10 %

2.679.- 2.412.-

nemogoče je mogoče - nemogoče je mogoče

AVTO ŠOLA ZŠAM KRANJ
Organiziramo tečaj

CESTNOPROMETNIH PREDPISOV

v delavskem domu KRANJ
vhod 6

Pričetek 3. 12. 1990
praktična vožnja na vozilih
OPEL CORSA in GOLF
Informacije:
Delavski dom od 12. do 16
ure
ali po telefonu 631-729
od 8. - 12. in od 14. do 17.
ure

Osnovna šola Matija Čop, p. o.

Tuga Vidmarja 1, Kranj

Komisija za delovna razmerja OŠ Matija Čop, Kranj, razpisuje prosta dela in naloge:

UČITELJA RAZREDNEGA POUKA

za določen čas od 7. 12. 1990 do 30. 6. 1991

Pogoj:

- učitelj razrednega pouka

UČITELJ RAZREDNEGA POUKA

za določen čas od 3. 1. 1991 do 30. 6. 1991

Pogoj:

- učitelj razrednega pouka.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: Osnovna šola Matija Čop, p. o., Kranj, Tuga Vidmarja 1.

SUPER CENE pri LOIBLKAUFU!

PONUDBE VELJAJO od 14. 11. - 1. 12. 1990

AVSTRIJA - Kirschentheuer 48
(pred mostom čez Dravo desno)

LEŠNIKI

500 g

19⁹⁰

SUPER CENA!

JEDILNA ČOKOLADA

500 g

22.-

MILKA ČOKOLADA

VSEH VRST

I. KVALITETA

SAMO

7⁹⁰

GÖSSER - PIVO

0,5 l SAMO

6⁹⁰

MOCCA

BRASIL KAVA

1 kg

34⁹⁰

SUPER CENA!

ROZINE

500 g SAMO

8⁹⁰

RAMA

MARGARINA

500 g

14⁴⁰

SUŠILEC ZA LASE

1200 WATOV

SAMO

99.-

BARVNI - TV

37 cm

SEDAJ SAMO neto

2.498.-

VIDEOREKORDER

ŽE OD NETO

3.165.-

22. IN 23. 11. VELIKI ELEKTROMARKET
IN BREZPLAČNO POSKUŠANJE KAVE. OBIŠČITE NAS, SE SPLAČA!

MALI OGLASI

☎ **27-960**
Cesta JLA 16

APARATI STROJI

Prodam 380-litrsko zamrzovalno
OMARO. Kalinškova 43, Kranj 16827

Prodam barvni TV Iskra na daljin-
sko upravljanje, brezhiben, V
DEOREKORDER Orion in črno-bi
prenosni TV. ☎ 621-250 16832

Prodam barvni TV Gorenje Kerling
in črno-bel TV Iskra. ☎ 631-886
16836

Barvni TV Goldstar, ekran 51 cm,
nov, še zapakiran, z garancijo, pro-
dam za 5.000,00 din. ☎ 51-771
16843

RAČUNALNIK Commodore 64, ka-
setar, joystick, modul Super games
in kasete, prodam. ☎ 622-204
16844

Poceni prodam OS (velo) za cirku-
lar. ☎ 26-630 16847

Dekleta!

Prazniki se bližajo!
Preživite jih v dvoje,
lepše bo.

Oglasite se Afroditi
ženitni posredovalci
v Poslovnem centru,
Planina 3, Kranj.
tel. 33-171 in 35-972.

STEKLO d.o.o. KRANJ
Trgovina na debelo in drobno,
Tavčarjeva 18
64000 Kranj, tel.: 11-090

S POSEBNA
PONUDBA

ALKOHOLMETRI

(»šnops vage«)

gostilna sejem

Sžara cesta 25, tel. 21-890
vabi v svojo restavracijo na
JEDI IZ DIVJAČINE,
MORSKE JEDI IN OSTALE
SPECIALITETE PO ŽELJI
VSAK DAN VEČ VRST PIZZ
VSAKO SOBOTO ŽIVA
GLASBA!

Sprejemamo rezervacije za
zaključene družbe, poslovna kosila,
poroke do 120 oseb...

Odperto: vsak dan od
10. - 23. ure
nedelja od 8. - 22. ure
Prisrčno vabljeni!

NOVO • NOVO • NOVO
na slovenskem tržišču

MASSEY-FERGUSON

traktorji - iz Anglije
vseh velikosti

KONKURENČNE CENE
v primerjavi z
avstrijskimi, italijanskimi
in nemškimi!

Prepričajte se po
tel.: 49-152 ali 42-936

KMETIJSKA MEHANIZACIJA,
TRBOJE 10

KOVINOTEHNA

blagovnica FUŽINAR Jesenice

Tel.: (064) 81-952

NOVO
NAJNOVEJŠE

10 % popusta
za barvne TV, belo tehniko
radiatorje, kotle in ostalo blago
ob nakupu z gotovino nad 1.000.- din

Posebna ugodnost
nakup na 5-mesečno
potrošniško posojilo vam
odobrimo takoj v blagovnici

Možnost nakupa
na čeke
tekočega računa

NEMOGOČE JE MOGOČE - NEMOGOČE JE MOGOČE

!!
Cenjene bralce
obveščamo, da Gorenjski glas v petek,
30. 11. 1990, zaradi praznika ne bo izšel.
Vsem, ki nameravate še pred prazniki naroči-
ti objavo malega oglasa,
priporočamo objavo v Gorenjskem
glasu, ki bo v podvojeni nakladi izšel v torek,
27. 11. 90. Sprejemali jih bomo do petka, 23.
11. 1990 do 12. ure.

**PRIJETNO PRESENEČENJE
NAŠIM KUPCEM**
V VSEH NAŠIH TRGOVINAH IN DISKONTIH
od 14. do 30. novembra 1990

OB NAKUPU NAD
2.000,00 din
VAM POKLANJAMO
ZABOJ PIVA
(brez embalaže)

Turistični promet pri nas še kar naprej pada

Letos najslabše v zadnjih desetih letih

Jugoslovanska turistična ponudba je v letošnjem letu zaradi visokih cen zlasti izvenpenzijskih storitev, zaostajanja rasti življenjskega standarda in zaradi političnih razmer, utrpela velik izpad turističnega prometa tako domačih kot tujih gostov.

Ljubljana, 16. novembra - Seveda pa je vzrok slabim rezultatom tudi jugoslovanska turistična ponudba, ki se ni prilagodila novim trendom v mednarodnem turističnem povpraševanju in s tem novim tržnim gibanjem. Vzrokov za to je več, kot so ugotavljali na petkovi seji odbora sekcije za gostinstvo in turizem pri GZS, pa so za to na prvem mestu krivi neustrezni ekonomski ukrepi, nerazvita infrastruktura in tudi nepovezanost med gospodarskimi panogami. Tako Jugoslavija iz leta v leto zaostaja v razdelitvi mednarodnega turističnega prometa, ki sicer še vedno beleži pomembne stopnje rasti.

V Jugoslaviji je bilo v prvih dveh mesecih zabeleženih nekaj več kot 80 milijonov prenočitev, kar je najmanj po letu 1981. V primerjavi z lanskim letom pa je bilo prenočitev manj za okoli 12 odstotkov. V Sloveniji je ta padec nekaj manjši,

saj beležimo 7 odstotkov manj gostov v primerjavi z enakim obdobjem lani, od tega je poštinkovalo 8 odstotkov manj domačih in 5 odstotkov manj tujih turistov, kar je najmanj po letu 1983. Število gostov, ki so bivali v Sloveniji, je večje le v

zdraviliških krajih in Ljubljani, v vseh ostalih krajih pa je bilo turistov letos manj. Zlasti jih je bilo manj v otroških in mladinskih počitniških domovih (32 odstotkov) in v zasebnih sobah (16 odstotkov). V Sloveniji je letos gostovalo več turistov iz Italije (16 odstotkov), občutno manj pa je bilo Avstrijcev (11 odstotkov), Nemcev (8 odstotkov) in Angležev (5 odstotkov). Sekretar sekcije Miro Pretnar je ob teh podatkih poudaril, da je zlasti zaskrbljujoče stanje v jugoslovanskih primorskih krajih, kjer se ubadajo z velikimi izgubami in ne vidijo več rešitve iz nastalega težkega položaja. Velike škode, ki so jo utrpeli iz znanih vzrokov največ politične narave (Knin), jim nihče ne povrne in bojijo se razpada celotnega sistema turistične ponudbe na Jadranu. Nič bolje ni v gorskih krajih, saj je minula zelena zima prizadelo tako žičničarje kot hotelirje. Podatki o prometu žičnic namreč kažejo, da je bilo na žičnicah lani prepeljanih 42 odstotkov manj potnikov in da je bilo 30 odstotkov manj obratovalnih dni kot leto poprej, ko prav tako ni bilo prida snega.

Pri obravnavanju problematike predpisov s področja turizma in gostinstva (na mizi so imeli med gradivom tudi protest gostincev gorenjskih obrtnih združenj) so ugotavljali, da ohlapnost obstoječih predpisov daje možnost različnega tolmačenja, zaradi česar prihaja do številnih kršitev. Predlagajo nov zakon, ki bi tako s področja gospodarskega kot pravnega aspekta s poudarkom na zaščiti potrošnika ter vzpostaviti reda in zakonitosti enakosti za vse subjekte moral postaviti osnovo za izdajo vseh pravilnikov na teh področjih. Predlagajo, da se imenuje delovna komisija v okviru Republiškega sekretariata za turizem in gostinstvo, v kateri naj sodelujejo tudi predstavniki sekcije za gostinstvo in turizem. Zveze obrtnih združenj Slovenije in Turistične zveze Slovenije.

Kmalu konec sedanjih "telefonskih" težav

Gradnja GATC poteka po programu

V PTT podjetju Kranj so že sredi priprav za preusmeritev glavne avtomatske telefonske centrale v Kranju. Začetek delovanja nove centrale je načrtovan sredi prihodnjega leta.

Kranj, 19. novembra - Telefonsko omrežje - to vedo tisti, ki imajo telefone - je na Gorenjskem močno preobremenjeno; lahko bi rekli, da se na trenutke kar "pregreva". Vendar pa, tako pravijo v PTT podjetju Kranj, bo tem težavam kmalu konec. Pred približno letom dni so se namreč lotili posodobitve in razširitve glavne avtomatske telefonske centrale v Kranju.

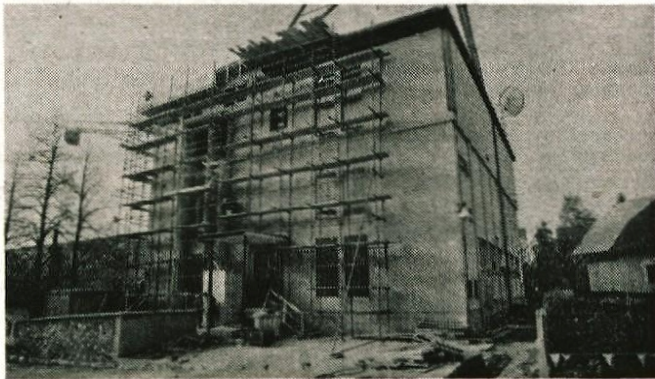
Sedanja centrala je namreč izkoriščena čez vsako mogočo mero tako v medkrajevnem kot v krajevnem telefonskem prometu. 1800 medkrajevnih povezav je za vozliščna področja Jesenice s tremi končnimi centralami, Radovljico s štirimi, Bled z dvema, Škofjo Loko s sedmimi, Trzinom z eno in Kranj z enajstim končnimi in eno rajonsko centralo popolnoma zasedeni. Vodja razvoja investicijskega sektorja v PTT podjetju Kranj odipl. inž. Marjan Volke je pred dnevi povedal, da so pred začetkom gradnje prizidka pri sedanji glavni avtomatski telefonski centrali v Gregorčičevi ulici v Kranju izkoristili vse mogoče in nemogoče prostorske možnosti za širjenje centrale in so se zato morali odločiti

za gradnjo prizidka. Za zdaj dela pri gradnji tega objekta potekajo po programu in bodo

že pred koncem tega leta dobili Iskrino digitalno telefonsko centralo sistema EWS.

Razširjena in posodobljena glavna avtomatska centrala bo v gorenjski omrežni skupini omogočila 2970 medkrajevnih vodov, v sestavnem delu pa bo tudi lokalna centrala za Kranj, ki bo na kranjskem in cerkljan-

vne politike cen PTT storitev nenehno poslabševal, takšen, da bo glavna avtomatska telefonska centrala sredi prihodnjega leta lahko začela obratovati; seveda ob načrtovani pomoči občin in ostalih predvidenih virih za pokritje tega pomembnega investicijskega projekta za celotno Gorenjsko. ● A. Žalar

Glavna avtomatska telefonska centrala bo prihodnje leto »rešila« sedanje telefonske težave na Gorenjskem. — Foto: J. Cigler

Župan iz avstrijske občine Maria Worth Nikolaus Lanner je v petek izročil škofjeloškemu županu Petru Hawlini denarno pomoč za prizadete v prvonovembrskih poplavih. Ločani so gostom izročili video kaseto s posnetki poplav in se jim seveda toplo zahvalili za razumevanje. ● H. J., foto J. Cigler

skem območju dovoljevala več kot 7250 priključkov. S tem bodo sedanje zveze razbremenjene, omogočena pa bo tudi širitev omrežja in telefonskih povezav v prihodnje.

Celotna investicija bo znašala blizu 86 milijonov dinarjev in samo tako imenovani krajevni del centrale bo veljal dobro polovico. Ta denar naj bi zbrali od bodočih telefonskih naročnikov, za medkrajevni del pa poleg lastnih sredstev računajo na sredstva interesne skupnosti za PTT in približno 15 milijonov od gorenjskih občin. Zadnji pogovori v občinah kažejo na razumevanje in pripravljenost, da se projekt na ta način finančno sklene.

Sicer pa je ekonomski položaj PTT podjetja Kranj, ki se je v zadnjih letih zaradi restrikti-

Voda iz karavanškega predora

Vodo v plastenke in v prodajo

Jesenice, 19. novembra - Voda iz predora teče skozi več sto metrov naravnega filtra in je zelo kvalitetna. Že nekaj časa na Jesenicah razmišljajo, da bi lahko vodo prodajali. Zgradili naj bi polnilnico in vodo polnili v plastenke. Napravljena je izčrpana analiza o projektu. Nosilec projekta zasebno podjetje Perne iz Kranja, soinvestitor projekta pa komunalno podjetje Vodovod Jesenice.

Že pri vrtanju karavanškega predora so našli vodni izvir in do zdaj opravili že več deset analiz, saj so dve leti spremljali kvaliteto vodnega izvira. Strokovnjaki so ugotovili, da je voda tako dobra, da je primerna celo za stekleničenje. Voda je zajeta z drenažnimi vrtinami od metra 2900 do 3090. Zajetje in cevovod sta napravljena tako, da voda ne pride v stik z zrakom.

Zmogljivost izvira je okoli 30 litrov na sekundo, z dodatnimi vrtinami pa bi se dalo zajeti še več vode. Voda se zbira nad predorom in teče skozi 900 metrov debelo plast dolomita, na dotok pa ne vplivajo vremenske razmere. Zato, ker teče skozi naravni filter, je voda v predoru izredne kvalitete in napolnjena, v ustreznih pogojih, zdrži na soncu pri temperaturi

Vodstvo o stavki na Blejski Dobravi Stavka je podrla scenarij rešitve podjetja

Kranj, 19. novembra - Drugi teden stavke v Unitelu na Blejski Dobravi stavkajoči in vodstvo podjetja še vedno niso našli skupnega jezika. Na današnji tiskovni konferenci v Iskri Telekom v Kranju je tudi vodstvo Telekoma, Unitela in Eleka pojasnilo svoje motive, zakaj ne popušča zahtevam stavkajočih.

Kot je uvodoma dejal glavni direktor Iskre Telekom Blaž Kavčič, ambicija vodstva tovarne ni zadevala programiranega stečaja, temveč izločitev zdravega jedra tovarne na Blejski Dobravi, o čemer so se pogodile Iskre Telekom, Unitel in Eleko. Programbi dolgoročno dal delo 70 do 80 odstotkom zaposlenim. O bodoči podobi tamkajšnje tovarne so snovali več in različno, denimo ustanovitev mešane firme z nemškimi partnerjem Vogtom, ki jim je že zdaj dajal delo. Druga možnost ponuja Telekom, ki naj bi ustanovil novo podjetje z optimalnim številom zaposlenih in zagotovilom tujega partnerja (Vogta), da sodeluje v programu. Tretja, najbolj aktualna možnost, pa je ponudba Vogtu, naj na Blejski Dobravi ustanovi podjetje in zaposli delavce, medtem ko mu Iskrino združeno podjetje strokovno pomaga in olajša okoliščine pri najetju. Direktor je izrazil bojazen, da stavka, nerealne zahteve in zasedba tovarne, kar po njegovem kaže na brezpravje in ljudem, tak scenarij reševanja podjetja lahko docela podre.

Navzoči predstavniki sindikata z Blejske Dobreve so vnovič pojasnili, kaj zahtevajo. Franci Kučič je dejal, da povprečna plača v tovarni znaša 3108 dinarjev, veliko jih ne zasluži niti zajamčenega dohodka, strah jih je tudi za prihodnost, saj se tristo delavcem obeta, da bodo ostali na cesti. Zahtevajo 80-odstotno zvišanje plač in zagotovilo, da bodo decembra na izplačilni dan dobili pripadajoče dohodke. S 1. januarjem pa zahtevajo, da so prijavljeni na Zvodu za zaposlovanje, ali pa jim mora biti do stečaja zagotovljeno izplačilo v višini najmanj 2.830 dinarjev. Do 15. decembra pa terjajo tudi poravnava drugih obveznosti.

Igor Matjašič, v. d. direktorja v Unitelu, je komentiral stavkovne zahteve, ki da jim ni moč ugoditi. Stavkovnemu odboru je vodstvo predlagalo, da bi z obračunskim povečanjem prišli do republiškega povprečja, terjatev zaradi blokiranih računov doslej niso uspeli poravnati, vendar obljublja, da bodo to uredili s prodajo delnic, medtem ko bi bojazen za novembrsko in decembrsko plačo ublažili s preložitvijo prispevkov, za kar je jeseniška občina že pokazala pripravljenost, z republiko pa se še dogovarjajo. Predloge je stavkovni odbor sprva sprejel, nato pa ovrgel in (menda na pobudo kranjskih sindikatov) obnovil stare zahteve.

Vodstvo Isker, ki je zaradi stavke in zasedbe tovarne na Blejski Dobravi zoper stavkajoče podalo kazensko ovadbo, oporeka legitimnosti stavke, pa tudi sodelovanju sveta kranjskih sindikatov v njej, češ da ima pri tem politične ambicije. Brez njih, poudarjajo, bi se delavci in vodstvo že dogovorili. ● D. Z. Žlebir

Stavka v RTC se nadaljuje

Kranj, 20. oktobra - V Razvojno-tehnoškem centru v Iskri še vedno stavkajo, saj vodstva z Iskrinega dvorišča še vedno iščejo možnost za plačilo RTC-jevih terjatev. Sicer pa bo več znanega danes, ko bo zjutraj na kranjskem sodišču narok za prisilno poravnavo. Ali RTC čaka stečaj ali ima kaj svetlejšo prihodnost, bodo novinarjem povedali na današnji tiskovni konferenci. ● D. Ž.

Voda iz karavanškega predora Vodo v plastenke in v prodajo

Polnilnica bi imela za polnjenje embalaže štiri polnilne linije, stroji in transport pa bi bili daljinsko vodeni in popolnoma avtomatizirani. Projekt za prvo linijo je prevzela firma Krupp Corpoplast iz Hamburga in prevzela polno garancijo. Zmogljivost polnilnice bo v končni fazi 28 litrov na sekundo, kar je po štiri vlakovne kompozicije dnevno.

Tehnologija je ekološko čista, kompresorska postaja bo v posebni, dobro izolirani stavbi. Osnovni program predvideva zaposlitev za 150 delavcev, nekaj delavcev naj bi imelo obvezno izobraževanje v severni Nemčiji. Ocenjujejo, da bi lahko z vsemi programi lahko za poslili tudi do 400 delavcev.

Po računih je projekt vreden 54 milijonov nemških mark, projekt pa naj bi kreditirali iz tujih skladov, iz kreditov kupcev in graditeljev. Nosilec projekta je zasebno podjetje Perne iz Kranja, soinvestitor pa je komunalno podjetje Vodovod Jesenice. Vse potrebne dokumente za izkoriščanje vode so že pridobili. ● D. Sedej